

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 15 juni.

2 § Meddelande om riksmötet 2007/08

Talmannen meddelade att riksdagsstyrelsen föreslagit att riksmötet 2007/08 skulle inledas *tisdagen den 18 september*.

Kammaren biföll detta förslag.

3 § Meddelande om försök med interpellationer under augusti och september

Talmannen meddelade att ett meddelande om försök med interpellationer under augusti och september delats ut till kammarens ledamöter.

4 § Svar på interpellation 2006/07:515 om oljebolagens investeringar i Sudan

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Peter Eriksson har med hänvisning till en debattartikel i DN av Joschka Fischer den 8 maj frågat utrikesministern om han avser att ställa sig bakom förslag om att förbjuda europeiska företag att verka i Sudans oljebransch och angränsande industrier. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

FN:s säkerhetsråd har huvudansvaret för internationell fred och säkerhet. Det är centralt att säkerhetsrådet, och särskilt de permanenta medlemmarna, tar detta ansvar.

Regeringen välkomnar den diskussion som nu förs i säkerhetsrådet om skärpta sanktioner. Budskapet till regeringen i Khartoum och de stridande parterna i Darfur måste vara tydligt. Det är glädjande att Sudans regering har accepterat genomförandet av den så kallade hybridinsatsen, det vill säga den stärkta FN-närvaron i Darfur.

Konflikten i Darfur kan inte lösas militärt, och parterna måste engagera sig i den politiska processen. Fokus måste fortsatt ligga på det medlingsarbete som leds av FN:s särskilda sändebud för Darfur, Jan Eliasson, och AU:s sändebud, Salim Salim. EU för en nära dialog med sändebuden om hur deras ansträngningar bäst kan stödjas.

Den 29 mars 2005 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1591 om ett vapenembargo för Darfur samt inreseförbud inklusive transitering och frysning av tillgångar för vissa individer från Sudan som listats av säkerhetsrådet. Resolutionen har implementerats i EU. EU:s vapenembargo omfattar inte bara Darfur utan hela Sudan.

Ansträngningarna för att bistå den nödställda befolkningen måste fortsätta, och regeringen räknar med att Sverige i år kommer att avsätta minst 250 miljoner kronor för humanitära insatser i Sudan.

Sverige bidrar med både personal och material till internationella insatser i Darfur. Till exempel ingår svensk personal i både FN:s och EU:s stödinsatser till AMIS. Räddningsverket bidrar med experter till olika FN-organ och stödet till AMIS sjukvårdsinsats stärks nu. Därutöver bidrar Sverige finansiellt till både AMIS och AU, bland annat för stöd till Darfur–Darfur-dialogen om fredsbyggande och försoning.

Sverige är även engagerat i återuppbyggnaden av Sudan utanför Darfur. För 2007 planeras biståndsinsatser för motsvarande ca 130 miljoner kronor. De internationella företagen kan spela en viktig roll i Sudans återuppbyggnadsarbete.

Genom globaliseringen ges företag möjligheter att bedriva verksamhet på nya marknader, vilket kan medföra etiska utmaningar vad gäller mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och korruption. För att hjälpa företagen att möta dessa utmaningar har OECD utarbetat riktlinjer för multinationella företag, och FN har inom Global Compact antagit principer baserade på internationella konventioner. Regeringen uppmuntrar företag att ta socialt och miljömässigt ansvar, inte minst i länder där den nationella lagstiftningen är bristfällig och där kanske befintliga lagar inte efterlevs.

OECD har tagit fram riktlinjer och ett riskhanteringsverktyg som stöd för företag som arbetar i konfliktområden. Regeringen har låtit översätta dessa verktyg till svenska för distribution till företag och det civila samhället.

Det internationella samfundet, inklusive Sverige och EU, stöder bäst det fredsprocessarbete som leds av Jan Eliasson och Salim Salim genom att agera enhetligt.

Anf. 2 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Oljan blir ofta en förbannelse för många av de länder som har tillgångarna, men framför allt för många av människorna i dessa länder. I några av världens mest instabila länder finns det gott om olja och resurser som borde kunna skapa välbefinnande och fred. I stället bidrar detta till en dålig miljö och klimatförändringar globalt, men framför allt till enorma katastrofer i de länder som det handlar om.

Sudan rankas i dag som världens mest instabila land före Irak. Nigeria, som också har betydande oljetillgångar men problem i samband med det, ligger också högt på den listan.

Jag skrev interpellationen efter en DN-artikel, där Joschka Fischer, den gröne före detta utrikesministern i Tyskland, tog upp frågan om en ny form av sanktion. Man skulle förbjuda europeiska företag inom oljebranschen och intilliggande områden att investera i Sudan på grund av det folkmord som i dag pågår i Sudan. Flera hundratusen människor har dött, och flera miljoner har tvingats på flykt. Detta finansieras i stor utsträckning just med oljepengar. Det är europeiska företag – också svenska – men även amerikanska och kinesiska företag som har varit inblandade.

USA är det land som i dag driver på bäst och hårdast. De gör ett föredömligt arbete för att försöka få till nya FN-resolutioner i säkerhetsrådet och har också nyligen skärpt sanktionerna gentemot regeringen i Sudan. Det är väl en av de saker som ligger bakom att man nu ser ut att komma framåt med nya FN-insatser och att 23 000 soldater ska kunna skickas till regionen trots ett långvarigt motstånd från regeringen i Khartoum.

Sverige har dock ingen vidare hedrande roll. Den svenska regeringen vägrar fortfarande erkänna att det över huvud taget är ett folkmord som pågår. Man driver inte heller på internationellt på ett särskilt offensivt sätt. Till exempel har Sverige och Norge fått en förfrågan om FN-soldater. Norge har responderat tydligare än Sverige och sagt att man ska skicka 200 soldater i höst.

Jag tycker att det är lite märkligt att Sten Tolgfors i interpellationen inte lyckas ge något tydligt och konkret svar på varför Sverige inte agerar och inte driver på i den anda som Joschka Fischer står för. Vad är det egentligen för sakskaal som ligger bakom svaret?

Anf. 3 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Det har i USA länge pågått en nationell kampanj mot företag som bedriver verksamhet i Sudan. Kampanjen tar nu också fart i Tyskland, Australien, Storbritannien, Italien och snart även i Sverige, hoppas jag. Man kan se att företag efter företag drar sig ur. Schweiziska ABB är ett sådant exempel, tyska Siemens ett annat. Nu kom också Rolls-Royce.

Men svenska Lundin Petroleum glider vidare. Det påverkas inte av någonting. Vi kommer att bli väldigt glada om det sker i tredje kvartalet, utropar vd:n Ashley Heppenstall och syftar på start av provborrningar efter olja.

Det är allmänt känt att oljebolagens verksamhet i Sudan är kopplad till krig, folkfördrivning, pengar till militären och kopplingar till sudanesiska statens oljebolag. Oljemagnaterna har blod på händerna. Men högerregeringen i Sverige ruskar av sig.

I interpellationssvaret hänvisas till att vi har de verktyg vi behöver. Man hänvisar till OECD:s verktyg för hur företag ska bete sig i regioner med så kallad svag regeringskontroll. Men vi måste också ta reda på historien och vår egen svenska historia i Sudan med Lundin Petroleum och dess engagemang.

Jag har i tidigare interpellationsdebatter fått beskedet att det inte finns någon anledning att granska Lundin Petroleum. Naturligtvis hänger miss-tanken kvar i luften. Har det med Carl Bildts gamla engagemang i företaget att göra? Finns det något att dölja?

Kanada har tidigare gjort en granskning av sina oljebolag i landet. Varför går inte det i Sverige? Varför kan inte regeringen längre ta ordet folkmord i sin mun? Det gick ju bra när man var i oppositionsställning.

Frågorna är många. Det är inte konstigt att det blir på det sättet. Därför vore det dags för en heltäckande svensk UD-rapport om oljans betydelse i Sudan kopplat till svenska företags intressen. Det skulle vara klargörande. Det kanske till och med skulle bringa viss klarhet åt utrikesministrernas tidigare göranden och låtanden inom Lundin Petroleum och Sudan.

Det är viktigt att få svar på frågor. Har Lundin Petroleum fått hjälp av sudanesiska militären och dess hjälptrupp? Har sudanesiska bönder drivits bort för att ge plats åt Lundin Petroleums verksamhet? Det är viktigt att få sådana frågor besvarade och belysta. Det är sådant som händer i spåren av oljebolagens verksamhet i Sudan. I Kanada har man kunnat göra det men inte i Sverige. Det tycker jag är dåligt.

Lundin Petroleum har en dragning till att försöka hålla till där inget annat västföretag vill vara, eller där i varje fall västföretag drar sig ur. Är det bra för Sverige? Jag kan också notera att företaget hörde till dem som var djupt engagerade i Sydafrika under apartheidtiden, fast det då hette Lundin Oil.

Det finns anledning för regeringen att driva på inom EU för att öka trycket mot Sudans regim. Allt fler internationella organ har krävt sanktioner. International Crisis Group, som består av många före detta premiärministrar och regeringsledamöter runt om i världen, har uttalat en oerhört stark trötthet över att det händer alldeles för lite för att sätta press på regimen i Sudan.

Jag noterar att statsrådet i interpellationssvaret säger att man välkomnar en diskussion om sanktioner. Jag skulle vilja att man utvecklade resonemanget om vad man gör i praktiken. Var står den svenska regeringen när det gäller att ta reda på sanningen om svenska företag i Sudan? Varför kan man inte fortsätta att tala om folkmord i landet? Det skulle vara intressant att få det belyst.

Anf. 4 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Låt mig börja med att konstatera att sedan Joschka Fischer skrev sin artikel har det hänt en del saker. Den 12 juni gav Sudan sitt godkännande för en utvidgning av FN-närvaron i Darfur, det vill säga genomförandet av en gemensam AU–FN-insats med 17 000–19 000 man. Det är naturligtvis av yttersta vikt att den insatsen så snart som möjligt kommer på plats och att Sudans regering står fast vid den överenskommelsen.

Det internationella samfundets budskap till Khartoum och de stridande parterna i Darfur måste vara enhetligt och entydigt. Det gäller också stödet för den politiska processen och stödet för Jan Eliasson och Salim Salim och de åtgärder som behöver vidtas för att nå en politisk förhandlingslösning.

Jag konstaterar när jag läser Joschka Fischers artikel att flera av de saker som han där kräver är genomförda. Han börjar med att konstatera att det bästa vore att FN:s säkerhetsråd hanterar krisen och frågan och därutöver EU. Precis på det sättet är det som frågan har hanterats.

Man antog i mars 2005 en resolution om sanktioner mot Sudan som omfattar ett vapenembargo för Darfur som sedan har vidgats av EU. Det finns ett inreseförbud inklusive transitering och en fryssning av ekonomiska tillgångar för individer från Sudan. Det är också precis det som han efterlyste i sin artikel.

Det är viktigt att tala om det riktiga problemet, det egentliga problemet. Flera hundratusen människor har dödats och fler får oerhört illa. Sverige bidrar både som land och också gemensamt med andra EU-länder. Det är mycket bra det som nu har skett att hybridstyrkan har accepterats.

Det viktiga är nu att verkligen understryka att det inte får förhållas i sitt genomförande, hindras i sitt verkställande eller sedan försöka styras på marken. Det finns en diskussion där Sudan har hävdat att det är en renodlad AU-styrka med stöd från FN. Där är andra länders tolkning mycket mer betonande av FN-delen.

Det viktiga är att hålla fast trycket på Sudans regering att denna styrka nu ska tas emot och ges möjlighet att verka på ett bra sätt. Till sammans med Norge fortsätter Sverige diskussionen med FN om möjligt truppbidrag till FN:s utökade stöd till AU:s fredsfrämjande insats i Darfur, AMIS. Får vi en förfrågan om deltagande i själva hybridstyrkan kommer vi att överväga den så positivt som bara är möjligt.

Herr talman! Peter Hultqvists resonemang är något annorlunda. Jag har haft en annan debatt med honom gällande öppenheten kring material vad gäller svenska företag verksamma i Sudan. Jag konstaterade att Hultqvist har varit välkommen till UD att ta del av allt det material som finns. Han har också varit där och tittat på materialet. Han har sedan i efterhand förklarat att han ändå inte var nöjd med detta trots att det var vad han begärde.

Det är också intressant att Peter Eriksson konstaterar att USA har gått längre än vad Joschka Fisher begärde i artikeln som var anledning till interpellationen och också längre än han själv har begärt. Man har ett aktivt tillbakadragande av företag på bred front därifrån.

Men det var inte det som föranledde Peter Eriksson att ta debatt. Det var den konkreta frågan om vi vill verka för att förbjuda företag att verka i oljesektorn eller i angränsande sektorer. Det tror jag inte är en lösning som vi ska välja. Jag ska återkomma i ett kommande inlägg när jag har mer tid för att utveckla den saken vidare.

Anf. 5 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Jag tog upp USA som ett intressant exempel på att man kan göra betydligt mer. Det lite tragiska är att den svenska regeringen är så oerhört passiv i den här frågan att man internationellt snarast får skämmas för den svenska regeringens agerande på detta område.

När det gäller Sudan har vi svenska intressen genom Lundin Oil. Vi har också andra svenska företag som fortfarande är aktiva i landet. I USA och Storbritannien pågår en stor diskussion och kampanjer för att företag ska ge sig av.

Det är också en stor del av bakgrunden till att den amerikanska regeringen agerar lite mer offensivt. När man ser på frågan verkar den bry sig mycket mer om människorättsfrågorna än affärsintressena medan den svenska regeringen tycks prioritera affärsintressena framför att lösa sak-

frågan och göra något åt det folk mord som pågår. Det är det stora problemet och grunden för debatten i Sverige just nu.

Jag skulle fortsatt gärna vilja höra de konkreta sakskalet till varför förslaget om att förbjuda europeiska företag att verka i Sudans oljebransch inte skulle vara bra och en riktig och viktig väg att gå. Vi ser att Sudans regering trots hårda påtryckningar än i dag hela tiden fortsätter att försöka förhåla och fördröja en förändring. Den innebär att FN kommer in med soldater och en styrka som ska kunna skapa lite mer av trygghet i landet.

Mycket talar i det läget för att det skulle vara utmärkt om man kan göra ytterligare påtryckningar och också sanktioner gentemot regeringen till dess att en styrka från FN är på plats. Ända fram till dess finns det fortfarande möjligheter för regeringen i Khartoum att förhåla och fördröja en förändring som innebär en något tryggare situation för människorna i Darfurområdet.

Anf. 6 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag delar ministrarnas uppfattning om att det är viktigt att man försöker sträva efter att de olika internationella avtal och uppgörelser som görs exempelvis när det gäller ett område som Sudan fullföljs. Man måste försöka sätta tryck på det.

Men det är inte enkelt. 2005 gjorde man en fredsuppgörelse som innebär bland annat att enskilda som drabbats hårt av oljeutvinningen har rätt till kompensation. I december 2006 konstaterade man stora miljöproblem i samband med oljeutvinning, tvångsförflyttningar och brist på kompensation för lokalbefolkningen. De avtal som man ingick hade inte hållits. Det visar svårigheten att verka i ett land som Sudan.

Det är riktigt att jag inte är nöjd trots att jag har besökt UD och talat ordentligt med handläggaren, som jag personligen har fått ett mycket gott intryck av. Jag har fått ta del av mycket material. Men det ges inget svar på frågan om huruvida Lundin Petroleum har fått hjälp av den sudanesiske militären eller dess hjälptrupper. Har sudanesiska bönder drivits bort för att ge plats åt Lundin Petroleums verksamhet?

Jag tycker att det är viktigt att ta reda på historien om hur svenska företag uppträder i en så kontroversiell och speciell region som Sudan.

Jag vill också peka på förhållandet att det finns en organisation som heter Darfur Divestment som arbetar med bland annat en nationella kampanj i Storbritannien för att företag ska dra sig ur Sudan. De har gjort en rankingslista – en svart lista – över utländska syndarbolag där Lundin Petroleum intar en föga hedrande åttondeplats i sammanhanget efter företag från Indien, Kina, Malaysia, Frankrike och Kuwait.

Så nog finns det en del att göra på den här punkten! Jag är förvånad över att regeringen inte kan ta den typen av initiativ.

Anf. 7 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag väljer att tolka det som Peter Eriksson sade förut i en positiv riktning. Det Peter säger är i princip: Gör mer, för situationen är bedrövlig. Så långt delar jag det han säger.

Jag markerade redan i mitt inledningsanförande att Sverige välkomnar en fortsatt diskussion om sanktioner. Men det finns något som är oerhört centralt just nu; det har ju hänt saker sedan Peter Eriksson skrev

sin interpellation och jag tycker att det är lite tråkigt att det inte uppmärksammas. Det som nu har hänt är bra – man har accepterat hybridstyrkan. Nu måste vi hålla trycket uppe för att se till att den verkligen kommer på plats och inte hindras från verkställighet. Jag delar en viss oro och en skepsis mot att detta bara kommer att gå smidigt och gesvint. Det måste vi verkligen hålla press på. Vi måste fortsätta bevaka det.

Några ytterligare förslag kommer inte från Peter Eriksson. Det fanns inga konkreta förslag i övrigt på vad vi ska göra nu.

Jag återkommer nu till företagens roll, som jag sade att jag skulle göra tidigare. Utgångspunkten måste vara först fred och sedan utveckling och återuppbyggnad. Då är företagens närvaro viktig. Handel och investeringar är viktiga för att få en utveckling i ekonomin, långsiktig fattigdomsbekämpning och skapande av jobb som drar undan grogrund för social oro och fortsatta konflikter. Om man får fart på det i ett återuppbyggnadsperspektiv som kan ske i vissa delar men långt ifrån i alla så underlättar det fred och försoning.

Det finns två saker vi nu måste diskutera. Det första är att företagen ska följa lagar. Det gäller de lagar som finns i landet man verkar i, men märk väl att här har inte heller framförts påståenden om att ett svenskt företag bryter mot svenska lagar i det perspektivet. Det är i alla fall inte det som de flesta som deltar i diskussionen lyfter fram. Det man talar om är i stället ett etiskt försvarbart agerande. Den diskussionen är jätteviktig, men det är lite grann en annan fråga. Där har företagen ett mycket stort eget ansvar.

Jag har varit kritisk mot Peter Hultqvist för att han aldrig betonar de instrument som verkligen finns för att hantera detta, vilket bidrar till att försvaga dem. OECD och FN har rekommendationer till stöd för företagens agerande. Det finns också mekanismer i flera fall som kan användas för att se om rekommendationerna har följts på ett korrekt sätt eller inte. Jag har aldrig hört någon i denna kammare betona att dessa mekanismer finns. De adresserar precis de frågor som finns i Sudan. Det handlar om det egna företagets ansvar att göra löpande etiska analyser men också att ta konsekvenserna av dem.

I en annan interpellationsdebatt föredrog jag för Peter Hultqvist precis vad detta innebär. Det går direkt in i problemets kärna. Det handlar om hur företagen respekterar de mänskliga rättigheterna, vilka åtgärder man vidtar för att försäkra sig om att man verkligen gör det, om man är tillräckligt välinformerad, om man kan bedöma värdlandets förmåga och vilja att respektera mänskliga rättigheter, om regeringen i landet och andra politiska organ och icke-statliga aktörer respekterar mänskliga rättigheter, om parterna i en konflikt hanterar situationen i enlighet med internationell humanitär rätt, om värdlandet har full kontroll över sitt territorium, hur företaget bygger upp mekanismer för att säkra att investeringar och konsekvensanalyser förmår hantera dessa allvarliga problem och om företaget har en klar policy för hur verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att andras åtnjutande av mänskliga rättigheter inte förhindras.

Jag har dragit detta utförligt i kammaren tidigare, och vi har ställt materialet till förfogande. Vi har också lyft fram att det finns mekanismer för att hantera dessa frågor om någon anser att ett företag inte följer dessa rekommendationer. De är inte juridiska, men såväl arbetsmarknadens

parter som UD ingår i den kontaktpunkt som har att förhålla sig till det som där sker.

Genom att konsekvent aldrig lyfta fram detta och genom att ropa på andra åtgärder försvagar ni i praktiken de mekanismer som finns för att hantera företagens sociala och etiska ansvar i andra länder än Sverige.

Anf. 8 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Jag tycker att Sten Tolgfors för fram ett märkligt sätt att argumentera för att Sverige fortsatt inte ska göra någonting. Han försöker leta reda på märkliga argument som egentligen inte har med sakfrågan att göra. Han talar om svensk och sudanesisk lagstiftning och försvarar de företag som agerar på ett sätt som gör att den sudanesiska regeringens pågående folkmord kan fortsätta.

När man agerar på det sättet innebär det att den svenska regeringen också är med och bidrar till att folkmordet kan upprätthållas och pågå. I stället borde man agera så skarpt och tydligt som möjligt för att skapa ett tryck på den sudanesiska regimen.

Det låter som om Sten Tolgfors vill ha fler förslag på vad man ska göra. Jag tycker att en början åtminstone skulle kunna vara att ni är tydliga med att tala om att det är ett folkmord som pågår. Ett andra steg skulle kunna vara att man förbjuder svenska företag att investera i Sudan eller förbjuder svenska företag att befinna sig och verka där medan folkmordet pågår. Ett tredje steg skulle kunna vara att driva på inom Europeiska unionen för att få en bredare insats. Jag tror att ett beslut i Sverige också skulle kunna skärpa hållningen och engagemanget för många länder i Europa i den här frågan.

Man skulle kunna agera bredare inom EU både för ett beslut i EU och för att agera skarpare i säkerhetsrådet. Men det vill tydligen inte den svenska regeringen. Det är pinsamt och dåligt agerat.

Anf. 9 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag kan efter den här diskussionen lätt och lugnt konstatera att Peter Eriksson inte har en aning om hur dessa mekanismer ser ut. Han har inte läst Global Compact från FN. Han har inte tittat på OECD:s riktlinjer. Han har inte läst de verktyg som finns för företag att agera rätt i konfliktzoner och i zoner med svaga regeringar. Han har inte gjort det trots att regeringen har översatt dem och spridit dem. De finns där för företagets stöd.

Han känner inte till att det finns mekanismer i form av nationella kontaktpunkter som finns där just för att hantera det hela om man anser att företag bryter mot riktlinjerna.

Jag kan bara konstatera att ingen anmälan hittills har inkommit mot de företag som ni så kraftfullt fördömer. Det är mycket möjligt att det skulle hanteras – vad vet jag? Men hittills har så inte varit fallet vare sig från er eller från någon annan. Jag har inte vid något tillfälle hört någon av er nämna att dessa mekanismer finns och att det är bra att bygga på det som redan finns för att kraftfullt understryka företagets eget etiska ansvar när de verkar i konfliktzoner.

Det finns två saker som måste hanteras samtidigt. Det ena är att man ska följa lagar i det land där man verkar. Det andra är att man kan göra en jämförelse med hur det ser ut i svenskt perspektiv. Men jag har inte

hört att någon av er har hävdad att det är brott som svenska företag begår. Då återstår de etiska frågorna. Det finns mekanismer och verktyg för att hantera och bedöma dessa. De har inte tillämpats eller lyfts fram av er här.

Det är fullkomligt sanslöst av Peter Eriksson att hävda att Sverige inte har visat intresse. Han säger att Sverige inte bryr sig om det här och att Sverige inte är intresserat av att vara med och sätta tryck.

Det är en svensk, Jan Eliasson, som är med och förhandlar för att få en politisk lösning till stånd. Sverige välkomnar en diskussion om ytterligare sanktioner. Jag har redogjort för att Sverige tillsammans med Norge fortsätter diskussionen med FN om möjliga truppbidrag till AU:s fredsfrämjande insatser i Darfur via AMIS. Jag har pratat om det svenska biståndet, både till humanitär hjälp och till återuppbyggnad.

Jag tror att det vore bra om Peter Eriksson åtminstone tittade på de verktyg som finns innan han avfärdar dem som meningslösa. När man gör det försvagar man dem nämligen, och då står vi utan verktyg.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:131
21 juni

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2006/07:594 om nedskärningarna av Exportrådets verksamhet

Anf. 10 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig om finansieringen av de exportfrämjande insatserna.

Grunden för Sveriges välstånd och framgångsrika export är ett gott företagsklimat. Genom goda förutsättningar för företagande i Sverige kan företagen bli mer konkurrenskraftiga internationellt. Det bidrar i sin tur till att fler arbetstillfällen skapas i Sverige.

Exportfrämjandets uppgift är att förstärka förutsättningarna särskilt för små och medelstora företag att exportera.

När alliansregeringen tillträdde i höstas var den av den tidigare regeringen aviserade nivån för exportfrämjandet endast 148 miljoner kronor för 2007. Detta motsvarade mer än en halvering av resurserna jämfört med 2006.

Den nya regeringen ansåg att denna av den tidigare regeringen aviserade nedskärning var alldeles för drastisk och tillförde därför ytterligare 75 miljoner kronor till exportfrämjandet för 2007. Samma summa kommer att tillföras 2008.

Anf. 11 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Export är lite av världens chans och Sveriges möjlighet. För våra svenska företag är det en möjlighet, inte minst när det gäller att höja produktiviteten och produktionen. I en tid när det går bra för Sverige känns det ganska frustrerande med de neddragningar som är gjorda när det gäller exporten.

Jag kan inte låta bli att reflektera över vilka prioriteringar som regeringen gör. De fyra borgerliga partierna, som gick till val på frågan om jobben, har prioriterat att satsa 100 miljoner i tilläggsbudgeten på utför-

säljning av statliga företag. Man prioriterar också att ta bort förmögenhetsskatten och att göra omfördelningar, inte minst vad gäller arbetsgivaravgiften, som slår mot de små och medelstora företagen. Då kan jag inte låta bli att fundera över hur viktigt det är med export och hur regeringen ser på världens chans att komma ut på världsmarknaden. Nu får de små företagen vara med och betala den omfördelning som vi ser.

I maj månad fick vi en konjunkturrapport från Teknikföretagen. Där pekar de på att samtidigt som Europa visar ny styrka har den amerikanska tillväxten försvagats påtagligt. Detta har redan påverkat svensk export negativt. I ett utomordentligt starkt läge för teknikföretagen i Sverige ser vi med viss oro att tillväxten går från export till hemmamarknad.

Detta borde få regeringen att känna en viss oro för framtiden och svenska företags möjlighet till export. Men jag upplever inte att det i de korta minutsvar som jag har fått från ministern finns någon tillstymmelse till att regeringen har funderat igenom vad detta får för konsekvenser för Sverige och för de svenska företagen. Snarare pekar ministern i svaret mer på vad den socialdemokratiska regeringen gjorde. Det är ganska oväsentligt i dagsläget.

Nu är det alliansregeringen som har makten och ansvaret, och det är det som spelar roll för exporten här och nu, inte vad den socialdemokratiska regeringen gjorde. Vi lever i nuet, och vi ska ta steget in i framtiden. Då är det oerhört viktigt att våra svenska företag är med. Vi ser nu att Exportrådet får skicka hem personal, precis som ISA, det vill säga främjandet för utländska investerare, också måste göra neddragningar. Det är klart att det får konsekvenser för Sverige och svenska företag. När det finns färre engagerade människor som arbetar med en fråga är det klart att produktionen blir mindre. Det är ganska självklart för mig.

Ändå påstår Tolgfors i sitt svar att man gör satsningar. När vi har räknat på detta har vi inte kunnat komma fram till någonting annat än att det fortfarande är mindre pengar till exportfrämjande åtgärder. Frågan kvarstår: Tror inte regeringen på export i framtiden?

Anf. 12 MARIE WEIBULL KORNIAŠ (m):

Herr talman! När man läser Carina Adolfsson Elgestams interpellation får man lätt intrycket att det inte finns några gränser för vilken negativ inverkan alliansregeringens handelspolitik redan har haft. Inget kunde vara mer felaktigt.

Vi kan börja med att konstatera att alliansregeringen först i höstbudgeten och sedan i vårpropositionen gjort det mer attraktivt att starta och driva företag i Sverige. Alla de positiva förändringar för små och medelstora företag som alliansregeringen redan hunnit genomföra har tydligen gått interpellanten förbi.

För att små och medelstora företag ska våga ta det stora steget ut på den internationella marknaden – även när det gäller våra nordiska grannländer – krävs det att företagen har en stabil grund att stå på. Därför anser vi att näringsklimatet här hemma är avgörande. Vi har antagit ett företagspaket med många olika förslag som syftar till att stärka de små och medelstora företagen. Slopandet av förmögenhetsskatten kommer till exempel att ge de små och medelstora företagen välkommet riskkapital. Vi för resonemang om att införa ett riskkapitalavdrag. Förenklade moms-

regler för företagare så att företag som har en omsättning på mindre än 40 miljoner kronor bara ska behöva betala moms var tredje månad är ett annat exempel. Vi har reformerat 3:12-reglerna för fåmansbolag och sänker skatten vid försäljning av andelar i fåmansföretag under åren 2007–2009.

Vidare har vi beslutat att minska företagens administrativa kostnader med minst 25 procent fram till hösten 2010. Förslaget är ytterligare en åtgärd i regeringens arbete att genom förändrade skatter och sociala avgifter göra det lättare, roligare och mer lönsamt att driva företag i Sverige.

Herr talman! Sverige är extremt exportberoende, och det ökar i och med globaliseringen. I skenet av att företagandet internationaliseras kan vi konstatera att Exportrådet har en mycket värdefull verksamhet som underlättar för svenska företag att växa internationellt. Exportrådet har en stabil närvaro utomlands, och närvaron är även stabil här hemma genom de regionala exportrådgivarna i varje län som ger företagen inspiration och styrka att våga ta steget ut på nya marknader. Även den populära exportsäljarutbildningen fortsätter enligt plan.

En stor del av Exportrådets tjänster är avgiftsfria tack vare statens uppdrag till Exportrådet. Bland annat ges kostnadsfri information om allt som rör marknader och export. Övriga tjänster är antingen samfinansierade mellan staten, Exportrådet och deltagande företag eller helt företagsfinansierade.

Alliansregeringen tror att det är bland de små och medelstora företagen som potentialen för ökade exportvolymerna finns. Därför är det angeläget att minimera det ekonomiska risktagandet för denna grupp.

Ett nytt sätt för dessa företag att finansiera exportsatsningar kommer att vara det nya exportlånet som i denna månad lanseras av Almi i syfte att lyfta de svenska småföretagen. Det är viktigt att det finns kompletterande finansieringsformer för små och medelstora företag vid sidan av de som bankerna kan erbjuda, för det möjliggör för mindre företag att ta sig an stora affärer och minska riskerna med att exportera.

Det nya lånet möjliggör lån i andra valutor och är resultatet av ett samarbete mellan Exportrådet, Almi, Svensk Exportkredit, Exportkreditnämnden och Swedfund.

Almi, som arbetar regionalt och nära de mindre företagen, kommer att hantera lånen. Totalt är 500 miljoner kronor avsatta för detta.

Jag välkomnar avslutningsvis samordningen som har skett den senaste tiden mellan olika myndigheter som stöder svensk export.

Anf. 13 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Låt mig inledningsvis säga att det nu är den tredje debatten som Carina Adolfsson Elgestam och jag har på samma tema. Jag välkomnar alla att ta del av de tidigare protokollen.

Jag förstår, herr talman, att Carina vill friskriva sig från den tidigare socialdemokratiska regeringen. Det spelar ingen roll, sade hon, vad den tidigare socialdemokratiska regeringen gjorde. Det kanske inte heller spelar så stor roll vad Socialdemokraterna gör nu, för den tidigare socialdemokratiska regeringen ville halvera finansieringen av exportfrämjandet.

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

Den nuvarande regeringen konstaterar att det inte var rimligt. Vi lägger 75 miljoner kronor mer än vad Socialdemokraterna ville för 2007 och 75 miljoner kronor mer för 2008 än vad Socialdemokraterna gjorde i sina aviserade siffror för vårproposition och budget.

När Socialdemokraterna hamnar i opposition finns plötsligt alla pengar i världen, och man bestämmer sig för att möta globaliseringen med bidrag. Trots att Socialdemokraterna i sin budgetmotion inte ens har ett förslag till anslagsbeslut fortsätter Carina Adolfsson Elgestam att försöka ge intryck av att det finns hur mycket pengar som helst till exportfrämjande. Trots att Socialdemokraterna inte ens har siffrerat sin påstådda satsning i sin budget fortsätter Carina Adolfsson Elgestam att påstå att det finns pengar till detta. Trots att man inte ens har någon gemensam indikation med Vänstern och Miljöpartiet fortsätter man att påstå att här finns alla pengar i världen till exportfrämjande.

Man hade alltså inga pengar innan, och man ville halvera anslagen. Sedan förlorade man makten, och då gör man verbala satsningar som man inte ens förmår att siffrasätta.

Tror inte regeringen på export? Det frågade interpellanten. Jo, det är klart att vi gör! Dock tror vi inte att globaliseringen bäst möts med bidrag eller politikerstyrda branschsatsningar. Från näringslivet möter vi verkligen inte en saknad av politikerstyrda branschsatsningar. I stället tror vi att det ska komma underifrån och vara styrt av företagens efterfrågan och kännedom om vilka marknader de behöver stöd på och på vilket sätt de bäst behöver stöd.

Grunden för den här regeringens handelspolitik – och det har jag markerat i ett antal tidigare debatter – är ett väl fungerande näringsklimat på hemmaplan. Bättre förutsättningar på hemmaplan ger bättre förutsättningar på bortaplan, vilket stärker exporten och därmed jobben på hemmaplan. Det är fundamentet, precis som min partikollega redogjorde för alldeles nyss.

En annan del av detta är att vi behöver ett högt konkurrenstryck på vår hemmamarknad så att våra företag växer upp i en miljö där man från början är beredd att möta högt konkurrenstryck och inte möts av någonting alldeles främmande i form av hög konkurrens när man söker sig ut på andra marknader. Man måste från början vara van vid konkurrens för att klara den högre konkurrensen som kanske råder på andra marknader.

Detta är fundamenten. Därutöver kommer att vi ska ha ett väl fungerande exportfrämjande. Där är resurserna en del i helheten, men det är också fråga om hur man använder pengarna. Det är precis detta som vi nu arbetar med att se över. Vi tittar på hur vi kan vässa exportfrämjandet, resursanvändningen och samordningen mellan de olika organisationerna.

Exportlånet är ju ett utmärkt exempel på vad vi hoppas ska kunna åstadkommas i närtid med ökad samverkan och bättre resursanvändning mellan de olika organisationerna som svar på ett behov som företagen själva känner. När ett litet företag kan möta möjligheten att få en stor order ställs de inför två nya risker. Den ena är att gå ut på en ny marknad, och den andra är att kanske expandera sin verksamhet för att möta den nya ordern, vilket innebär en extra risk. Vi försöker anpassa ett instrument för att möta just precis detta behov.

Visst är resurserna *en* fråga för exportfrämjandet, men det är långt ifrån den enda. Vi vässar nu exportfrämjandet och stärker framför allt förutsättningarna för små och medelstora företag på hemmamarknaden.

Prot. 2006/07:131

21 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Det är intressant att ministern säger att anledningen till det korta svaret är att jag tidigare här i kammaren har haft två interpellationsdebatter med ministern. Det är helt riktigt, och anledningen till det är den oro vi känner för de kraftiga nedskärningar som drabbar både Exportrådet och exportfrämjandet.

Man ska nog ha med sig att vi hade den ena interpellationsdebatten i december och den andra i januari. Nu har det nästan gått ett halvår sedan dess, och det har faktiskt hänt lite på resans gång.

Utifrån de signaler vi får från Konjunkturinstitutet går det faktiskt inte så bra för den svenska exporten nu, och det finns faktiskt anledning till oro. Det var det jag avsåg när jag påpekade att ministern ur detta perspektiv har lämnat ett så kort svar. Även ett kort svar kan vara innehållsrikt, så det är kanske inte riktigt det som det handlar om.

Med tanke på vad som har hänt under det senaste halvåret kan jag dock uppleva att det skulle vara positivt om regeringen på något sätt kunde tala om för oss här i kammaren och för svenska folket att man känner en oro för att exporten inte ökar på det sätt som man kanske trodde att den skulle göra.

Det finns dock inte tillstymmelse, som jag upplever det, till oro från regeringens sida över vad som händer. Jag upplever att detta i grund och botten är en ideologisk fråga. Vi ser att det finns all anledning att stödja svenska företag på olika sätt för att ge dem möjlighet att komma ut på andra marknader och framför allt att stödja små och medelstora företag. Samtidigt väljer regeringen att i stället för att stödja de små företagen höja arbetsgivaravgiften! Det tycker vi är lite märkligt.

Jag är helt övertygad om att de som är anställda på Exportrådet, eller för den skull på ISA som arbetar med att främja utländska investeringar i Sverige, inte känner sig som ett bidrag precis. Jag tycker att det är en lite oroväckande tendens som ministern har här i kammaren när han pratar om bidrag och att det var det den socialdemokratiska regeringen satsade på.

Det vi satsade på var en aktiv näringslivspolitik. Det är klart att den politik som vi har fört med satsningar i näringslivet de senaste tolv åren spelar roll. Men det jag markerade i mitt inlägg var att det nu snart har gått ett år, och regeringen har haft olika möjligheter.

Det är alliansregeringen som nu ska sätta dagordningen – dessvärre, tycker vi. Då kan man inte komma med de gamla argumenten att allt är Socialdemokraternas fel. Nu är det faktiskt ni som har ansvaret, och därför kvarstår frågan: Hur ska regeringen arbeta för att locka hit fler investerare?

Det sägs i dag från Konjunkturinstitutet och andra i samhället som tittar på investeringar att man känner en oro för och ser tendenser till att exempelvis Indien och Kina inte är lika intresserade som tidigare av att göra investeringar i Sverige. Det är klart att det påverkar. Det påverkar tillväxten, och det påverkar näringslivet.

Det är de här frågorna vi vill ha svar på, inte vad den förra socialdemokratiska regeringen gjorde, för det är inte vi som har ansvaret nu. Låt oss i stället diskutera vad vi ska göra för att det ska gå bättre för våra svenska företag så att vi kan klara tillväxten! Det vore mer intressant om ministern svarade på det i stället för att ge oss historia.

Anf. 15 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag välkomnar en fortsatt debatt med Carina Adolfsson Elgestam. Jag tycker att det är bra. Jag vill bara hänvisa till att vi har haft ganska många, och den som vill följa vad det är vi diskuterar kan också gå tillbaka och finna det där.

Carina Adolfsson Elgestam är orolig, säger hon. Då undrar jag bara: Om man är så orolig från oppositionens sida, varför anslår man inte mer? Varför siffrer man inte sin egen budget? Varför kommer man inte överens med v och mp om någon form av gemensam inriktning? Varför har man inget alternativ som skulle fungera?

Nu ser vi över exportfrämjandet. Jag frågade i den förra interpellationsdebatten om Socialdemokraterna var för eller emot att vi ser över arbetet genom en utredning för att värdera om det motsvarar företagens förväntningar och behov. Miljöpartiet välkomnade det. Socialdemokraterna sade ingenting.

Vi jobbar naturligtvis delvis med en ideologisk utgångspunkt, när vi avvisar de politikerstyrda branschstatsningar som från socialdemokratiska regeringen tenderade att dyka upp när det är valår. Detta skapade en situation som bäddade för det vi nu hanterar: att hälften av exportfrämjandets finansiering under de socialdemokratiska åren bestod av temporära, politikerstyrda extrapengar och inte av en långsiktigt varaktig och stabil grundfinansiering så att företagen själva fick välja inriktning på verksamheten. Det är helt klart ideologi.

Det som också är intressant är att vi inte hör någon betoning av vikten av näringsklimatet och Sveriges konkurrenskraft och att detta påverkar svenska företags exportmöjligheter och andra länders företags intresse av att komma och investera i Sverige. Det Socialdemokraterna hela tiden lyfter fram är i stället bidrag eller politiska pengar – som om det skulle skyla över de brister som har funnits i näringsklimatet för småföretagen eller kompensera dem för det. Man måste börja med att få rätt grundförutsättningar. Sedan kan man addera till det. Där är exportfrämjandet viktigt för att främja särskilt små och medelstora företags möjligheter att finnas, öka och utvecklas på nya marknader.

Något som är intressant när man går tillbaka och tittar på dessa debatter är att Carina Adolfsson Elgestam aldrig pratar om att goda förutsättningar på hemmaplan skapar bättre exportmöjligheter och jobb på hemmaplan. Nu kommer jobben. Man förutser ett par hundratusen nya jobb den kommande tiden. Vi har ett högt konkurrenstryck och småföretagen måste förbereda sig för att kunna vara framgångsrika exportörer.

Carina Adolfsson Elgestam nämner inte heller det faktum att svenska småföretag under många år har halkat efter i exportutvecklingen, trots de politikerstyrda exportsatsningar av temporär karaktär som hon nu i interpellationer och insändare gör sig till till för.

Hon nämner aldrig någonsin det faktum att Sverige faktiskt har tappat marknadsandelar globalt under de socialdemokratiska åren med de poli-

tikerstyrda exportsatsningarna och bidragen. Dessa räckte uppenbarligen inte till. Vi går nu vidare och analyserar detta.

Faktum är att svenska företag behöver bättre marknadstillträde genom handelsavtal och arbete mot handelshinder. Regeringen intensifierar nu det arbetet. På UD skärper man arbetet mot handelshinder med en handelshinderakut för att snabbt kunna finnas på plats när företag möter problem. Fri handel som ger oss tillträde till andra marknader och som stärker konkurrenstrycket på hemmaplan är viktigt, liksom de exportlån som nu är på väg för att pengarna ska användas bättre. Samverkan ska ske mellan de olika exportfrämjande organisationerna. Detta nämner aldrig Carina Adolfsson Elgestam.

Min ambition är att hitta en långsiktigt hållbar nivå och ett effektivt främjande. Låt mig säga det så att det inte finns några missförstånd: Jag uppskattar det arbete som ISA och Exportrådet gör oerhört mycket, men mitt ansvar är också att utifrån företagets och skattebetalarnas utgångspunkt se till att verksamheten alltid fungerar så bra som det bara är möjligt. Nu ser vi alltså över det med en utredning och en analys av Sveriges exportandelar.

Anf. 16 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Låt mig börja med en sak som vi är överens om, Sten Tolgfors. Det är frihandeln. Det handlar om vikten av frihandel men också om att vi i Sverige har varit frihandelsvänliga, om det nu är ett bra ord, i över hundra år.

Det är en av de stora tillgångarna för den svenska nationen, och det är så våra varumärken i Sverige har kunnat växa och komma ut på andra marknader. Det är därför så många andra länder, såväl i Norden och Europa som i världen, ser positivt på Sverige. Inte minst gör man det i Kina, där jag vet att ministern har varit alldeles nyligen. Där ser man Sverige som en god förebild just utifrån att vi är för frihandel.

I den frågan kan vi nog vara överens, och där ska man inte försöka lägga några ok på det socialdemokratiska partiets eller den socialdemokratiska regeringens axlar. Vi har alltid arbetat för frihandel, inte minst utifrån att små företag ska få möjligheter att komma ut på andra marknader. Vi vet att det är viktigt för näringslivet, och vi har definitivt inte försökt försvåra för företagen. Vårt mål är att vi ska ha ett fungerande samhälle, och vi vill ha en politik som fungerar för småföretag, företagare och företagande.

Men vi behöver också ha anställda. Politiken måste alltså fungera även för den som är anställd, precis som det är viktigt att vi som konsumenter kan ställa krav. Det gäller att få dessa tre ben att fungera ihop och inte enbart det ena benet. Det är i det perspektivet som vi fortfarande känner en oro när det gäller exporten.

Ministern pekar själv på att Sverige och småföretagarna i Sverige har halkat efter de senaste åren. Ändå väljer regeringen att satsa mindre pengar och göra nedskärningar. Det går inte ihop. Oron kvarstår alltså från vår sida när det gäller Sverige som exportnation. Jag kommer att återkomma i frågan och följa den väldigt noga för tillväxtens skull.

För övrigt, herr talman, vill jag önska talmannen och ministern glad midsommar och ska nu springa så att jag kommer med tåget hem till Småland.

Prot. 2006/07:131

21 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 17 Statsrådet STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Låt mig börja med att önska Carina Adolfsson Elgestam liksom talmannen och andra närvarande en glad midsommar! Det var trevligt att få fira den här i kammaren med dig, Carina!

Låt mig också inleda med att säga att det Carina sade när det gäller det breda svenska stödet för frihandeln är alldeles korrekt, och det finns anledning att verkligen understryka vikten av detta.

Stödet är brett såtillvida att det omfattar i stort sett alla riksdagens partier, särskilt socialdemokrater, moderater och de övriga allianspartier. Det är också brett såtillvida att det omfattar fackföreningar och näringsliv. Detta är en oerhörd styrka för Sverige. Det stärker bilden av Sverige, det stärker vårt genomslag i internationella handelsförhandlingar, och det är bra för svenska företag. Där har vi alltså i hög grad en gemensam utgångspunkt. Låt oss vårda den, inte minst med tanke på att vi nu finns med i diskussioner om Doharundan och olika bilaterala handelsavtal.

Jag vill dock säga att det blir något inkonsekvent. Å ena sidan vill Carina Adolfsson Elgestam inte prata om den socialdemokratiska regeringens nedskärningar och deras ansvar för hur det ser ut. Men hon vill gärna angripa alliansregeringen för våra påstådda nedskärningar – när vi tillför pengar jämfört med vad den tidigare regeringen hade aviserat. Det går inte riktigt ihop på den kanten heller.

Om man konstaterar att Sverige har tappat marknadsandelar trots den aktiva näringspolitik som Carina hävdar att den tidigare regeringen förde, trots de politikerstyrda branschsatsningarna, och att småföretagen har halkat efter trots sådana åtgärder kan man möjligen fundera över om dessa åtgärder verkligen var de allra mest effektiva. Det har uppenbarligen inte fungerat fullt ut.

Därför genomför vi nu först en översyn av de exportfrämjande organisationernas verksamheter. Den kommer att landa i närtid. Vi har också ambitionen att gå vidare med en djupare utredning och analys av svensk exportutveckling för att få bättre stöd och kunskapsunderlag när vi a) formar en långsiktigt hållbar finansieringsnivå för främjandet och b) ser vilka nya produkter och samverkansmöjligheter mellan organisationerna som behöver tas fram för att bättre finnas till stöd för svenska småföretags export.

Med det vill jag tacka talman och deltagare för en intressant debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:620 om den kaotiska situationen vid Prideparaden i Moskva

Anf. 18 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig hur jag tänker agera för att markera mot situationen som uppstod vid Moscow Pride, och huruvida jag kommer att ta upp situationen för HBT-personer i Ryssland med Rysslands utrikesminister i samband med nästa tillfälle vi träffas.

Utvecklingen när det gäller respekten för mänskliga rättigheter i Ryssland har på senare år avstannat eller rentav gått bakåt på flera vik-

tiga områden. Den ökade diskrimineringen av minoritetsgrupper, inklusive HBT-personer, är ett sådant område där utvecklingen är oroande. Händelserna i samband med genomförandet av festivalen Moscow Pride i Moskva den 27 maj i år ska ses i detta större perspektiv.

Regeringens föresats är att driva en konstruktiv Rysslandspolitik, inriktad på samarbete, men också att framföra tydliga budskap i frågor där det finns anledning till oro. Frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter intar därvidlag en central plats. Dessa frågor tas därför regelbundet upp i den bilaterala dialogen med Ryssland, självfallet även på utrikesministernivå.

Sida har nyligen tagit fram en handlingsplan om hur HBT-frågorna ska integreras i utvecklingssamarbetet. Stöd till att stärka HBT-personers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna i Ryssland ges bland annat till RFSL som stöder lokala organisationer i nordvästra Ryssland. Aktiviteterna har bland annat resulterat i ett antal konferenser och spridning av informationsmaterial om HBT-frågor. RFSL har även genomfört konferenser med organisationer i Barentsområdet i syfte att utbyta erfarenheter och vidareutbilda organisationernas medlemmar.

Vår dialog med Ryssland sker också genom Europeiska unionen. Regeringen driver på för ett bredare samarbete mellan EU och Ryssland och en fördjupad, öppen och konstruktiv dialog baserad på demokratiska värderingar. Bland annat inom ramen för EU:s samråd med Ryssland om mänskliga rättigheter verkar regeringen för att uppmärksamma frågorna om diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Även i förhandlingarna om det nya långsiktiga EU–Rysslands-avtalet, liksom inom ramen för EU:s övriga förbindelser med Ryssland, avser regeringen att arbeta för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland.

Att Ryssland går åt rätt håll vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter är viktigt inte bara för landets egen framtid. Regeringen kommer att fortsätta att verka för att sätta fokus på dessa frågor, inklusive frågan om alla människors rätt till åtnjutande av de mänskliga rättigheterna utan diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

Anf. 19 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag tycker att det är utmärkt att regeringen och vårt land i biståndsprojekt stöder HBT-verksamhet. Vi har nått långt i vårt land, och nu är det kanske dags att gå vidare på den internationella arenan. Det här är ett bra sätt att göra detta.

Låt mig gå lite djupare i denna diskussion. Problemet är de oroande rapporterna i medierna om Prideparaderna runt om i världen, bland annat att Prideparaden i Jerusalem håller på att urarta. Vad vet jag? Vi har inte sett hur det har gått, men det finns misstankar om det. Detta är kanske bara toppen på det isberg som faktiskt finns runt om i vår värld.

Jag hade senast i förra veckan kontakt med en organisation i en liten stad långt bort i östra Ryssland. De tordes inte kontakta mig direkt utan gjorde det i andra hand. Detta är naturligtvis allvarligt. Vi ser ofta att Prideparader urartar. Vi har sett det tidigare i Warszawa och i Riga. Lyckligtvis gick de två paraderna ganska bra, men detta har på något sätt blivit symbolen för hur situationen ser ut i ett antal länder i vår närhet. Det är det här det handlar om. Det är i vår närhet som vi har sett detta.

Prot. 2006/07:131
21 juni

Svar på
interpellationer

Vid Prideparaden i Moskva blev ett antal utländska parlamentariker trakasserade av den ryska polisen. Någon blev också arresterad. Man sade att paraden var förbjuden. Detta är naturligtvis helt oacceptabelt.

Herr talman! Min fråga till ministern var: Kommer han att ta upp detta med den ryske utrikesministern vid nästa tillfälle? Jag har läst i medierna – om det är sant eller inte vet jag inte – att utrikesministern i förra veckan träffade sin ryske kollega. Då är det naturligt att jag frågar om denna fråga togs upp.

När jag var i Riga kunde jag ana en viss rodnad på kinderna hos integrationsministern. Vi var sex parlamentariker i den svenska delegationen som träffade honom. Vi kunde se en viss rodnad över att de inte ville ha ett kaos på Rigas gator vid denna demonstration. Därför skulle man se till att demonstranterna hölls åtskilda.

Är Ryssland intresserat av att se detta kaos ytterligare en gång? Det handlar trots allt om ganska hovsamma demonstrationer. De är ju inte ute på gator och slåss. Vi som har sett den stockholmska Prideparaden kan knappast tänka oss att det blir mycket slagsmål. Det är väl snarare fest och glam. Det är så jag har uppfattat det, och jag har deltagit i samtliga parader i Stockholm.

Det här är naturligtvis allvarligt. Jag delar utrikesministerns uppfattning att utvecklingen av mänskliga rättigheter i Ryssland ger anledning till oro. Det finns anledning till att man inte går framåt utan bakåt. Det är viktigt att man i detta sammanhang från svensk sida ordentligt reagerar. Det som möjligen gör mig orolig, herr talman, är att detta görs genom EU. Där finns för närvarande också problem med tråkiga tendenser. Men det är klart att vi inte kan göra så mycket åt det.

Anf. 20 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Låt mig först säga att det är viktigt att vi gör detta genom EU, men jag håller med Börje Vestlund om att det inte är det enda instrumentet. Vi har också möjlighet till bilaterala samtal och till eget agerande.

I det här konkreta fallet gjordes två saker. Bland annat uttalade sig regeringen. Nyamko Sabuni gjorde ett uttalande en eller två dagar efter för att markera regeringens inställning. Att jag inte gjorde det berodde på – om jag inte missminner mig – att jag var borta någonstans. Ett regeringsuttalande är ett regeringsuttalande oavsett vilket statsråd som råkar stå på pressmeddelandet.

Jag råkade dessutom vara i Moskva dagarna innan. Jag vet att svenska deltagare som ville komma till Pridefestivalen kanske inte hade riktigt klart för sig att de måste söka visum en viss tid i förväg. Svenska ambassaden hjälpte då till via den ryska ambassaden i Stockholm. Via specialarrangemang fick de mycket snabbt visum, vilket jag tyckte var ett positivt tecken. Där hade vi ryska myndigheter som faktiskt bidrog till att företrädare för RFSL – om jag inte missminner mig – kunde komma till Moskva till festivalen alldeles oavsett det faktum att det kanske inte var riktigt i enlighet med reglerna för den ryska regeringen att ge visum på detta sätt.

Med detta vill jag säga att Ryssland är ett samhälle i omvandling. Jag har träffat personer som är aktivt besvärade av framför allt de uttalanden som Moskvas borgmästare Luzjkov har gjort angående framför allt ho-

mosexuella. Det är uttalanden som tyder på en djupt fördomsfull inställning som är besvärande från rysk utgångspunkt. Paraden ägde rum i Moskva, och det ska ses i samband med Moskvas lokalpolitik.

Vi har tagit upp dessa frågor i andra sammanhang. Börje Vestlund ställde den konkreta frågan om jag tog upp detta när jag träffade utrikesminister Lavrov i förra veckan. Om jag inte missminner mig gjorde jag inte det – om jag ska vara alldeles ärlig. Vi hade en mycket omfattande diskussion om den politiska utvecklingen i landet, men den diskussionen fick ett sådant förlopp att just Pridefestivalen inte kom upp. Men det rådde inget tvivel efter den diskussionen om den allmänna syn vi har på den politiska utvecklingen i Ryssland, självfallet inklusive respekten för medborgerliga fri- och rättigheter, yttrandefrihet och demokratiska möjligheter till omvandling av systemet. Det hindrar inte att jag i andra sammanhang – jag ska lova Börje Vestlund det – ska återkomma till denna fråga.

I övrigt är det den långsiktiga opinionsbildningen som betyder någonting. Vi har diskuterat det tidigare. Samhällen går från fördomar till insikt. Det har vårt eget samhälle gjort, och det hoppas jag att också Ryssland kommer att göra. Men det är viktigt att det officiella Ryssland – myndigheterna – är medvetet om det och tar avstånd från de tendenser till fördomar som finns i det ryska samhället. Man ska se till att det görs klart att uttalanden av den typ som framför allt borgmästare Luzjkov står för inte representerar det officiella Rysslands syn på dessa frågor.

Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag delar utrikesministerns uppfattning att det naturligtvis handlar om en långsiktig opinionsbildning. Inte minst tror jag – det är i varje fall den bild jag har fått av Sverige – att från den tidpunkten, i det tidsperspektivet, när etablerade politiska krafter började tala om dessa frågor i Sverige handlade det inte bara om aktivister från HBT-rörelsen utan även "Gittan i Hökarängen" skrev under insändare i tidningarna. Det blev en annan attityd.

Därför är det så viktigt att påverka just det officiella Ryssland, det officiella Jerusalem, det officiella Lettland och vad det nu kan vara runt om i världen. Om det vore så att vi från vårt land, från HBT-rörelsen eller varifrån det nu må vara kunde säga att detta kan påverkas bara genom att det finns en stark rörelse betyder det väldigt mycket. Men det är viktigt att den officiella delen i respektive land tillerkänner och säger att man tror på detta, accepterar detta och kan se något positivt kring det.

Detta är en folkfest i Stockholm och många andra huvudstäder i framför allt Västeuropa och USA. Det är någonting roligt och bra, som alla kan anamma. Det har man inte förstått.

Det som oroar mig är just att det i Ryssland går bakåt. Det är inte så att vi kan ana att man tar ett litet steg framåt. I Riga fick vi gå runt på parkvägarna i en park, inhägnat. Det är kanske första steget, men problemet är att man i Ryssland har tagit första och andra steget och sedan klivit tillbaka, inte ett steg, inte två steg utan tre steg.

Det är detta som är oroande – att vi inte kommer längre i ett av världens största länder, utan att man hela tiden får kliva tillbaka jämfört med andra stora länder, till exempel Kina. Det tas små steg framåt – de är små, men de finns dock där. I Ryssland går det bakåt.

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

Detta är allvarligt, utrikesministern. Det är därför jag tycker att det finns anledning att ställa just denna interpellation. Man måste även fortsättningsvis se till att det officiella Sverige, i form av parlamentariker och möjligen också statsråd, bevakar just Moskva Pride. I Warszawa kanske de klarar sig själva nästa gång, och vi får ägna oss åt Moskva. Vi får väl se hur den politiska stämningen är just då, men jag tror att det är viktigt att vi finns med där även i framtiden.

Anf. 22 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Mitt problem i denna diskussion är att jag håller med om allt vad Börje Vestlund har sagt i grunden. Det handlar mer om vad vi ska göra.

Om jag vidgar perspektivet kan jag säga att vi har försökt – utan att nödvändigtvis göra detta till en del av den allra mest officiella utrikespolitiken – ge stöd av olika slag. Som bekant deltog ett statsråd, Cecilia Malmström, i Prideparaden i Warszawa. Och någon var väl också ...

(BÖRJE VESTLUND (s): Billström.)

Ja, han var i Riga. Det har de gjort mer i egenskap av privatpersoner, men de är där som statsråd, och det ligger något av en markering i detta. Vi hjälpte, som sagt, till med en del sidoarrangemang i samband med att svenskar ville delta i Prideparaden i Moskva.

När det inträffar någonting, som i Moskva, gör vi ett uttalande. Det är naturligt att vi också tar upp detta i dialogen när det så passar och när vi tror att det kan ge effekt.

Jag tror också att det är viktigt att Börje Vestlund ställer interpellationer som denna, därför att ett sådant här svar är också en officiell reaktion från den svenska regeringens sida. Dessvärre fruktar jag att det inte är sista gången Börje Vestlund har ställt denna interpellation – inte för att jag har så mycket emot den, men vi har gemensamt någonting emot de förhållanden som leder till att det blir nödvändigt, och i och för sig bra, att ställa frågor och interpellationer av denna art. På detta sätt kan vi markera det som är den synnerligen eniga svenska uppfattningen om hur vi ska agera i de här frågorna.

Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Ibland är det väldigt svårt att debattera, i synnerhet när man är överens på nästan varje punkt. Det blir inte mycket till debatt då. Men det är någonting jag tycker att man kan säga.

Det finns några viktiga bitar i detta, och det är framför allt att man inte ska glömma bort frågorna när man lägger fast strategier från den europeiska unionen och när man lägger fast strategier i de bilaterala kontakterna, men också när det gäller biståndsverksamheten. Jag tror att det finns anledning att utveckla och fortsätta diskussionerna kring detta. Det kanske finns anledning att fortsätta att föra den diskussionen.

Men jag tror att det andra som är viktigt är just närvaron av det officiella Sverige.

Jag återkommer säkert med den här typen av interpellationer, trots att vi står här och håller med varandra. Men jag tror att de är viktiga som en

markering gentemot en del länder som fortfarande har en konstig syn på detta.

I övrigt önskar jag utrikesministern en glad sommar och hoppas att vi möts också i höst med interpellationer kring andra utrikesfrågor.

Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Låt mig bara säga att jag i och för sig inte tycker att det är något fel att man är enig – tvärtom. Diskussionerna i kammaren används ibland för att markera att vi har olika bedömningar, och ibland kan de ha sitt stora värde för att markera att vi har en enig bedömning och en enig linje. I detta ligger ingen nackdel – tvärtom kan det vara en fördel att det är på det sättet. Och så är det i det här fallet.

Med detta tackar jag för välgångsönsknigen till sommaren. Jag hoppas att sommaren blir bra för alla. Själv ska jag tillbringa midsommarafton i en förhandlingsbyggnad i ett regnigt Bryssel. Det är uppoffringar man gör för mänskligheten. Glad midsommar, Börje!

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:622 om kirunasvenskarnas öden

Anf. 25 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Gunnar Andrén har i sin omfångsrika interpellation frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att bringa historiskt ljus över de öden som de så kallade kirunasvenskarna gick till mötes i dåvarande Sovjetunionen.

”Kirunasvenskarna” är beteckningen på en grupp svenskar, huvudsakligen från Norrbotten, som av tragiskt missriktade ideologiska skäl utvandrade till Sovjetunionen under 1920- och 1930-talen. I gruppen fanns också personer från andra delar av Sverige. Huvuddelen av dem återvände efter kort tid till Sverige. Några avrättades, och några stannade kvar i Sovjetunionen.

Gunnar Andrén sätter in dessa människors öden i ett större sammanhang, som handlar om terrorn i Sovjetunionen under Stalins tid, Sveriges förhållanden allmänt till Sovjetunionen och Ryssland samt bland annat hur Vänsterpartiet agerat gentemot dessa människor.

Journalisten Kaa Eneberg har först genom en serie artiklar i Dagens Nyheter 1999 och sedan med två uppmärksammade böcker gjort en viktig pionjärinsats för att ta fram hela denna fråga i ljuset och belysa den med en serie intervjuer med bland annat emigranterna själva och deras anhöriga. Kaa Enebergs insats ligger i att väcka intresse för ett skeende och för en serie människoöden som dittills varit mer eller mindre okända och som förtigits också inom de egna familjerna.

En del av historien handlar om vilket stöd som kommunisterna gav till denna rörelse och över huvud taget kommunistpartiets roll i denna historia. Vänsterpartiet reagerade inledningsvis genom att förneka att man känt till historien och ifrågasätta Kaa Enebergs uppgifter. Sedermera gjorde partiet en egen undersökning i form av ett uppdrag till forskaren Anders Gustafsson vid Södertörns högskola. Hans resultat visar att man

Prot. 2006/07:131
21 juni

*Svar på
interpellationer*

inte kan säga att kommunistpartiet eller enskilda kommunister agiterade för denna emigration.

Till bilden hör att dessa resor omgärdades av stort hemlighetsmakeri. Många som återvände berättade inte sin historia och förnekade till och med på direkt fråga att de varit i Sovjetunionen. Barn till dessa människor har först nu i vuxen ålder fått veta att föräldrarna ingick i gruppen. Kaa Eneberg menar att anledningen är att man känt ett starkt tryck från partikamrater att inte berätta sanningen. Sanningen var att Sovjetunionen inte var det föredöme och den goda stat som kommunisterna hade trott och sagt. Att avslöja den hemska sanningen skulle – ansåg man tydligen – skada partiets sak. Många emigranter har uttalat att de kände att de enbart genom att återvända förrådade sina kamrater och förrådade kommunismen.

Det var en synnerligen rå och brutal sovjetisk verklighet som mötte kirunasvenskarna. Många slet ont under synnerligen hårda arbetsvillkor. Uppenbarligen skedde angiveri, och så många som ett 70-tal avrättades. Andra utsattes för hårda förhör och trakasserier. Kaa Enebergs insats ligger i att hon gett ett ansikte åt en grupp av alla de tiotals miljoner människor som drabbades av de helt enkelt ofattbara utrensningar som skedde under Stalins tid i Sovjetunionen.

Utrikesförvaltningens sökande efter dessa individer kom i gång först på allvar efter 1955 i den begränsade öppning av det sovjetiska samhället som följde efter Stalins död. Problemet i sammanhanget var att alla dessa emigranter snabbt blev sovjetiska medborgare. Det fanns därmed inga rättsliga eller formella möjligheter för svenska myndigheter att agera för dem. Det hela byggde på ett frivilligt samarbete. Det fanns en uppenbar risk att dessa människor kunde utsättas för trakasserier och rena övergrepp om svenska myndigheter agerade. Försiktighet var därför av nöden av hänsyn till deras egen situation.

Utrikesförvaltningen gjorde flera eftersökningar och hade kontakt med en del kvarvarande emigranter till en bit in på 1960-talet. Då konstaterade man att det inte längre fanns några möjligheter att aktivt agera gentemot sovjetiska myndigheter för dessa människors intressen.

Som Gunnar Andrén själv konstaterar i sin interpellation blev resultatet av den debatt som fördes omkring år 2000 att dåvarande regeringen anslog särskilda medel för att stimulera forskning om kommunismens offer genom bidrag till bland annat Vetenskapsrådet.

Nyligen har också Forum för levande historia beviljats ett särskilt anslag för att sprida ljus över kommunismens offer. I regeringsförklaringens slår vi fast att kommunismens brott mot mänskligheten ska uppmärksammas.

Den fråga som Gunnar Andrén riktar till mig om att bringa historiskt ljus över de öden som kirunasvenskarna gick till mötes i Sovjetunionen måste bli en uppgift för den akademiska forskningen, vilket för övrigt också Kaa Eneberg har påpekat i sina böcker.

Jag vill avslutningsvis konstatera att jag självfallet till fullo delar Gunnar Andréns grundsyn att kirunasvenskarna representerar en grupp individer som oförtjänt blev offer för tidens förhållanden under 1930-talet. De var uppfyllda av en tilltro till kommunismen som den goda samhällsformen som vi alla i dag vet var tragiskt felaktig och missriktad. De blev djupt svikna inte bara av Sovjetstaten.

De som återvände hamnade därtill i ett utanförskap som håller på att lösas upp först i våra dagar.

Prot. 2006/07:131
21 juni

Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för detta svar. Han tyckte att det var en omfångsrik interpellation. Det kan jag hålla med om. Jag uppfattar den också som faktarik. Den viktigaste anledningen till att jag framställt den här interpellationen och att den blev så lång är att jag till Sveriges riksdags protokoll ville få fört så många saker om kirunasvenskarna som kanske inte tidigare har belysts i denna kammare.

Om man ser till den tidigare diskussionen mellan Börje Vestlund och utrikesministern får man säga att svaret utgörs av debatten. Det kommer nog att bli så eftersom vi i många avseenden är eniga om både sakförhållanden och vad som är möjligt att göra. Det viktigaste skälet till interpellationen är att jag vill erinra om de öden som ett stort antal svenskar gick till mötes i dåvarande Sovjetunionen och som utrikesministern väl har skildrat här.

Emigration sker ofta för att man vill söka sig till ett bättre liv. Emigrationen till USA, Amerikas förenta stater, är exempel på det. De som utvandrade till Sovjetunionen och i många fall avrättades kom till en onskans, fruktans, likgiltighetens och människoföraktets diktatur i stället för det lyckorike de sökte.

Intressant är att utrikesministern tar fasta på varför det blev så tyst när de återvände. Var de i chock, eller var de utsatta för repressalier? Det är väldigt svårt att veta detta. Det kan finnas olika orsaker. Men tystnaden ledde till att det inte blev någon debatt. Vi visste väldigt lite. Tystnad och fruktan är några av diktaturens värsta och mest utnyttjade påtryckningsmedel.

Jag framställde interpellationen också för att belysa vilken betydelse en enskild persons engagemang har. Utrikesministern har väldigt beskrivit Kaa Enebergs engagemang för den här saken. Jag tror att mycket som händer är sådant som i tiden får stor uppmärksamhet men som på längre sikt inte har samma värde. Bestående värde har den här formen av undersökningar när man skriver böcker. Jag är glad över att Kaa Eneberg i år har fått Ture Nermans pris för sina böcker och sitt arbete.

Slutligen skulle jag vilja ta upp Vänsterpartiets totala oförmåga att göra upp med sin egen historia. Vi som tillhör andra partier, särskilt jag som liberal, blir egentligen gladare ju mer andra partier stjälar av vår klädsel. Vi blir glada när det vi har också kommer till andra. Men i Vänsterpartiet förhåller det sig precis tvärtom. Man försöker kasta av sig allt som man tidigare har stått för. Jag är också av uppfattningen att även de forskningsprojekt som har försiggått vid Södertörns högskola genom Anders Gustafsson behöver kompletteras i betydande grad. När man kastar av sig allt man tidigare har haft återstår egentligen bara den tidigare nakenheten.

Anf. 27 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! När jag säger att interpellationen är omfångsrik är det alls ingen kritik. Tvärtom är den faktarik och synnerligen läsvärd. Att jag för till riksdagens protokoll en mängd fakta och en hel del bakgrund, inte

*Svar på
interpellationer*

minst om det forskningsarbete som har utförts, tror jag är av betydande värde.

Sedan måste allt detta ses i ljuset av den tidsanda som rådde. På 1920- och 1930-talen trodde kommunister att Stalin var den store ledaren som skulle ge ljus och lycka åt världen. Det var en uppfattning som de företrädde också i den svenska debatten. Så var det. Det var totalt missriktat. Människor kom att dö i miljontal i Sovjetunionen, också människor från andra länder som sökte sig till detta lyckorike på grund av denna tragiskt missriktade ideologi.

Men vi ska också vara självkritiska. Genom den roll som Sovjetunionen kom att spela i besegrandet av den andra stora faran på vår kontinent under det förra århundradet – nazismen – kom Stalin att få ett annat skimmer över sig. Det fanns i svensk diskussion under 1940- och 1950-talen ibland en oförmåga att riktigt ta sig an en del problem. När vi har grävt djupare ned i det som har skett också på officiellt svenskt håll när det gäller Raoul Wallenberg ser vi att det är en för vår nation djupt skamlig historia som avslöjas. De facto förrådde vi honom gentemot Stalin.

Detta var utslag för en tidsanda som gick väldigt långt hos enskilda individer. Det var en tidsanda som fanns. I diskussionen om kirunasvenskarna är de enskilda ödena viktiga, men den speglar också en tidsanda. Det fanns de i Sverige som trodde på Stalin rätt länge. Ännu längre fanns det de som inte riktigt ville konfronteras med den brutala sanningen.

Sedan kan vi bara hoppas att arbetet med att klarlägga denna del av historien kommer att gå vidare. Regeringen har som sagt stimulerat detta. Projektet Forum för levande historia kommer nu att med större kraft omfatta också de massiva brott mot mänskligheten som har ägt rum i Europa och världen i vår tid. Det är viktigt att vi alla känner till det.

Gunnar Andrén noterar i sin interpellation olika forskningsinsatser som görs. Jag visste själv inte om det som står i interpellationen, nämligen att det nu finns tillträde till Kominterns arkiv, att amerikanska forskare nu håller på att gå igenom det och att det också finns 1 300 svenska namn i dessa arkiv. Vilka de var och hur de hamnade där vet inte jag, men när vi får de forskningsresultaten får vi ytterligare en pusselbit i denna djupt tragiska del av vår moderna historia.

Anf. 28 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Utrikesministern och jag är eniga på många punkter, inte minst när det gäller att den akademiska forskningen måste vara fristående för att man verkligen ska kunna se olika aspekter på vad som händer. Jag håller helt med utrikesministern om att tidsandan har spelat en mycket stor roll för vad man sade officiellt och vad man möjligen uttryckte på ett annat sätt.

Detta leder mig till en fråga på en punkt, om en pusselbit. Har det grävts ordentligt i vad som förekom och vad man kan få fram av rapporter till Sverige från den svenska beskickningen i Moskva under denna tid? Man har ju i väldigt stor utsträckning granskat vad som meddelades från Berlin till Stockholm och de kontakter som fanns.

Där kan det ju finnas, som utrikesministern säger, viktiga pusselbitar. Det kan också tänkas att det inte finns någonting alls. Det ska man inte utesluta. Och det är därför som jag har tagit upp just det som händer i

Moskva under denna tid. Men jag inser att också det är en forskningsuppgift som kanske inte UD i första hand bör utföra, utan det bör överlämnas åt professionella historiker.

Jag ska också när det gäller den pusselbit som utrikesministern pekar på nämna den förljugenhet som vi hade och den officiella underdånighet som blev gentemot Stalin. Det gällde vår egen beskickningschef vid något tillfälle. Men det handlar också om hur ledande företrädare för det dåvarande kommunistpartiet i Sverige närmade sig Stalin efter hans död. Han blev nämligen i stort sett dyrkansvärd. Det spelar naturligtvis också en roll.

Herr talman! Jag avser inte att förlänga denna debatt. Det viktiga är inte hur långa steg vi tar, även om det är viktigt, utan det viktiga är åt vilket håll vi går i det här fallet.

Med detta vill jag göra som Börje Vestlund. Jag vill tillönska utrikesministern en trevlig sommar efter den stundande helgen, som jag har förstått inte är lika trivsamt som den är för många andra här i kammaren som ska åka till Dalarna och andra trevliga platser för att förlusta sig.

Vi ses i höst!

Anf. 29 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Herr talman! Jag tackar för det. Jag önskar verkligen en trevlig mid-sommar. Jag kan inte garantera att jag kommer att sjunga *Små grodorna* i förhandlingsbyggnaden i Bryssel, men gives en möjlighet ska jag nog se till att vi kan samla ihop ett litet gäng och göra det, för att åtminstone förlusta oss – förmodligen förlustar det omvärlden ännu mer, för den delen.

Gunnar Andrén ställde frågan om man verkligen har penetrerat vad som möjligen kan finnas i till exempel rapporteringen från den svenska beskickningen i Moskva under dessa år. Svaret på den frågan är: Det vet jag inte.

Men det är numera offentliga handlingar. Vad jag vet har vi inget sekretesskydd. Om vi går tillbaka till 30-talet tror jag inte att det finns någonting som är hemligt. Och även relativt långt fram är detta nu tillgängligt för forskningen, så det borde finnas möjligheter att titta på detta.

Skulle jag göra någon personlig bedömning blir den att där inte finns mycket, om ens något. Ett av skälen till det handlar om förbindelserna.

Vi hade statliga förbindelser mellan Sverige och Sovjetunionen, som sköttes via den sovjetiska utrikesförvaltningen, men därutöver var det partirelationer. Kommunistpartiet hade egna relationer med det sovjetiska kommunistpartiet. Det skedde via helt andra kanaler, och dem hade vi inte tillgång till.

Jag kommer själv ihåg när jag någon gång i början av 80-talet var i Moskva, i och för sig under något egenartade omständigheter. Då kom jag att bli bjuden på lunch, vilket var alldeles unikt, av den person som i kommunistpartiets centralkommittés internationella sekretariat hade handlagt Sverige under decennier. Det var en nyckelman i fråga om relationerna till Sverige.

Han var huvudsakligen intresserad av Rolf Hagel. Det var hans enda kontakt med Sverige därför att det var partirelationen som var den som nådde upp till den högsta sovjetiska ledningen. Och det var den dåvarande ledaren för APK – det var väl APK på den tiden som Rolf Hagel

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

var ledare för – som var huvudkontakten och huvudinformationen. I den officiella svenska utrikespolitiken hade man kontakt med den sovjetiska utrikesförvaltningen. Det var en helt annan bild.

Det var alltså två totalt olika kanaler. Vi vet synnerligen lite om vad som förekom i den där andra kanalen, och den svenska ambassaden i Moskva har under decennier aldrig haft någon insyn. De har inte ens haft möjlighet att ha kontakt med de personer i den sovjetiska partiapparaten som har handlagt relationerna med Sverige. Även detta är en del av den moderna historia som vi hoppas att forskningen ska belysa tydligare.

Glad midsommar! Jag tar mig friheten att utsträcka denna önskan till alla kammarens ledamöter, till talmannen och till alla medarbetare.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:603 om tillväxt i Afrikas jordbruk

Anf. 30 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Staffan Danielsson har frågat mig om regeringen i det utvecklingspolitiska samarbetet med Afrika avser att fokusera på vikten av att de afrikanska länderna ger ökad prioritet åt att skapa förutsättningar för ökad tillväxt på landsbygden och inom jordbruket. Staffan Danielsson har också frågat mig om jag avser att driva denna fråga för att på nordisk basis föra dialog med några afrikanska mottagarländer. Därtill ställer Staffan Danielsson frågan om jag avser att arbeta för att Sverige även driver dessa frågor på EU-nivå och i EU–AU-sammanhang.

Jag välkomnar att Staffan Danielsson belyser jordbrukssektorns betydelse. Ökad produktivitet inom agrara näringar är i flera länder avgörande för ökad ekonomisk tillväxt och därmed fattigdomsbekämpning.

De afrikanska regeringarna har inom den afrikanska unionen och New Partnership for Africa's Development, Nepad, tagit fram en gemensam politik för jordbruksutveckling. Det är positivt att jordbruksutvecklingen prioriteras, och det är glädjande att beslut tagits om att skapa en gemensam plattform för god jordbrukspolitik. En grundläggande förutsättning för effektiv jordbruksutveckling är ett uthålligt och långsiktigt politiskt stöd.

Regeringen lyfter inom relevanta internationella forum fram den stora potential och betydelse som jordbruksutvecklingen har i Afrika, dels för matproduktion, dels för utveckling av andra näringsgrenar och marknader med minskad fattigdom som följd. I vårt stöd till jordbruket i Afrika eftersträvar vi en helhetssyn. Vi måste analysera konsekvenserna av ojämlika handelsregimer och marknadsrelationer, oförutsägbart klimat, oförutsägbart myndighetsutövning, bristfällig utbildning, osäker nyttjanderätt av mark, brist på utrustning och infrastruktur – för att nämna något. Vi uppmärksammar särskilt att kvinnor som ofta är i majoritet i det småskaliga jordbruket har väldigt begränsat inflytande på alla nivåer i samhället.

Traditionellt sett har biståndet fokuserat på att höja produktiviteten inom det afrikanska jordbruket, och insatser behövs fortfarande på detta område. Det krävs insatser inom områden som exempelvis forskning och utveckling, spridning av teknik, stöd till inhemska producentorganisat-

ioner, hanterandet av hiv/aids, liksom bredare utbildnings- och hälsoinsatser. I Kenya har Sverige medverkat till att bygga upp ett nätverk som når ut till hundratal bönder. National Agricultural and Livestock Extension Programme (Nalep) erbjuder rådgivning i form av bland annat produktutveckling och andra tjänster. Målsättningen är att utveckla grödor och alternativa grödor för marknadsföring och försäljning på den lokala marknaden. I Kenya bidrar Sverige också med en särskild rådgivare till jordbruksministeriet.

Det har blivit allt tydligare att marknadsutveckling är en nödvändig förutsättning för ett fungerande jordbruk, och denna insikt präglar också det svenska utvecklingssamarbetet. Ett exempel är hur det svenska stödet i Zambia bidrar till att skapa förutsättningar för småskaliga jordbrukare att delta i den ekonomiska utvecklingen genom att anpassa småskalig produktion till framväxande marknader. Då krävs inte minst utbildnings- och kapacitetshöjande insatser. Kreditprogram, särskilt mikrokrediter, är också en viktig komponent i det svenska utvecklingssamarbetet med Zambia.

Bakom frågan om hur marknader fungerar döljer sig också frågan om hur väl institutioner fungerar och hur dessa kan förändras. Den nationella politiken är, som Staffan Danielsson påpekar, viktig, liksom OECD-ländernas politik. Frågan om producentpriser är högst relevant. Rika länders dumpning av livsmedel på världsmarknaden innebär stora svårigheter för afrikanska bönder. Det finns dock ingen särskild åtgärd som löser problemet. Återigen, det krävs insatser på flera områden.

Afrikas jordbruk är en återkommande fråga på dagordningen i mellanstatliga sammanhang, både inom FN, EU och i dialogen med våra nordiska kolleger. I dialogen med våra samarbetsländer och inte minst med Afrikanska unionen måste vi också ställa tydligare krav på att de lever upp till sina åtaganden om att prioritera jordbruket och bedriva en sund jordbrukspolitik. Tillsammans med samarbetsländerna måste Sverige och andra givare föra en kontinuerlig dialog om hur givarna på bästa sätt kan bidra till ett hållbart och produktivt jordbruk i Afrika. Regeringen avser att utveckla detta i kommande skrivelser, i skrivelsen om politiken för global utveckling (PGU) och i en kommande skrivelse om Afrika.

Jag försäkrar Staffan Danielsson att regeringen kommer att fortsätta att arbeta för ett effektivt och hållbart jordbruk i Afrika och driva frågan om bättre samordning bland givarna i jordbruksfrågor, bland annat inom Norden och EU.

Anf. 31 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Gunilla Carlsson för ett tydligt och bra svar på min interpellation. Det är inte så ofta som Afrika och Afrikas bönder står i centrum i Sveriges riksdag, trots att de helt dominerar Afrikas befolkning, trots att Afrikas jordbruk bara producerar kanske hälften av kontinentens matbehov och trots att utvecklingen stått rätt stilla, egentligen lika länge som Sverige med rätta satsat stora delar av sitt bistånd på just Afrika.

Biståndsministern hänvisar i sitt svar efter många decennier av stora biståndssatsningar och biståndsprojekt till några goda exempel. I Kenya

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

när ett nätverk ut till hundratals bönder, rådgivning erbjuds, mikrokrediter finns i Zambia och så vidare.

Med tanke på de mängder av miljarder svenska kronor som satsats och satsas måste vi nog ändå tillsammans erkänna att resultatet inte är så imponerande utan egentligen rätt erbarmligt. Kritiken drabbar självfallet inte bara Sverige utan även andra länders tappra försök att bistå afrikana med att få tillväxt och utveckling i sitt näringsliv som till kanske tre fjärdedelar består av jordbruk. Det är tyvärr med begränsade resultat, om vi ser Afrikas läge efter decennier av ansträngningar.

Jag vet att statsrådet arbetar med att effektivisera och koncentrera Sveriges bistånd, och det är en fullständigt riktig inriktning. Men det gäller också att göra rätt saker, och det är vad min interpellation handlar om.

Varför har jordbrukets och landsbygdens utveckling i Asien och Latinamerika gått så starkt framåt medan Afrika stagnerar med fortsatt fattigdom och ofta hunger? En grundläggande orsak till denna katastrofala skillnad är att den nationella jordbruks- och företagspolitiken ofta på de andra kontinenterna har givit jordbruket förutsättningar att erhålla åtminstone produktpriser i nivå med världsmarknadspriserna. Det har gett tillväxt, investeringar och ökad produktion.

Men det är inte så i Afrika. Där styrs ofta den nationella jordbrukspolitiken av urbana krafter med resultatet att jordbruket och landsbygden sugs ut ekonomiskt till nackdel för alla. Det är ett upprörande faktum att Afrikas fattiga bönder ofta bara erhåller hälften eller tre fjärdedelar av världsmarknadspriset, vilket omöjliggör investeringar och ökad produktion. Det krävs ekonomiska reformer och en nationell politik som utvecklar landsbygden och inte dränerar den på resurser.

I Sverige tror vi oftast att frihandel och avreglering automatiskt kommer att få fart på Afrika. Men det räcker på inga vis med det. Hur har de andra kontinenterna annars kunnat göra sina underverk medan Afrika står stilla? De har utnyttjat möjligheten till stabila regelverk, och de har inte brandskattat sin egen landsbygdsbefolkning.

Låt mig återge vad Afrikanska unionens jordbrukskommissionär Rosebud Kurwijila nyligen sade: *Africa is the only continent where food production per capita has fallen in the last four decades. One of the main reasons is the continent's lack of political will and incentives for productive farming.*

Det är klarspråk. Delar statsrådet min och jordbrukskommissionär Kurwijilas analys och uppfattning om roten till Afrikas – och därmed också till betydande del Europas – katastrofala misslyckande i jordbruksproduktionen trots stora biståndsinsatser? Dessa har tyvärr devalverats genom den inhemska politiken i stället för att växlas upp med den. Borde vi inte göra allt för att förändra den situationen tillsammans med våra tunga biståndsländer?

Anf. 32 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag tackar för Staffan Danielssons engagemang i den här frågan och för kunskaper och viljan till uppriktighet – att titta på vad vi har gjort och om det har gått bra eller inte. Visst är det en fruktansvärd ironi. Den kontinent som kanske allra mest är drabbad av hunger och fortfarande är i djup fattigdom i stora delar skulle ha förutsättningar att

försörja sig själv, bättre kunna bekämpa hungern men också kunna komma i gång i den globala ekonomin genom att göra som andra har gjort. Det handlar om att satsa på entreprenörskap, se till att näringslivet växer och se till att jobben kommer fram.

Där kommer Afrika tyvärr efter. Vad kan det bero på? Är Staffan Danielsson inne på en viktig fråga som handlar om att man har missat balansen mellan land och stad och att man inte har byggt upp tillräckligt goda institutioner? Det har gjort att det inte har funnits långsiktighet i investeringar i det egna arbetet. Kan det också bero på att kvinnors delaktighet har undergrävt så att man inte ens har kunnat planera för mat till nästa dag och därmed inte heller har specialiserat sig i ekonomin i stort, heller inte i jordbruket?

Många av de här frågorna har passerat min hjärna när jag har funderat på skillnaden mellan Afrika och Sverige, hur Sverige blev rikt och vad vi har för erfarenheter härifrån. Jag tror att det handlar om att ha utgångspunkten i en uppriktighet, att fundera på vad vi har gjort men också på de utmaningar vi står inför. Det afrikanska jordbruket kommer att vara det som kanske mest drabbas av våra klimatförändringar. Det afrikanska jordbruket är det som också skulle kunna vara den bästa lösningen på många av de hungerkatastrofer som vi fortfarande ser.

Hur kan vi på bästa sätt bidra? Jag tror att vi behöver lägga ned mer engagemang och kunskap men också se till att vi samordnar oss bättre.

Frågan är om det bara är priset som har spelat roll. Jag tror inte att det är det som Staffan Danielsson menar. Det blir fokus på prissättningen på jordbruksvarorna. Där skulle jag snarare, om det är möjligt, herr talman, vilja ställa frågor till interpellanten.

(TALMANNEN: Riksdagsordningen är mycket enkel. Det är vanliga debattregler som gäller. Så det går utmärkt.)

Då är just frågan hur Staffan Danielsson ser på att det bara handlar om prisnivån. Ska vi inte vara överens om att det handlar om de stabila förutsättningarna och långsiktigheten, som bland annat tar sig uttryck i priset? Men det är inte bara priset vi får titta på. Det ska inte bara vara pengaersättningen till bönderna så att man låser in dem i gamla system som inte fungerar. Det är snarare så att bönderna måste ha rätt till självägande, väl fungerande institutioner, en röst i samhället och dessutom långsiktiga spelregler, bland annat priset.

Är vi överens om det? Vi kan inte bara hålla på med prismekanismer i biståndspolitik.

Anf. 33 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Jag kan bara instämma där. Min interpellation handlar om helheten, äganderätt och stabila förutsättningar så att marknadsekonominns krafter kan göra nytta. Det handlar om helheten, men det faller ofta i sista hand ut i form av en marknad och i form av ett pris. Det är därför jag fokuserar på det.

Jag vill citera flera Afrikaexperter för att ytterligare belägga det som jag hävdar. Tre forskare från olika universitet, Djurfeldt, Holmén och Jirström, har redigerat boken *The African Food Crisis – Lessons from the Asian Green Revolution*. De skriver ungefär att Afrika är vidöppet för

import av majs och ris, ofta subventionerad. Trots rätt för de fattigaste länderna att införa skyddstullar gör Asiens länder det men inte Afrikas. I Asien, och i Europa långt tidigare efter världskriget, begränsades importen och gynnades den egna produktionen men inte så i Afrika.

Inge Gerremo har varit lantbruksråd för Sverige i Rom och arbetat länge inom Sida. Han skriver i en artikel: Afrika kan i dag enbart försörja sin landsbygdsbefolkning med mat, medan stadsbefolkningen får sitt livsmedelsbehov täckt utifrån. Särskilt viktigt är att den afrikanske bonden får högre priser på sina produkter och äntligen slipper subventionera den politiska elitens och stadsbefolkningens utveckling.

Nog om detta, biståndsministern. Jag tror att vi är överens om analysen. Afrikas jordbruk med dess enorma potential och förutsättningar står rätt stilla sedan decennier trots alla Europas biståndsmiljarder på grund av att ländernas inhemska politik har stora brister.

Har vi då inte ett ansvar för att uppta en förtroendefull dialog med våra tunga biståndsländer kring detta? Har vi inte ett ansvar för att våra biståndsmiljarder växlas upp i stället för att de devalveras bort som de i stor utsträckning har gjort under decennier?

Det är så lätt att hänvisa till olika projekt och att så mycket behöver förändras på en rad områden, vilket delvis görs i svaret och vilket är korrekt. Jag utbildade mig till agronom på 1970-talet och minns precis samma argumentation då som nu.

Men måste inte vi, afrikaner och européer, se sanningen i vitögat? Vi har i stor utsträckning misslyckats där Asiens länder har lyckats. Vi måste lära av dem, och det behövs något nytt. Jag menar att vi måste pröva nya grepp, och det är dem som jag har redovisat.

Jag vet att Gunilla Carlsson har stora insikter i detta, men samtidigt har hon inom UD:s och Sidas väggar mycket prestige och historia att släpa på och brottas med. Jag är ändå optimist. I Afrikanska unionen börjar det röra sig, och även i Sverige börjar det röra sig. Jag hoppas att Afrikanska unionens nya utvecklingspolitik för jordbruket, som Gunilla Carlsson refererar, är i linje med mitt tänkande.

Efter min lite försiktiga kritik mot Sveriges historiska utvecklingsbistånd, där så många har velat så mycket i den här svåra frågan – vi är fullständigt överens om det – vill jag verkligen berömma och glädja mig åt statsrådets entydiga svar på mina två första frågor: ”I dialogen med våra samarbetsländer – – – måste vi också ställa tydligare krav på att de lever upp till sina åtaganden om att prioritera jordbruket och bedriva en sund jordbrukspolitik. Tillsammans med samarbetsländerna måste Sverige och andra givare föra en kontinuerlig dialog om hur givarna på bästa sätt kan bidra till ett hållbart och produktivt jordbruk i Afrika.” Tack för entydiga och klara besked!

Regeringen arbetar nu med en skrivelse om Afrika, och jag hoppas se betydande avtryck i den av den debatt vi haft i dag och av de motioner i frågan som utrikesutskottet behandlade i vintras.

Anf. 34 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag är också en av dem som har stora förhoppningar på Afrikanska unionen och det politiska ledarskap som växer fram i det regionala ansvarstagandet. Vår roll i detta blir ju att ibland erkänna att vi kanske, med våra vällovliga insatser, tvärtom har motverkat utveckling-

en. Därför har vi också en skuld i hur det ser ut i dag, och vi måste ha ett engagemang för hur vi löser detta i framtiden.

Jag tror att vi ska använda europeiska och svenska erfarenheter. Vi ska jämföra med hur det har sett ut i Asien och vara beredda att assistera när afrikanerna nu formulerar sina egna problem och också hittar lösningar. Jag tror att det i stor utsträckning kan liknas med hur vi fick Sverige att bli rikt med själväggande bönder, med god organisering, med fungerande institutioner och med demokrati, samtidigt som vi måste se förutsättningarna för Afrika och att detta är ett globalt ansvar med tanke på att så många människor fortfarande inte kan äta sig mätta och att vi har denna ojämlikhet.

Här kan man fundera lite på handelsregimen i världen. Jag är en av dem som vill att vi verkligen ska öppna handeln och som tycker att EU inte får vara så inkonsekvent att man straffar jordbruksimport i stort och framför allt att detta drabbar i synnerhet Afrika. Men det jag tror är viktigt är att vi har öppna regionala marknader, självklart att vi jobbar för generell frihandel i världen men också att vi ser till att uppmuntra så att vi inte får olika handelsregimer i de olika afrikanska länderna, just med tanke på den potential som ligger i Afrika i dess helhet, inte bara vad gäller jordbruk.

Jag ser också fram emot, herr talman, att under hösten få jobba mycket mer med riksdagen kring de här frågorna. När vi nu ser över den nya utvecklingspolitiken i Sverige handlar det delvis om hur den ska organiseras, men det handlar framför allt om *vad* vi ska göra framöver. Här kommer det att finnas goda möjligheter för riksdagen, med den kunskap och det engagemang som finns, i samband med att man kommer att hantera landfokusering och i samband med att vi jobbar med politik för global utveckling och inte minst Afrikaskrivelsen. Vi kommer från regeringens sida att lägga fram ett förslag som vi ser fram emot att få ytterligare förstärkt genom riksdagsbehandlingen.

Detta är nog, tror jag, ett område där det finns mer tänkande att göra i Sverige, men där vi också tillsammans med våra afrikanska partner och med andra givare skulle kunna göra mer, inte minst med den attityd som Staffan Danielsson, som själv är mycket kunnig på området, ger uttryck för, nämligen att erkänna att allt vi gjort kanske inte har varit exemplariskt bra – i alla fall inte resultatet.

Anf. 35 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Det är goda paralleller, tycker jag, som Gunilla Carlsson drar med Sveriges utveckling. Jag är som sagt själv bonde, och jag vet att utan täckning för kostnaderna får man inte utrymme för investeringar för att öka produktionen. Där har Asiens länder lyckats och Europas länder lyckats, men Afrikas länder har i stor utsträckning skändligen misslyckats.

Jag delar också uppfattningen om att öppna för handel. Grunden är marknadsekonomi och frihandel, och vi ska jobba på med WTO. Men ibland tenderar vi i Sverige att säga att det räcker med det så: Pang! Då exploderar Afrikas jordbruk.

Men så enkelt är det inte. De inhemska spelreglerna på kontinenterna och i länderna har en mycket stor betydelse.

Jag är glad över vår i mitt tycke mycket viktiga diskussion här i dag. Den afrikanska bonden – ibland manlig och ofta kvinnlig – med familj har stått i centrum i riksdagen under någon kvart här.

Det börjar hända saker i Afrikanska unionen och under Gunilla Carlssons ledarskap i regeringen, och det tycker jag är mycket roligt. Jag uppfattar att vi är överens, och jag ser med stor spänning fram emot Sveriges bistånds- och utvecklingspolitik de närmaste åren, inte minst när det gäller det som jag brinner för, Afrika, som är den kontinent där vi har de stora bekymren.

Jag tror att Sverige måste våga mera, måste våga ha en förtroendefull dialog med tydliga uppfattningar i kontakterna med våra vänner och våra samarbetspartner. Vi måste våga samarbeta mera inom EU och med de nordiska länderna och ta initiativ. Jag uppfattar att det är precis det som nu under Gunilla Carlssons ledning är på gång. Jag ska med stor spänning följa arbetet, och jag tillönskar all framgång. Det kanske äntligen börjar ljusna lite för Afrikas jordbruk och för den afrikanska bonden.

Anf. 36 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag ska passa på och återgälda vänligheterna och också för att den här frågan nu genom en interpellation verkligen har kommit upp på riksdagens bord. Det var en bra start. Vi har nog mycket kvar att göra på respektive sidor, inte minst utifrån svenska erfarenheter och svenska aktörer.

Jag ser fram emot den fortsatta debatten och det fortsatta engagemanget och kunskapen från inte bara Staffan Danielsson utan också många andra av kammarens ledamöter.

Låt mig passa på och önska hela kammaren och talmannen med flera en god midsommar och en skön och avkopplande sommar. Det blir trevligt att ses igen till hösten!

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:576 om en parlamentarisk utredning om obligatorisk a-kassa

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ulf Holm har ställt tre frågor till mig med anledning av att regeringen har för avsikt att tillsätta en särskild utredare som ska föreslå hur den nuvarande arbetslöshetsförsäkringen ska omformas till en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

Ulf Holms frågor är följande:

1. Kommer jag att ta initiativ för att tillsätta en parlamentarisk utredning gällande en obligatorisk a-kassa?
2. Vilka initiativ kommer jag att ta för att i en utredning också medverka till att arbetsmarknadens parter ges insyn?
3. Kommer jag att i direktiven till utredningen om en obligatorisk a-kassa också ta med en prövning av vad de skärpta kraven på medlemsvillkor och studerandevillkor inneburit?

Min bedömning är fortfarande att det är tillräckligt med en särskild utredare för att få frågan om införandet av en obligatorisk a-kassa ordentligt belyst. Jag anser alltså att en särskild utredare har goda möjligheter att lägga fram ett genomarbetat förslag och utreda frågan på ett korrekt och tillförlitligt sätt. En obligatorisk försäkring väcker givetvis många frågor, och jag ser därför fram emot en konstruktiv debatt när utredningens förslag presenteras.

Vidare kommer utredaren självfallet att hålla berörda parter informerade om arbetet. Även berörda organisationer och myndigheter kommer att ges möjlighet till denna information.

Slutligen kommer inte utredaren att undersöka konsekvenserna av de ändrade reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Jag kan ändå nämna att Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU, har i uppdrag att följa upp effekterna av alla nya initiativ inom arbetsmarknadspolitiken.

Anf. 38 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag vill tacka arbetsmarknadsministern för svaret, även om svaret inte gav så mycket nytt. Jag hade kanske hoppats att arbetsmarknadsministern skulle ha funderat lite på förutsättningarna för att få en a-kassa som fungerar.

Vi ska kanske inte diskutera den exakta bakgrunden till det här utan mer vad en obligatorisk a-kassa innebär och hur man ser till att en a-kassa kan fungera i framtiden.

Jag delar och kan förstå oron över att mer än 700 000 personer, tror jag det är, inte har en a-kassa. Det är faktiskt ett problem att det är så pass många, framför allt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Hur ska vi få in dem för att få en trygghetsförsörjning?

Jag delar inte regeringens åsikt att vi då ska höja avgifterna och att det är bästa sättet att få fler att gå med i a-kassan. Det tror jag är helt fel strategi, och det har också bevisats nu senaste året, då tiotusentals har lämnat a-kassan.

Hur ska man då få en a-kassa som fungerar? Ja, kanske är obligatorisk a-kassa den väg som är möjlig. Men då finns det ett antal frågor som måste besvaras. Hur ska den se ut? Hur ska man motivera människor att betala till en a-kassa som de sedan inte kan få ut några pengar från om de blir arbetslösa? Regelverket för a-kassan ser ut på ett sådant sätt att det är väldigt svårt i dag att få a-kassa för att kunna klara sig i vissa situationer, till exempel om man jobbar deltid.

Där finns också frågan om vem som ska administrera försäkringen. Är det facket som ska fortsätta med detta? Hur motiverad kan man tro att fackföreningsrörelsen blir när det gäller administrationen av a-kassan och att tvingas administrera regeringens politik? Jag tror inte att de fackliga organisationerna är särskilt intresserade.

Det finns ett antal sådana frågor som måste besvaras. Därför tror jag, herr talman, att det är väldigt dumt att bara utse *en* särskild utredare för att hantera frågan. Arbetsmarknadsministern har sagt att det helst ska vara klart till den 1 juli nästa år med ett införande. Men hur ska *en* person på *ett* år hinna med detta? Och hur ska den personen kunna diskutera med alla och ta fram ett regelverk?

Jag tror att det är fel strategi. I svåra och väldigt viktiga frågor för arbetsmarknaden är, tror jag, en parlamentarisk utredning mycket bättre.

Prot. 2006/07:131
21 juni

Då får alla partier vara med. Alla partier kan diskutera frågan och väga för- och nackdelar. Sedan kommer man kanske till olika slutsatser, men man har varit med i processen och haft en diskussion.

Jag tror att det också är väldigt viktigt att i de här diskussionerna ha med grupper vid sidan om, till exempel alla fackliga organisationer. Frågan är inte lätt. Hur kan man då tro att detta ska göras på ett halvår? Sedan ska det vara tre månaders remisstid, och därefter ska man skriva en proposition. Det är dömt att misslyckas!

Om arbetsmarknadsministern och regeringen har en allvarlig ambition och vill ha en a-kassa som är en trygghet för människor måste man också utreda frågan ordentligt. Ge den hellre ett halvår eller ett år till, och se till att det blir en parlamentarisk utredning! Sedan får vi se var det landar.

Att utse *en* utredare som ska titta närmare på detta är bara dömt att misslyckas. Hela det arbetet kommer att försvinna hösten 2010 när vi får en ny regering. Jag tänker inte acceptera att vi får en obligatorisk a-kassa när människor inte kan få tillgång till a-kassa ifall de blir arbetslösa.

Detta är inget hot, arbetsmarknadsministern, utan det är ett löfte.

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Vi diskuterar nu en utredning som ännu inte är tillsatt. Det gör helt klart att det blir lite besvärligare i diskussionen.

Huvuddelen av den här debatten får jag kanske återkomma till när utredningsdirektiv och annat presenteras.

Jag är helt medveten om och håller med Ulf Holm om just komplexiteten i frågeställningen. Det här är verkligen en komplex materia.

När det gäller min grundinställning ser jag framför mig en ordentlig teknisk utredning, som därmed också är begränsad till obligatoriefrågan, med ordentligt med tid för remissbehandling, för hearingar och diskussioner och, så småningom när en proposition läggs fram, också för en ordentlig debatt i riksdagen.

I hela det här arbetet måste naturligtvis, precis som Ulf Holm poängterar, genomgripande diskussioner förekomma med arbetsmarknadens parter och med andra intressenter – myndigheter och vad det nu kan vara – för att vi ska få det bästa underlaget. Jag är naturligtvis beredd att se till att det får ta den tid det tar för att det arbetet ska bli så bra som möjligt. Frågan är, som sagt, komplicerad.

Slutligen vill jag säga att det ändå gläder mig att Ulf Holm, som jag uppfattar det, lite grann står på regeringens sida när det gäller just behovet av en ordentlig försäkring som täcker in alla inkomsttagare på svensk arbetsmarknad, inte bara dem som själva betalar.

Det här är åtminstone en liten antydning om hur vi resonerar. Sakerligen återkommer vi så småningom – det kommer vi absolut att göra – till frågorna när direktiven har presenterats. Det hoppas jag sker inom kort.

Anf. 40 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern säger att detta är en teknisk fråga och att det därför räcker med en ensamutredare. Frågan är förvisso också teknisk, men det ligger väldigt många politiska avvägningar i detta.

Ska a-kassan administreras av de fackliga organisationerna, eller ska det bli så att staten tar över? Hur ska det samarbetet fungera? Hur ska regelverket se ut när det gäller kvalifikationerna för att kunna få ut a-

kassa om alla människor ska tvingas betala till en a-kassa utan att kanske ändå få pengar?

Det finns politiskt sprängstoff i detta, arbetsmarknadsministern! Då kan man inte bagatellisera det hela och säga att det är en liten teknisk fråga, att det räcker att *en* person utreder och att vi sedan får titta på detta.

Man borde ta den här diskussionen på allvar. Det finns 700 000 personer i dag i Sverige som inte har a-kassa. För dessa måste vi hitta ett trygghetssystem. Jag tror mer att det är bättre att sänka avgifterna till a-kassan och se till att fler den vägen kan vara med än jag tror på den väg som regeringen valt med höjda avgifter till a-kassan för att få råd att sänka förmögenhetsskatten och andra skatter i Sverige.

Arbetsmarknadsministern måste nog fundera på detta. Om man vill ha ett system som fungerar längre än den här mandatperioden måste man bygga ett system som gör det trovärdigt och även ha en diskussion med andra partier. Den diskussionen måste föras innan frågan kommer till utskottet och innan den kommer till riksdagen för debatt, för sedan viner partipiskan.

Jag kan inte tänka mig att arbetsmarknadsministern säger till de borgerliga ledamöterna att de får rösta hur de vill. Det tror jag alltså inte. Vi måste ha debatten *innan* en proposition kommer. Bäst är då att ha en parlamentarisk utredning och att ha kontakter med de intresseorganisationer som är involverade i detta arbete, framför allt med de fackliga organisationerna, för att få en diskussion om hur vi ska få ett för framtiden användbart tryggt system.

Om inte blir det som förra gången – 1992 eller 1993 – när borgarna införde obligatorisk a-kassa. Direkt efter er valförlust 1994 då vi fick en ny regering med Socialdemokraterna togs det hela bort inom två månader efter det att Socialdemokraterna tagit tillbaka regeringsmakten.

På samma sätt blir det 2010. Vi kommer inte att acceptera en a-kassa som inte ger trygghet för löntagarna och som folk inte har förtroende för. Därför måste man våga ta diskussionen innan och utreda ordentligt i stället för att bagatellisera detta och säga att det är en liten teknisk fråga. Så är det inte. Frågan är mycket större än så.

Det finns en väldigt lång historik när det gäller a-kassorna som man inte får glömma. Det är inte så att riksdagen i början av 1900-talet fixade en a-kassa för löntagarna, utan det var de fackliga organisationerna som drev igenom det. Sedan har utvecklingen blivit den att staten har gått in och garanterat en viss nivå för att det ska bli en ordentlig a-kassa.

Det finns alltså starka sådana band. Uppenbarligen har det också fungerat väldigt bra i Sverige. Vill man ändra på det måste man också tillåta en större diskussion där för- och nackdelar vägs.

Traditionen hittills i Sverige är att man tillsätter parlamentariska utredningar. Förra mandatperioden tillsatte de fyra borgerliga partierna och vi i Miljöpartiet just parlamentariska utredningar. Det var utredningar om småföretagares trygghetssystem och om arbetskraftsinvandring – stora och viktiga frågor där det måste finnas en trygghet i det parlamentariska systemet. En parlamentarisk utredning är då det absolut bästa.

Jag hoppas verkligen att arbetsmarknadsministern tar sig en funderare till innan han presenterar direktiv för detta. Inte ens det är ännu gjort.

Anf. 41 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Vi tänkte ju vinna också valet 2010, så beträffande den oron kan vi ta det lite lugnt.

Vi bagatelliserar inte alls frågan. Det här är inte en liten teknisk fråga, som Ulf Holm säger, utan det här är en väldigt stor teknisk fråga. Just därför vill jag ha en särskild utredare som har den kompetens som behövs för att belysa det tekniska i frågan.

Ulf Holm är orolig för att det inte blir någon debatt eller förankring i det parlamentariska systemet eller utanför i olika organisationer. Den farhågan tror jag att vi kan bortse från. Det kommer att bli en rejäl debatt – precis som det varit under de senaste 270 dagarna eller så efter den 6 oktober då jag tillträdde som minister. Debatten kommer definitivt att fortsätta.

Jag får ett intryck av att Ulf Holm gärna vill sitta med i själva utredningen. Naturligtvis förstår jag det. Men om den riktiga poängen är att Ulf Holm vill delta i debatten, få sin röst hörd och kunna påverka beslut kan jag försäkra att den möjligheten kommer att finnas, Ulf Holm!

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Svaret på frågan om Ulf Holm vill sitta med i en utredning om en obligatorisk a-kassa är ja.

Jag tror att det är bra att inte bara majoriteten sitter med och diskuterar hur olika lagförslag kan se ut. Om jag sitter med i utredningen kan jag också ha en diskussion med mitt parti. Kanske kan jag garantera att det finns en majoritet även från Miljöpartiet om det skulle bli en obligatorisk a-kassa eller andra former av förändringar av dagens a-kassa så att de 700 000 personer som inte är med i en a-kassa faktiskt kan få vara med i en a-kassa som inte kostar hur mycket pengar som helst och där man har rätt att få ut någonting ifall man skulle bli arbetslös.

Ja, en sådan utredning skulle vara väldigt bra. Arbetsmarknadsministern säger att han har suttit 270 dagar, och det har varit hur mycket debatt som helst. Ja, det har varit hur mycket debatt som helst därför att regeringen har lagt fram fel förslag men framför allt därför att de inte har varit diskuterade tillräckligt. Det är bara nya idéer, nya förändringar som folk inte känner till detaljerna om och inte konsekvenserna av. Ska man genomföra större förändringar måste man tillåta en demokratisk debatt.

Den princip vi har haft i riksdagen är att man tillsätter en parlamentarisk utredning i viktiga frågor. Detta är en väldigt viktig fråga. Den är en av grunderna i trygghetssystemet. Det är en väldigt viktig fråga därför att både staten och de fackliga organisationerna är inblandade. Det är inte bara staten som äger denna fråga utan också de fackliga organisationerna.

Jag ber avslutningsvis att få tillönska arbetsmarknadsministern en trevlig midsommar och trevlig sommar. Jag hoppas att han under den tiden funderar på värdet av en parlamentarisk utredning och kommer tillbaka till riksdagen i början av augusti och säger att det blir direktiv till en parlamentarisk utredning och att Ulf Holm gärna får sitta med i denna. Jag hoppas verkligen på det.

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag vill tacka Ulf Holm både för den här debatten – låt oss konstatera att den är viktig – och för alla de andra interpellations- och

sakdebatter som vi har haft i kammaren. Det är alltid lika roligt att debattera med Ulf Holm. Det blir lite fart i debatten då, och det är väldigt trevligt.

Jag delar naturligtvis Ulf Holms grundläggande idé, nämligen att en sådan här fråga måste belysas. Den måste diskuteras och blötas och stötas innan den läggs på riksdagens bord för beslut. Jag håller helt med om det.

Frågan är vilken väg man väljer för att göra detta på bästa sätt. Jag delar där inte Ulf Holms bedömning att en parlamentarisk utredning är den bästa. Jag skulle vilja ha en ordentlig teknisk genomlysning. Då menar jag en ordentlig, ingen bagatelliserad sådan, och ha den som utgångspunkt för de breda rådslag och diskussioner som kommer att involvera alla som är intresserade av den här frågan. Först därefter kommer en proposition att läggas på riksdagens bord.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:570 om människor med utländsk bakgrund som står längst bort från arbetsmarknaden

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Nikos Papadopoulos har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att ge arbetsförmedlingarna ekonomiska förutsättningar att under året arbeta med aktivitetsgarantin. Eftersom regeringen har föreslagit riksdagen att avskaffa aktivitetsgarantin den 2 juli i år antar jag att Nikos Papadopoulos i sin fråga avser regeringens nya program, jobb- och utvecklingsgarantin.

Nikos Papadopoulos har också frågat mig vilka ytterligare åtgärder jag avser att vidta för att förbättra situationen för dem som står längs bort från arbetsmarknaden.

I sin interpellation skriver Nikos Papadopoulos att den tidigare regeringens program aktivitetsgarantin förberedde människor för anställning och att den nuvarande regeringens kommande program, jobb- och utvecklingsgarantin, inte ger samma möjligheter.

Jag delar inte åsikten att aktivitetsgarantin förberedde människor för anställning på ett bra sätt. Av dem som är i aktivitetsgarantin nu har ungefär hälften varit inskrivna mer än 600 dagar. Av dem som nu lämnar aktivitetsgarantin är det bara ungefär en tredjedel som går till ett vanligt osubventionerat arbete.

Genom sin konstruktion har jobb- och utvecklingsgarantin förutsättningar att nå bättre resultat än aktivitetsgarantin, vilket bland annat beror på följande:

1. Målgruppen är större. Alla de som tidigare fick en förlängd ersättningsperiod i arbetslöshetsförsäkringen riskerade ytterligare 300 dagars passivisering och stigmatisering. Nu kan alla komma in i jobb- och utvecklingsgarantin efter 300 ersättningsdagar.
2. Ambitionsnivån för aktiviteterna är högre, och aktiviteterna kommer genom alternativa aktörer att kunna individanpassas bättre.

Regeringen bedömer att Arbetsmarknadsverket har tillräckliga resurser för jobb- och utvecklingsgarantin under 2007. Arbetsmarknadsläget är starkt, och uppbyggnaden av jobb- och utvecklingsgarantin kommer att ske gradvis med start den 2 juli.

Påståendet att nystartsjobben inte har effekter för dem med långt utanförskap är felaktigt. Ungefär 40 procent av dem med nystartsjobb har varit inskrivna på arbetsförmedlingen mellan två och fem år. Dessutom avlastar de ca 9 000 personer som nu fått nystartsjobb Arbetsmarknadsverket så att förvaltnings-, försörjnings- och programmedel i större utsträckning kan komma dem med långt utanförskap till del.

Regeringen vidtar även andra åtgärder. I den ekonomiska vårpropositionen presenterade regeringen instegsjobben som riktar sig till nyanlända invandrare. Syftet med instegsjobben är att nyanlända fort ska få jobb och etablera sig på arbetsmarknaden.

Anf. 45 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Först vill jag tacka arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin för svaret på min fråga. Det är bra att svaret är hållet i en vänlig och saklig ton. Med all respekt för arbetsmarknadsministern måste jag säga att det ministern säger är i det närmaste oansvarigt och brutalt för både arbetsförmedlingarna och de arbetslösa som är drabbade. Ministern säger:

”Regeringen bedömer att Arbetsmarknadsverket har tillräckliga resurser för jobb- och utvecklingsgarantin under 2007.” Det är nog inte många som delar den åsikten. Det tillförs inga pengar. Ministern påstår kallt och sakligt att allt är bra. Sluta gnälla, ni har resurser så det räcker, är budskapet.

Detta ges som svar på allt det vi har fått höra från arbetsförmedlingarna när vi under våren åkt runt i Stockholms län och talat med anställda på arbetsförmedlingarna. De har, öppet och tydligt, berättat för oss att man saknar tillräckliga resurser för att hjälpa dem som har svårast att komma in i arbetslivet.

Resultatet har vi också sett. Ams har dragit i nödbromsen och stoppat alla åtgärder för att över huvud taget kunna ha pengar till det som är mest akut fram till årsskiftet.

Herr talman! Att regeringen i dag inte avsätter några pengar till regeringens jobb- och utvecklingsgaranti för hela hösten 2007 är att strunta i dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Det tycks vara något slags dynamiska effekter ministern tänkte sig. Men så nonchalant tycker jag inte att man får behandla arbetslösa som är oroliga för vad som händer efter den 1 juli. Lite mer ödmjukhet och respekt fordras, för jag tycker att det är viktiga frågor.

Nystartsjobb, som statsrådet gärna lyfter fram, har inte gett stockholmarna som är långtidsarbetslösa några större effekter. Arbetsförmedlingarnas bedömning är att de har en ganska liten effekt på långtidsarbetslöshet och att de flesta jobben går till dem som troligen skulle kunna få ett jobb i rådande högkonjunktur.

För Stockholmsregionens del handlar det om 300–400 personer av de nästan över 10 000 som var arbetslösa i maj. Några av dessa är människor med utländsk bakgrund med dåliga kunskaper i svenska och låg utbildningsnivå. För dessa är regeringens arbetsmarknadspolitik oro-

väckande. Vad ska de göra under hösten när arbetsförmedlingarna inte har några resurser? Om regeringen inte hade dragit in alla resurser för arbetsmarknadsutbildningarna för andra halvåret hade en stor del av dem kunnat förbättra sin svenska och fått en praktikplats som ett steg in i ett arbete på den ordinarie arbetsmarknaden.

Herr talman! Under våren har jag besökt bland annat arbetsförmedlingen i Farsta. Där träffade jag bland andra arbetslöse Ali Hassan. Ali Hassan var enormt orolig för vad som ska hända om några månader. Arbetsförmedlingen kunde inte garantera honom något arbete. Han och hela hans familj lever varje dag i en mardröm.

Det är därför jag vill fråga arbetsmarknadsministern: Vilka åtgärder tänker arbetsmarknadsministern vidta för sådana som Ali Hassan så att de kan komma in i arbetslivet?

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig först konstatera att jobb- och utvecklingsgarantin i vår budget omfattar 9,8 miljarder kronor brutto och jobbgarantin för unga 2,8 miljarder brutto. 12,6 miljarder brutto totalt omfattar enligt våra bedömningar över 90 000 personer.

I år finns näst intill lika mycket medel anslagna för ungefär samma målgrupp. Det är fel att tala om en nödbroms. Det handlar om en omprioritering som nu sker för att vi i stället gradvis från den 2 juli ska ha möjlighet att bygga upp den jobb- och utvecklingsgaranti som då införs.

Låt mig bara kort rekapitulera innehållet i jobb- och utvecklingsgarantin. Den är indelad i tre faser.

Den första och inledande fasen, som är tänkt att omfatta högst 150 dagar, ska omfatta kartläggning, jobbsökaraktiviteter med coaching och förberedande insatser. Tyvärr finns det rätt dåliga svenska begrepp för detta. Det handlar om *targeting*, *co-filing* och coaching. Jag önskar att man skulle kunna hitta lite bättre begrepp för det. Men vad det handlar om är att göra en inledande bedömning, en ny prövning och en ny bedömning av en persons arbetsförmåga, med fokus just på möjligheter och det man kan och inte på det man inte kan.

Den andra fasen är tänkt att i huvudsak omfatta arbetspraktik, arbets träning, upphandlade arbetsplatser och också olika typer av kompletterande utbildningar och annat.

Den tredje fasen som vi nu tittar mest på och jobbar vidare med, och som vi säkert kommer att diskutera många gånger framöver, är att om man efter 450 dagar inte har funnit ett arbete ska man anvisas en varaktig samhällsnyttig sysselsättning. Vi ber att få återkomma till detta.

I grunden handlar det naturligtvis om vad man har för syn. Är det mer Amsmedel som ska lösa det långa utanförskapet eller är det jobb? Det är där någonstans diskussionen ligger.

Problemet som jag ser det är den politik som Socialdemokraterna under tolv år bedrev, och som man efter den så kallade omprövning som man uppenbarligen har gjort nu vill fortsätta att bedriva, nämligen en Amspolitik snarare än en jobbpolitik. Det duger inte. Vi kan inte förpassa människor till långvarigt utanförskap utan att ta problemen på allvar och försöka göra allt vi kan för att hjälpa människor tillbaka i arbete.

Nystartsjobben har varit en intressant illustration av detta. Vi kan konstatera att en väldigt stor andel av nystartsjobben har gått till bland

annat den målgrupp som Nikos Papadopoulos efterlyser åtgärder för, personer med utländsk bakgrund. Jag är väldigt glad för det.

Jag är också glad för att vi kan fortsätta med instegsjobben. De är ett sätt att snabbt få personer som är nyanlända till Sverige och behöver komma i kontakt med arbetsmarknaden att kunna känna delaktighet i vårt samhälle men också lättare kunna lära sig språk och få en möjlighet att bli delar av det Sverige som vi gärna vill att de ska vara delar av. Det går säkert att göra mer, absolut. Det går alltid att göra mer för att hjälpa dem som verkligen behöver vår hjälp.

Problemet som jag uppfattar det, och det följer i några interpellationsdebatter som vi ska ha här efter, är att Socialdemokraterna inte uppfattar att den som befinner sig i en åtgärd är arbetslös. Min grundläggande uppfattning är att den som står utanför den ordinarie arbetsmarknaden nog struntar helt i vilken kolumn i arbetslöshetsstatistiken man står i. Man vill ha ett jobb att gå till, ett riktigt jobb att gå till. Man vill känna arbetsgemenskap, ha en lön att leva på, känna att man bidrar och vara en viktig del i samhället. Den möjligheten ska vi se till att fler får än som hade möjlighet att få det under den förra regeringen.

Anf. 47 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Ministern har betonat nystartsjobben, instegsjobben och så vidare. Jag förmodar att arbetsmarknadsministern har samma idé som vi, att alla människor i Sverige ska få arbete.

Vad det gäller här är alltså invandrare som kommit till Sverige och de som kommer i framtiden. Till exempel kan vi i stora regioner som Stockholm vänta oss att få ett stort antal invandrare från Irak och andra länder.

Instegsjobben, som ministern nämner, kan vara väldigt bra och positivt, och vi har samma uppfattning om detta. Men det finns vissa risker som ministern tagit upp med det.

För det första kan det uppfattas som nästan diskriminering att ge kraftiga subventioner upp till 75 procent. Det kan leda till en konflikt mellan de nya som kommer och dem som redan befinner sig i Sverige och inte har något arbete. De som får subvention med upp till 75 procent är naturligtvis mer attraktiva för arbetsgivarna att anställa. Den risken kan alltså finnas.

För det andra kan de så kallade instegsjobben försvåra den viktiga svenskinläringen. Det kan bli så att människor som kommer direkt hit sätts i ett arbete som de kan klara, ett arbete som inte kräver så mycket språk- och andra kunskaper. Det kan vara människor som är akademiker och utexaminerade i sitt eget land som då blir fast i det arbete som de får från början. Det blir sedan svårt för dem att ta sig vidare från det här arbetet, för annars får de inte arbetslivserfarenhet därifrån.

Allt detta beror på att den borgerliga regeringen har tagit bort all vidareutbildning som fanns under den gamla regeringens tid. Den gav möjligheter för nyanlända att vidareutbilda sig och sedan få ett värdigt arbete som passade dem. Jag vill därför fråga ministern hur han tänker sig att dessa människor ska anpassa sig till den riktiga svenska arbetsmarknaden.

Prot. 2006/07:131

21 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 48 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det är inte mycket hopp som Sven Otto Littorin och högeralliansen ger många människor som kommer till Sverige från andra länder och som inte lyckas få ett fotfäste på arbetsmarknaden. De är i stort sett utlämnade till sig själva. Och de kommer att förbli utlämnade till sig själva också i fortsättningen. Det finns nämligen inga som helst planer från regeringens sida att förstärka möjligheterna till utbildning och stöd till dessa kamrater som kommer från andra länder att förbereda sig för arbetsmarknaden.

Svaret på frågan som är ställd i interpellationen, om man är beredd att ge mer resurser, är att det finns resurser. Uppenbarligen är resurserna sådana att antalet personer som kommer från andra länder och inte har jobb är väldigt stort trots den lysande högkonjunkturen. Regeringen lyckas med konststycket, trots att vi har en fantastisk arbetsmarknad och högkonjunktur i Sverige och övriga Europa, att inte kunna se till att många av människorna från andra länder får en chans på arbetsmarknaden.

I många fall handlar det naturligtvis om att de behöver hjälp med utbildning. Det är ju bekant att en utbildning eller examen från ett utländskt institut eller universitet inte alltid gäller i Sverige, eller i alla fall inte har samma valör i Sverige som i hemlandet. Det vore då bra om personer som kommer från andra länder med en utländsk examen i grunden, MBA eller vad det nu kan vara, skulle kunna få hjälp i Sverige via arbetsmarknadsutbildning, universitet eller på annat sätt.

Vi har ju haft en så utmärkt möjlighet, som den borgerliga alliansen tyvärr tagit bort, nämligen den så kallade 25:4-regeln. Den som var 25 år gammal och hade varit fyra år i arbetslivet fick en chans till att komma in på universitet och högskolor. Men även den möjligheten har Littorin och den borgerliga regeringen tagit bort. Jag tycker att det är synd att de som kommer från andra länder och har skaffat sig MBA eller något annat i andra länder inte får en chans till i Sverige. De borde kunna få den chansen. Den hade de förr. Men den har ju den borgerliga regeringen tagit bort. Det gör att ni sammantaget har försvårat för våra kamrater från andra länder att både få jobb, utbildning och få överföra sina examina från andra länder.

Det finns kanske skäl att försöka tänka om under sommaren och ge personer som har utländsk bakgrund en ny start på arbetsmarknaden och också i utbildningen. Lägg prestigen åt sidan och återinför rätten till utbildning för dem som är 25 år och har varit ute på arbetsmarknaden, och återinför rätten för dem som har en utländsk utbildning att få en andra chans. För all del skulle även de som i Sverige skaffat sig en utbildning få en andra chans på universitet och högskolor om man återinförde den här regeln.

Då behövs det naturligtvis lite mer pengar till arbetsförmedlingen. Vi vet att arbetsgivare på många håll ropar efter arbetskraft, yrkesutbildad arbetskraft. Då kan man inte säga att personer med utländsk bakgrund själva får köpa sin utbildning. En och annan som har den bakgrunden kan köpa sig examen eller utbildning av något slag. Men de flesta av våra kamrater från andra länder har inte den möjligheten. Det vore att ge dem en sportslig chans att ge dem lite stöd från arbetsförmedlingen i fortsättningen. Då behövs det lite mer pengar.

Att förstärka arbetsförmedlingens resurser och återinföra 25:4-regeln och se till att personer från andra länder får en chans till utbildning vore något för regeringen att fundera på i sommar. Då kanske MBA skulle kunna få ett ansikte även för dem i fortsättningen.

Prot. 2006/07:131

21 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag gratulerar mig själv till att ha gett Bosse Ringholm en möjlighet att visa att han har humor. Det är ju trevligt att få avsluta detta riksdagsår på det sättet.

Låt mig i stället återgå till den grundfråga som interpellanten tar upp och konstatera att det är en viktig frågeställning. Det är också en bra diskussion att ta upp.

Vi delar säkert samma grunduppfattning att det ska och måste bli enklare att se till att ta sig in på arbetsmarknaden, också om man kommer från utlandet.

Men grundproblemet är att den politik som Bosse Ringholm hade ansvar för när han satt i regeringen visade sig vara totalt misslyckad på det området. Det var därför vi stod i valrörelsen och debatterade utanförskapet. Det var därför vi stod och debatterade det som den förra statsministern ansåg inte skulle bli en valfråga på första maj förra året, nämligen arbetslöshet, utanförskap och det faktum att ni lämnade efter er ett Sverige där var femte svensk i arbetsför ålder stod utanför arbetsmarknaden eller jobbade mindre än han eller hon skulle vilja.

Skämta på, Bosse Ringholm! Men detta är faktiskt en seriös debatt som handlar om hur vi ska få arbetslösa tillbaka och hur vi ska få dem som ni lämnade efter er i det femtedelssamhälle som ni skapade att komma in på arbetsmarknaden.

Jag bjuder gärna på MBA:s och annat. Det är *fine* med mig. Min uppgift, som jag tar på allvar, är viktigare än så, nämligen att försöka se till att underlätta för dem som står utanför att ta sig in.

En av förutsättningarna för instegsjobben, som Nikos Papadopoulos tog upp, är naturligtvis att de ska kombineras med svenska för invandrare. Det ska också vara möjligt att kombinera instegsjobb med andra typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Just nu sjunker arbetslösheten i alla län utom tre. Sysselsättningen ökar i alla län utom två. Jobb- och utvecklingsgarantin införs nu successivt från den 2 juli. I den finns också möjlighet att få arbetsmarknadsutbildning och annan typ av utbildning som kompletterar det man behöver. Det ska göras med den individuella bedömning som ska göras inom ramen för det första steget.

Det finns också möjligheter på alla möjliga andra sätt att se till att förstärka detta. Visst är det en resursfråga. Och det är en prioriteringsfråga hur man ska försöka hantera alla de problem som Socialdemokraterna lämnade efter sig.

Det är mycket glädjande att se att vi till exempel för ungdomar har den starkaste arbetsmarknaden på kanske 20 år.

Det är också glädjande att 30 procent av nystartsjobben har gått just till personer med utländsk bakgrund. Jag skulle naturligtvis helst se att det var ännu fler och att nystartsjobben blev ännu fler. Det finns därför heller ingen begränsning så länge man uppfyller villkoren för nystartsjobben. Det finns en budgetuppskattning av antalet och det uppgår till

20 000 i slutet på året, det vill säga 10 000 i stocken över året. Ingen skulle bli gladare än jag om det blev fler än det.

Anf. 50 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Jag kan hålla med arbetsmarknadsministern om att arbetslösheten har sjunkit. Det har den faktiskt gjort och naturligtvis har s-regeringen hjälpt till.

Arbetslösheten har sjunkit, men min fråga gäller de utrikes födda personer som finns i Sverige och inte arbetslösheten i sin helhet. Där ser vi att det finns många som trots allt är arbetslösa. Det är inte lätt för dem att hitta något arbete, åtminstone inte för de långtidsarbetslösa. De flesta av dem befinner sig i Stockholmsområdet, i olika stadsdelar.

När jag var på arbetsförmedlingen i Skärholmen var ungefär 945 inskrivna. Av dessa var 70 procent utrikes födda.

Dessutom räcker inte de medel som regeringen har avsatt för 2008–2009 till jobb- och utvecklingsgarantin. 4 miljarder har ni avsatt till åtgärder som beräknas kosta över 10 miljarder kronor. Det blir ingen kvalitetshöjning som regeringen föreslår utan snarare en kvalitetssänkning. Och inga nya pengar kommer in. Det är samma pengar som kommer in och används i en annan form.

Jag vet att min talartid är slut. Men hur kan ministern få detta till en kvalitetssatsning? Det kan jag inte förstå.

Det är bra att regeringen tog initiativ till instegsjobben, som ministern sade. Men även här finns ett problem, det börjar 2007/08. Vad ska hända med dem som behöver stöd under hösten 2007?

Innan jag slutar vill jag önska arbetsministern en skön och trevlig sommar. Det har du förtjänat.

Jag önskar talmannen och hans medarbetare detsamma.

Anf. 51 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern sade att vi ska vara seriösa och allvarliga och inte skämta. Jag håller med om det. Det är därför, Sven Otto Littorin, som det i mitt cv står Utbildning: Gymnasiestudier, avbrutna.

Många av våra kamrater från andra länder har kanske också avbrutit eller inte fullgjort sina studier. De vill få en chans att komma in på svensk arbetsmarknad och behöver hjälp via arbetsmarknadsutbildning, universitet och högskolor eller på annat sätt.

Det är den hjälpen som högeralliansen förvägrar dem genom att de inte får chans till dessa utbildningar. I ett läge där högkonjunkturen är stark och där arbetsmarknaden verkligen behöver alla personer skulle naturligtvis många personer med utländsk bakgrund som kanske har en hygglig utbildningsbakgrund kunna få en bra påbyggnadsutbildning i sitt yrke eller i ett nytt yrke som de tidigare inte har provat på.

Både Nikos Papadopoulos och andra har påpekat att i det läget skär regeringen ned resurserna för arbetsmarknadsutbildning. I det läget tycker regeringen att man kan ta bort den möjlighet som exempelvis personer med utländsk bakgrund har haft att efter 25 med fyra års yrkesarbete kunna komma in på universitets- och högskoleutbildningar. Det är att försämra möjligheterna för dem som står längst bort från arbetsmarknaden.

På så vis har denna regering kommit att bli en regering för den som har jobb men inte för den som vill få jobb. Man använder i stället tekniken att lyfta bort dem ännu längre från arbetsmarknaden genom att inte ge dem chansen till denna utbildning. Tänk om! Det är fler som behöver utbildningar, inte färre, Sven Otto Littorin.

Framför allt behöver de stöd av arbetsmarknadsmyndigheterna. Det ska inte behöva vara så att arbetsförmedlingen ska neka folk för att det inte finns resurser. Det är en oginhet som drabbar de arbetslösa, svensk ekonomi och i sista hand också arbetsgivarna.

Anf. 52 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag har en retorisk fråga. Vad har Socialdemokraterna gjort de senaste tolv åren? Skulle jag själv svara på den skulle jag säga: Inte särskilt mycket. Det var nog också ungefär vad väljarna tyckte eftersom de förpassade er till opposition i valet.

När arbetslösheten bland invandrare till Sverige är nästan dubbelt så hög som bland infödda svenskar måste man ställa sig frågan: Var den politik som ni bedrev lyckosam? Nej, det kan man inte med förlov sagt säga att den var. Ni lämnade efter er ett moras även på detta område. Då måste man väl ändå ta itu med saker och ting.

Jag brukar säga och säger gärna igen att om man gör som man har gjort kommer det att gå som det har gått. Fortsätter vi med en socialdemokratisk politik kommer vi att fortsätta permanenta utanförskap bland utrikes födda.

Därför är jag mycket glad över tre saker. Jag är glad över att nystartsjobben i stor omfattning träffar just den gruppen som interpellanten Nikos Papadopoulos, och Bosse Ringholm, efterlyser åtgärder för. Jag är glad över instegsjobbets konstruktion där vi har en möjlighet att snabbt få in personer med utländsk bakgrund som kommer till Sverige på arbetsmarknaden utan att först placera dem i väntrummet i flera års tid. Jag är glad för de 12,6 miljarder brutto som jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga handlar om och där den typen av åtgärder för att lättare och snabbare kunna få in unga på arbetsmarknaden finns.

Slutsatsen, herr talman, är att två tydliga linjer står emot varandra. Det är en jobblinje eller, som vanligt, en Amspolitik som tydligen är resultatet av den så kallade omprövning som Socialdemokraterna tycks ha gått igenom i den här frågan. Det lyckades inte de tidigare tolv åren. Det kommer inte att lyckas framöver heller.

Glad sommar, kära interpellant och kära motdebattör.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:573 om unga långtidsarbetslösa

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Maryam Yazdanfar har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder mot den dramatiska ökningen av långtidsarbetslöshet bland unga och för att återigen prioritera långtidsarbetslösa unga.

Maryam Yazdanfar har uppfattningen att antalet långtidsarbetslösa ungdomar har ökat. Jag delar inte Maryam Yazdanfars uppfattning. Antalet ungdomar i arbetsmarknadspolitiska program har minskat kraftigt under det senaste året. Det är förklaringen till att fler ungdomar nu är registrerade som långtidsarbetslösa. Ungdomarna var dock lika fullt arbetslösa när de deltog i arbetsmarknadspolitiska program.

I maj i år var 27 500 ungdomar under 24 år registrerade som arbetslösa enligt Ams. Därutöver deltog 6 000 ungdomar i program med aktivitetsstöd. I maj förra året var 29 400 ungdomar under 24 år arbetslösa och 22 700 deltog i program med aktivitetsstöd. Sammantaget har antalet ungdomar som är utan arbete och registrerade hos Ams minskat med 18 600 personer.

Jag håller inte alls med Maryam Yazdanfar om att neddragningen av ungdomsprogrammen har lett till kraftigt ökad arbetslöshet. Det totala antalet arbetslösa har minskat mer än antalet ungdomar i program. Det talar för att de minskade programvolymerna har lett till att ungdomarna fått arbete snarare än blivit arbetslösa.

Däremot håller jag med Maryam Yazdanfar om att de ungdomar som står längst ifrån arbetsmarknaden kan ha behov av andra insatser än matchning och coachning. Jobbgarantin kommer att kunna innehålla både praktik och utbildning för de ungdomar som behöver det.

Jag vill också påminna om andra åtgärder som gjorts för att bekämpa ungdomsarbetslöshet. Dit hör till exempel nedsättningen av socialavgifterna och möjligheten att få nystartsjobb efter sex månader. Jag anser att de åtgärder som regeringen har vidtagit och avser att vidta är ett bevis på att regeringen prioriterar ungdomarna.

Anf. 54 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Jag hör att arbetsmarknadsministern pratar om hur fantastiskt det är att arbetslösheten bland unga har sjunkit. Det tycker jag också. Annat vore väl väldigt förvånande. Det skulle närmast innebära att vi begärde arbetsmarknadsministerns avgång om inte unga människor skulle få jobb mitt under brinnande högkonjunktur. Arbetsmarknadsministern kan väl inte tycka att det bara är hans förtjänst. Jag tror att knappast något är Sven Otto Littorins förtjänst.

Jag tackar för svaret, även om det är luddigt. Jag undrar om det är ännu ett led i moderatregeringens retoriska strategi. Det verkar som om moderatregeringen tror att ju luddigare vi är desto mindre förstår människor vad vi egentligen pratar om. Då kanske de börjar gilla oss igen och så går opinionssiffrorna upp.

Den misstanken finns nog hos många.

Svaret på min interpellation är en lång harang. Littorin skulle ha kunnat nöja sig med att svara nej på mina båda frågor. Nej, Littorin tänker inte vidta några åtgärder mot den dramatiska ökningen av långtidsarbetslösheten bland unga. Nej, Littorin tänker inte prioritera långtidsarbetslösa ungdomar som målgrupp för arbetsmarknadspolitiken.

Att säga det här i kammaren skulle vara rakt, tydligt och hederligt mot de väljare som köpte ert tal om att ni var en regering som prioriterade jobben.

Regeringens inställning gör mig arg. Jag blir arg när jag hör vad arbetsmarknadsministern säger här i kammaren. Jag blir arg när jag hör vad de unga människor som jag pratar med ute i samhället säger.

Jag tänker på Anton. Han säger att det kan handla om bara en vecka innan man helt tappat förtroendet för sig själv.

Jag tänker på Emily som gick en arbetsmarknadsutbildning där hon och 15 andra under ett år skulle kombinera utbildning med praktik. Hon hann bara genomföra två månader av utbildningen innan du, Sven Otto Littorin, drog in hennes utbildning. I dag säger hon: Vilken drivkraft har man att söka 200 jobb när ingen arbetsgivare ens läser ansökan?

Jag tänker på Amir som säger att en andra chans borde vara en rättighet i ett välfärdssamhälle.

Tycker du, Sven Otto Littorin, att en andra chans borde vara en rättighet? Varför förtjänar inte dagens unga en andra chans? Varför tror du att det är bättre att vara öppet arbetslös än att använda tiden för att bygga upp kunskap och självförtroende inför arbetslivet?

Varför är det, Sven Otto Littorin, bättre att spendera hopplöshetens nätter i World of Warcrafts virtuella värld än att på dagarna vara i en utbildning som ger hopp?

Den inställningen är helt obegriplig för mig.

Sven Otto Littorin säger i sitt interpellationssvar att han inte håller med mig om att långtidsarbetslösheten bland unga har ökat.

Ungdomsarbetslöshet är ju ingen subjektiv känsla. Det är fakta. Det finns siffror på att den har fyrdubblats sedan din regering tog över.

I Stockholmregionen, som jag kommer ifrån, var 200 ungdomar långtidsarbetslösa i oktober förra året. I dag är det 1 000.

Du säger att du inte håller med om att neddragningen i ungdomsprogrammen har lett till en kraftigt ökad arbetslöshet eftersom man är lika arbetslös oavsett i vilken kolumn man står.

I samtal med de unga som jag möter säger de att du har krossat framtidsdrömmarna och slagit undan benen för alla som gick i dessa program och utbildningar.

Vad svarar du dem?

Anf. 55 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Littorin ägnade stora delar av sitt svar till att dölja ett av de kanske pinsammaste faktumen: Det borgerliga sveket mot de långtidsarbetslösa ungdomarna.

Det spelar ingen roll hur Littorin tricksar och fixar med siffrorna. Faktum kvarstår ändå. Sedan årsskiftet har långtidsarbetslösheten bland unga ökat explosionsartat, med en liten knyck nedåt nu i slutet. Det är fakta.

Att den totala arbetslösheten bland unga har gått ned är, precis som Maryam Yazdanfar säger, inte så konstigt. Det vore ett totalt haveri för Littorins politik om inte unga människor fick jobb i den högkonjunktur vi befinner oss i i dag. All forskning pekar på att ungdomar är de som får jobb först i en högkonjunktur. Det borde Littorin veta. Han har ju läst en del om detta.

Det är inte dem vi pratar om. Det är inte dem som Littorin gång på gång undviker att prata om i debatterna. Det handlar om de ungdomar som fastnar i flera månader hos arbetsförmedlingen. Det handlar om dem

som inte får jobb. Det handlar om dem som, enligt utredningen Flexibel arbetsmarknadsutbildning, är omkring 50 000 – de som Ams själva pekar på är runt 15 000 varje månad. Det är ungdomar som ofta saknar färdigt gymnasium, som behöver rustas och som behöver stöd och extra coaching.

Det finns en medveten politik som har lett till att långtidsarbetslösheten har ökat så här. Det mål som den tidigare regeringen hade att sänka långtidsarbetslösheten bland unga har tagits bort med Littorins goda minne.

Man har tagit bort ungdomsgarantin, de kommunala ungdomsprogrammen, från årsskiftet. Man har inte erbjudit några alternativ förrän vid årets slut – det som Littorin kallar för ungdomsgaranti, men som är något annat.

Det totala stödet, arbetsmarknadsutbildning, lönebidrag till ungdomar och anställningsstöd för unga människor, har dragits ned eller plockats bort helt. Det pratar Littorin föraktfullt om som Amspolitik. Det som har varit Sveriges styrka att ställa om människor vid lågkonjunktur, det som har varit att hjälpa ungdomar som kanske inte har lyckats med gymnasieskolan och yrkesutbildningen, det som har varit att rusta människor pratar Littorin föraktfullt om som Amspolitik.

Det har varit grunden till den svenska modellen som Littorin nu i all hast avvecklar.

Det låter på Littorin som om det är hans politik som leder till att så många unga får jobb i dag. Det enda som i praktiken har börjat verka av politiken för ungdomar är nystartsjobben. Det är få – 2 000 unga – som har fått det. Resten har inte börjat verka – fränsett allt som ni har dragit undan.

Antingen är Littorin intellektuellt ohederlig när han står här och hävdar att det är tack vare hans politik som det går så bra för ungdomarna, eller också måste jag ifrågasätta hans utbildning.

Bokslut Littorin går att göra efter första året på följande sätt. För det första är det han som är ansiktet för attacken mot vanliga löntagares inkomstrygghet. Alla kommer att minnas Littorin för a-kassan och den delen. För det andra är det han som är ansiktet för sveket mot de långtidsarbetslösa ungdomarna.

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sveriges styrka var att ställa om, sade Luciano Astudillo. Ni ställde inte om, ni ställde ut dem i kylan. Det var där ni ställde de 100 000 ungdomar under 24 som fanns utanför den ordinarie arbetsmarknaden när vi tog över. Över 100 000 hade ni ställt ut i kylan. Det gjorde Sverige till det femte sämsta landet i EU när det gäller ungdomsarbetslöshet. Ni hade tolv år på er. Varför gjorde ni inget? Det är min tydligaste fråga.

Jag har jämfört siffrorna för maj 2006 med siffrorna för maj 2007 och räknat ihop antalet programdeltagare och långtidsarbetslösa ungdomar för att få totalsumman på utanförskapet bland de unga. Det har skett en minskning från 24 300 till 14 900 personer. Ungefär 10 000 ungdomar har alltså lämnat långtidsutanförskapet.

Vad gör vi då för dem som är kvar? Det är naturligtvis en relevant diskussion. Vi inför från den 1 december i år jobbgarantin för unga. Det handlar om 3,8 miljarder brutto. Vi räknar med att den ska omfatta ungefär 30 000 personer. Däri finns just den typ av åtgärder som Luciano Astudillo efterlyser: en lång rad insatser för att hjälpa de långtidsarbetslösa tillbaka till arbetsmarknaden.

Om man ska föra en seriös diskussion måste man väl också ha ett alternativ. Är alternativet mer av samma, eller är det så att ni i omvärderingsgruppen – eller vad ni nu är för någonting – inte riktigt har kommit fram till vad ni ska åstadkomma? Omprövning är lite svårt, det förstår jag.

Anf. 57 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Jag ställde en fråga till dig, Sven Otto Littorin. Jag ställde en fråga om hur du ser på den fyrdubbla ökningen av antalet långtidsarbetslösa ungdomar. Du använder hela din talartid till att prata om allting som vi har gjort fel. Jag säger inte att den socialdemokratiska regeringen var felfri. Som SSU:are var jag ofta ute och kritiserade den socialdemokratiska regeringen och ville att man skulle ta till ytterligare åtgärder för att fler unga skulle komma i jobb.

Men nu ställde jag frågan till dig. Jag vill inte höra vad min regering har gjort tidigare. Jag vill höra vad du tänker göra. Eftersom du inte berättar det får jag väl till exempel läsa i propositionen om jobbgarantin för ungdomar. Men det framgår inte vilka insatser som ska ersätta dem som ni har tagit bort. Några ytterligare resurser för matchning och coachning finns inte.

Vi socialdemokrater från Stockholmsregionen använde våren till att vara ute och prata med arbetsförmedlare och arbetslösa vid länets arbetsförmedlingar. Det finns en entydig fråga som är större och viktigare än allting annat. Det är att både arbetsförmedlare och arbetslösa är otroligt oroliga för de här ungdomarnas situation. På förmedlingen säger man att det inte finns pengar och personliga resurser för att jobba långsiktigt med den här ungdomsgruppen.

Detta är röster från verkligheten. Det är ingenting jag står här och hittar på eller försöker förstöra dagen före midsommar med för dig, utan det är röster från verkligheten.

Min ödmjuka och stillsamma fråga är: Vad ska hända med de här människorna? Och snälla, prata nu inte om vad den socialdemokratiska regeringen har gjort, utan prata om vad du tänker göra!

Anf. 58 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag förstår att Littorin har svårt att förstå att vi är ett folkrörelseparti och att vår omställning av politiken och vår tankeverksamhet går nedifrån och uppåt. Det är så vi ställer om och tänker nytt. Moderaterna gjorde det däremot uppifrån och nedåt. I själva verket blev det ganska ytligt, för nu genomför Nya moderaterna de gamla moderaternas politik, inte minst på det här området. Men jag lovar att vi kommer att vara självkritiska. Vi kommer också att vara samhällskritiska och se på de problem som vår politik ändå inte räckte till för att lösa.

Men låt oss nu prata om den politik som ni genomför. Det handlar i stor utsträckning om retorik. Jag läser här i IFAU:s uppföljning *Subventionerade anställningar för unga*. Det står så här: "Likheterna mellan konstruktionen av nystartsjobb och allmänt anställningsstöd för ungdomar är slående." Gratulerar! Ni slår er för bröstet och kallar nystartsjobben för ny politik, men det vi hade innan var exakt samma sak.

Men vad finns som är nytt? Jo, sänkningen av sociala avgifter för unga. Till det kan vi gratulera McDonalds. De får 50 miljoner kronor för alla de ungdomar som de redan har anställda. Till de ungdomar som fortfarande står utanför kan vi säga: Tyvärr! Den här regeringen prioriterar att ge pengar till flera företag som redan har anställda i stället för att använda dem för att rusta de ungdomar som behöver stöd, komplettering av gymnasieutbildningen, arbetsmarknadsutbildning och yrkesutbildning. Littorin prioriterar att ge de företag som redan har anställt ungdomar resurser.

Det talas om ungdomsgarantin. Säg som det är, Littorin! Det här är ett sätt att sänka a-kassan för ungdomar i en snabbare takt än för äldre. Det är konsekvenserna av den så kallade ungdomsgarantin, som till och med Ams i sitt remissvar föreslår att ni ska byta namn på.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Vi hörde interpellanten fråga mig vad vi gör. Sedan hörde vi Luciano Astudillo svara på det. Det tackar jag för.

Jag kan ta några saker till. På mitt område har vi nystartsjobb efter sex månader för ungdomar. Vi har jobbgarantin för unga – 3,8 miljarder brutto. Vi har den halverade arbetsgivaravgiften för unga. Det är klart att man kan diskutera konstruktionen av den. Det kan man absolut göra. Frågan är om man skulle ha infört begränsningen att det bara gällde nya om man inte hade fått en situation där företag hade sparkat för att sedan anställa dagen efter. Det tycker jag inte hade varit bättre. Det är klart att man kommer att se en dramatisk ökning av antalet anställda ungdomar när man gör det billigare att anställa ungdomar. Det säger sig alldeles självt.

På andra områden fortsätter politiken att steg för steg anpassas till det som är den grundläggande arbetslinjen: att göra det billigare och enklare att anställa, att göra det mer lönsamt att jobba och att förbättra matchningsfunktionen, inte minst inom ramen för arbetsförmedlingens arbete.

Jobbgarantin för unga – de 3,8 miljarderna brutto – som kommer att omfatta 30 000 personer som vi bedömer det, kommer naturligtvis att innefatta en hel del av det som Luciano Astudillo efterlyser. Den kommer att innefatta en förnyad bedömning av de kvalifikationer man har, de förutsättningar man har för att kunna hitta rätt på arbetsmarknaden. Men den kommer också att kunna innehålla den typ av åtgärder som handlar om utbildning, kompletterande kurser, arbetsträning eller vad det nu kan vara.

Luciano Astudillo avslutar med att säga att det tar lite tid att tänka om och göra nytt. Det är säkert så. Jag välkomnar det. Det tycker jag absolut är bra. Jag tror att det är precis det som behövs om Socialdemokraterna ska kunna komma tillbaka med någonting vettigt. Att köra i samma gamla hjulspår som hittills måste ändå anses vara helt meningslöst.

Anf. 60 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Det känns som att Moderaterna anser sig vara klara med sin förnyelseprocess. Nu vill man lägga sig i vår förändringsprocess. Det är spännande, för om era opinionssiffror står sig kommer det att bli en fatal valförlust för er 2010. Då kanske vi får chansen att genomföra vår uppdaterade och förbättrade arbetsmarknadspolitik, som jag tycker ska fokusera på dem som står längst bort från arbetsmarknaden.

Innan jag önskar arbetsmarknadsministern en trevlig midsommar vill jag konstatera att det intryck som jag har fått på arbetsförmedlingarna av regeringens arbetsmarknadspolitik stämmer. Det fanns inte så mycket annat än nystartsjobb, som inte så många unga har fått, och jobbgarantin, som är väldigt luddig och inte ger några extra resurser för matchning och coachning. Det är väl det besked man får ge till de 10 000 unga människor om vilka arbetsmarknadsministern tycker att det är bättre att de vänder på dygnet och inte får någonting vettigt att göra på dagarna och inte får chans att utveckla sig. Då blir det lättare för arbetsmarknadsministern att räkna, eftersom alla då står i samma stapel. Då blir det inte så jobbigt.

Trevlig midsommar, arbetsmarknadsministern!

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Klar med förändringar blir man väl aldrig. Det krävs ständiga förbättringar. Man måste ständigt utmana sig och utmana de saker man tror på. Jag ser fram emot att få höra mer om det utvecklingsarbetet, inte minst naturligtvis därför att det också ställer en del krav på oss andra. Jag välkomnar den utvecklingen.

Man diskuterar med ett ganska högt tonläge just frågan om ungdomsarbetslösheten. Den frågan är oerhört viktig. Där delar jag interpellantens utgångspunkt. När man som besked har att man vill ha mer av samma som ledde in till det problem som vi ser med 100 000 som står utanför – Sverige är ett av de fem värsta länderna i EU – tycker jag att det känns lite märkligt. Det måste jag också kunna få ifrågasätta om vi för en diskussion.

Är det bättre att man vänder på dygnet och spelar tv-spel? Nej, jag som har ett par tonårsbarn vet att det inte är någon bra idé. Jag vill också att de ska ha en möjlighet att komma ut på en arbetsmarknad. Det gäller också deras kompisar och alla andra ungdomar som finns därute. Ska de få en möjlighet att göra det måste man satsa på en politik som leder till permanenta anställningar och riktiga jobb och inte en politik där man låser fast ungdomar i programåtgärder av olika slag.

Det har riktats kritik från väldigt många olika håll mot de kommunala ungdomsprogrammen, och ungdomsgarantin som fanns förut har varit rätt förödande. Sammanfattningsvis menar man att de snarare har lett till att man låst fast ungdomar i programåtgärder snarare än att hjälpa dem till ett arbete. Det tycker jag är en dålig politik. Därför är vi nödgade till att och kommer också att ändra.

Tack, herr talman, och glad midsommar!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

**12 § Svar på interpellation 2006/07:583 om vallöften till långtids-
arbetslösa**

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Bosse Ringholm har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder mot den dramatiska ökningen av långtidsarbetslösheten bland unga.

Bosse Ringholm har uppfattningen att antalet långtidsarbetslösa ungdomar i Stockholm har ökat och ställer sin fråga mot bakgrund av det. Jag delar inte Bosse Ringholms uppfattning. Antalet ungdomar i arbetsmarknadspolitiska program har minskat under det senaste året. Det är förklaringen till att fler ungdomar nu är registrerade som långtidsarbetslösa. Ungdomarna var dock lika fullt arbetslösa när de deltog i arbetsmarknadspolitiska program.

I maj i år var ca 3 300 personer under 24 år registrerade som arbetslösa i Stockholms län, knappt 300 personer deltog i program och fick aktivitetsstöd. Jämfört med i maj 2006 har antalet arbetslösa under 24 år minskat med 300 personer. Antalet ungdomar i program med aktivitetsstöd har minskat med 1 300 personer. Det totala antalet arbetslösa ungdomar har alltså minskat, och det är det som är det viktiga för den nuvarande regeringen.

Den gamla regeringens politik gick ut på att dölja arbetslösheten genom att placera människor i arbetsmarknadspolitiska program. Det var inte effektivt. Programmen förbättrade inte ungdomarnas chanser att få arbete. Det var snarare tvärtom, eftersom programdeltagandet ofta ledde till minskat arbetssökande.

Jobbgarantin ska ge ungdomar ett omfattande stöd men utan att låsa in dem i arbetslöshet och stänga dem ute från arbetsmarknaden. Detta uppnås genom att ungdomarna i jobbgarantin i första hand får stöd i arbetssökandet. I ett senare skede kan matchningsinsatserna kombineras med praktik och utbildning.

Jag vill också påminna om att regeringen redan vidtagit flera åtgärder för att öka ungdomars förutsättningar för att få arbete. Dit hör till exempel nedsättningen av socialavgifterna och möjligheten att få nystartsjobb efter sex månader. I kombination med de andra insatser som redan gjorts kommer jobbgarantin att öka ungdomars förutsättningar för att få arbete. Det bästa sättet att bekämpa långtidsarbetslöshet bland ungdomar är enligt min mening att vidta åtgärder som ökar ungdomars chanser att få arbete. Det är detta regeringen gör.

Anf. 63 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Framför oss här i kammaren står en arbetsmarknadsminister som är fullständigt unik. Jag tänker inte på att arbetsmarknadsministern är unik med sin så kallade akademiska utbildning, utan arbetsmarknadsministern är unik i ett annat avseende.

I Sverige i dag råder högkonjunktur på arbetsmarknaden. Vi har fått fler jobb än på mycket länge. Man kan tvista om hur stor andel den socialdemokratiska politiken har i det och vad den nya regeringen eventuellt har åstadkommit.

I ett avseende är Sven Otto Littorin fullkomligt unik. Att under en brinnande högkonjunktur med denna fantastiska sysselsättningsökning kunna fyrdubbla långtidsarbetslösheten bland de unga är en bedrift, en prestation.

Det är något unikt som ingen annan minister före Sven Otto Littorin har åstadkommit som arbetsmarknadsminister. Det kommer att finnas kvar längre i historieböckerna än Littorins utbildning. Det kommer att finnas kvar som ett ganska tragiskt inslag i svensk arbetsmarknadspolitik.

När regeringen kan styra någonting med egen hand och inte skylla på konjunkturen, den ekonomiska utvecklingen, Riksbanken eller någon annan, när regeringen med egna insatser kan påverka långtidsarbetslösheten, lyckas regeringen på kort tid öka långtidsarbetslösheten bland unga från ett par tusen till 10 000. Här i Stockholmsregionen har den ökat från ett par hundra till 1 000 på några månader.

Det är en fantastisk bedrift. Det är en unik arbetsmarknadsminister som är så oerhört duktig på det här området. Det borde han få ett särskilt erkännande för. Det finns de som säger att MBA betyder "med begränsat ansvar". Jag tror att arbetsmarknadsministern har fullt ansvar i det här fallet. Här finns det ingen som helst kompetensvist om vad som är orsaken till denna fyrdubbling av långtidsarbetslöshet bland ungdomar.

Sven Otto Littorin tillhör ett parti, Moderata samlingspartiet, som styr här i Stockholm och som i valrörelsen hade ett löfte till Stockholms ungdomar som säkerligen en och annan lockades av. Man sade: Om vi får makten i Stockholm kommer vi inom fem dagar att se till att alla arbetslösa ungdomar får jobb eller utbildning, i Stockholms stads regi sade man till och med.

Nuvarande finansborgarrådet Kristina Axén Olin, som tillhör Moderaternas partiledning, stod som garant för att alla ungdomar inom fem dagar skulle få jobb eller utbildning om de var arbetslösa. Nu har det gått tre kvarts år sedan regeringsskiftet i Stockholm. Vad har hänt?

Den moderata ledningen i Stockholm, förmodligen med gillande av arbetsmarknadsministern, har under den här perioden lyckats genomföra en garanti som består av att de ska få en plan för egen försörjning. Något jobb eller någon utbildning ska de inte få. De ska få en plan för egen försörjning.

Tala om att lura ungdomar! Tala om att se till att arbetslösa ungdomar knäcks därför att de i en hel valrörelse har lovats jobb och utbildning och sedan får en plan för försörjning! Man kan lugnt säga att det inte är något seriöst upplägg för en arbetsmarknadspolitik som ser ut på det sättet.

Sven Otto Littorin sade i ett tidigare replikskifte: Jag ställer den retoriska frågan: Vad gjorde Socialdemokraterna under tolv år? Sedan svarade Sven Otto Littorin på den retoriska frågan. Uppenbarligen ingick i varje fall inte retorik i MBA-utbildningen.

Den socialdemokratiska regeringen halverade under tolv år den arbetslöshet som den tog över från Sven Otto Littorins tidigare partikamrater. Den jobbade bort den enorma budgetkrasch som den tidigare moderatledda regeringen hade åstadkommit. Det var resultatet av de tolv åren.

Littorin är unik i svensk politik som lyckats fyrdubbla långtidsarbetslösheten bland ungdomar.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:587 om EG-rättens stöd till fackföreningsrörelsens kamp mot diskriminering av utländsk arbetskraft

Anf. 64 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Patrik Björck har mot bakgrund av generaladvokatens yttrande i det så kallade Lavalmålet ställt mig tre frågor.

Den första frågan är varför jag och regeringen inte uttalat vår uppfattning i fråga om Lavalmålet.

Låt mig här klargöra att regeringen har uttalat sig i målet. Detta har skett dels genom ett skriftligt yttrande vilket utarbetades och överlämnades till EG-domstolen av den förra regeringen under 2006, dels genom att den nya regeringen i januari 2007 genom sitt ombud deltog i muntlig förhandling i målet inför EG-domstolen. Den svenska regeringens ombud utvecklade då Sveriges talan i linje med den tidigare överlämnade skrivelsen. Regeringen har alltså tydligt uttalat sin uppfattning i målet och i frågorna som är aktuella i målet.

Den andra frågan är vad min uppfattning är rörande den borgerliga splittring Björck tycker sig se i frågan och om jag avser att göra något med anledning av denna, enligt honom, föreliggande splittring.

Jag har vid det här laget i denna kammare fler gånger än jag kan hålla räkningen på uttalat att regeringen avser att bevara den svenska arbetsmarknadsmodellen. Jag upprepar det nu igen. Regeringen tycker att den svenska arbetsmarknadsmodellen har tjänat Sverige väl, och vi är beredda att försvara den. Regeringens agerande och yttrande i målet Laval är ett mycket tydligt exempel på detta. Det finns i regeringen ingen splittring i den frågan.

Den tredje frågan rör vad jag anser om generaladvokatens yttrande och vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av det.

Jag och regeringen har valt att inte kommentera generaladvokatens yttrande i sak eller vidta några åtgärder med anledning av det. Detta av det enkla skälet att yttrandet inte är något bindande avgörande utan endast ett förslag till hur domstolen ska döma.

Regeringen har lagt fram sitt yttrande för EG-domstolen. Vår uppfattning och våra argument är alltså väl kända. Nu återstår därför endast att avvakta domstolens slutliga dom i målet. Det är på grundval av detta slutliga och juridiskt bindande avgörande och inget annat som vi sedan kommer att avgöra om några åtgärder behöver vidtas.

Anf. 65 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Tack för svaret, ministern! Jag vill dock att ministern förtydligar sig lite.

Min fråga gällde varför arbetsmarknadsministern inte har yttrat sig om generaladvokatens yttrande och inte i målet i största allmänhet.

Jag vill också ha ett förtydligande av svaret när det gäller den splittrade regeringen. Stöder verkligen Carl Bildt och Maud Olofsson kampen för rättvisa när det gäller fackföreningarna?

Hur ser den borgerliga riksdagsgruppen, alltså regeringsunderlaget, på frågan? Det finns många ledamöter som aldrig försitter en chans att ifrågasätta facket och den svenska modellens existens. Stöder de också fackets kamp för rättvisa?

Sist men inte minst undrar jag vad arbetsmarknadsministern tycker om yttrandet. Vi kan diskutera domen när den kommer så småningom, men nu har vi ett yttrande att diskutera. Stöder arbetsmarknadsministern facket kamp mot diskriminering av utländsk arbetskraft?

Det är nämligen det som det så kallade Vaxholmsmålet handlar om. Det handlar om diskriminering och utländsk arbetskraft. Kampen i Vaxholm handlade om fackets kamp för allas lika värde. Konflikten har blivit en vattendelare i svensk politik. Höger-vänster-skalan har blivit tydlig. Det finns många som vill försvaga arbetstagarnas ställning på arbetsmarknaden. Billig utländsk arbetskraft är någon sorts överklassens våta dröm.

För svensk arbetarrörelse är däremot Vaxholms- eller Laval-målet en fråga om rättvisa. Vi vill inte att arbetare ska ställas mot varandra och konkurrera med låga löner och dålig arbetsmiljö. Rättvisa innebär för oss att man ska ha lika lön för lika arbete oavsett om man kommer från Riga eller Rågsved.

Tyvär är inte det som hände i Vaxholm någon engångsföreteelse utan något som har blivit allt vanligare i Sverige. Det finns många andra orter man skulle kunna föra till Vaxholmsfallet – Luleå, till exempel. Sommaren 2003 dödades en slovakisk ugnsmurare när han föll ned i en koksugn. SSAB, där arbetet utfördes, fick mycket kritik för arbetsmiljön. De slovakiska arbetarna levde under slavkontrakt när de arbetade i Luleå. Men den svenska fackföreningsrörelsen stod på de slovakiska arbetarnas sida. Efter det att Byggnads och Metall hotat med blockad pressades de slovakiska underleverantörerna att betala ut avtalsenliga löner till arbetarna, och pengarna gick in på arbetarnas konton som bevis på att detta fungerade.

I Örebro tog två lettiska byggnadsarbetare, Gintz Kaplers och Oskars Matiss, kontakt med Byggnads. De ville ha hjälp med diskussioner om lön och skatteavdrag med sina arbetsgivare. Gintz Kaplers var lovad en timlön på 80 kronor, och företaget skulle ansvara för att betala in skatterna. I själva verket fick han bara 60 kronor och fick betala in sina skatter själv. När han klagade blev han sparkad från sitt jobb och utslängd från sin lägenhet.

Letterna fick då hjälp av Byggnads lokalavdelning, och Gintz Kaplers berättar själv så här om sin situation: Jag stod bokstavligen ute på gatan utan jobb och hade ingenstans att bo. Men jag fick hjälp av Byggnads att hitta ett nytt jobb på ett nytt företag med kollektivavtal, och en ny bostad. Nu har min familj kommit hit och min son har börjat på dagis. Jag trivs och tänker stanna.

I Lysekil – ytterligare ett namn på kartan – jobbade 200 thailändska byggnadsarbetare. Det fanns ett avtal med Byggnads, men det följdes inte. De thailändska arbetarna hade fått ut lägre löner än vad företaget hade kommit överens med Byggnads om. Ombudsmannen vid Byggnads håller ett stormöte. De thailändska arbetarna förklarar att de känner sig lurade av företaget. Byggnads går in och förhandlar och hjälper de thailändska arbetarna. Förhandlingarna slutar så småningom med att Preemraff går in och stöttar upp det hela och ser att det fungerar så att de får ut sina löner. Lönerna sätts in på ett konto i Föreningssparbanken varifrån de anställda kan ta ut en bankcheck på beloppet eller skicka pengarna till ett konto i Thailand.

Det finns många exempel på hur fackföreningsrörelsen arbetar för att tillvarata människors och arbetares intressen, oavsett från vilka länder de kommer, med insikten om allas lika värde.

Byggnads säger: Vi tolererar inga trakasserier mot människor vare sig i Sverige eller utomlands. Vad säger arbetsmarknadsministern?

Anf. 66 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag håller med Patrik Björck. Svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. Det är min grunduppfattning, och det är hela regeringens uppfattning. Som Patrik Björck vet fattar regeringen sina beslut kollektivt, och som jag säger i interpellationssvaret finns det ingen splittring i regeringen i den här frågan.

Jag är glad över yttrandet eftersom det stöder den linje som vi aktivt har intagit. Jag är glad över att det är så eftersom jag naturligtvis vill att Sverige vinner målet när domen så småningom kommer. Det var också därför jag uppdrog åt vårt ombud att delta och försvara vår linje i den muntliga förhandlingen i januari 2007. Här råder det nog ingen större skillnad mellan Patrik Björck och mig.

Anf. 67 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Tack för det! Men det gör mig lite orolig när jag nyligen kunde läsa en debattartikel från en moderat partikamrat till arbetsmarknadsministern i Dagens Industrin. Hon beskriver svensk fackföreningsrörelse som organisationer som genomsyras av skattefiffel, maktmissbruk och politisk korruption. Det är alltså regeringsunderlaget som har den synen på fackföreningsrörelsen våren 2007.

Annika Qarlsso som är Centerpartiets gruppleadare i riksdagen och kamrat till mig i arbetsmarknadsutskottet säger i Ekot den 23 maj: Centerpartiet beklagar att generaladvokaterna ger de svenska fackföreningarna rätt.

Detta är också den aktuella ståndpunkten från framträdande representanter för dem som står bakom regeringen, som sitter i arbetsmarknadsutskottet och som är en del av regeringsunderlaget.

Låt mig gå lite tillbaka i tiden. Man ska i och för sig vara generös i debatter också, och jag är glad över att arbetsmarknadsministern är glad över yttrandet. Det tror jag är positivt. Det var ju det min fråga gällde, så på den punkten har jag kommit fram. Det känns skönt, för jag är själv glad över yttrandet.

Jag är också glad över att arbetsmarknadsministern vill att Byggnads i slutändan vinner målet så att de kan fortsätta sin kamp mot diskriminering av utländska arbetare. Vi delar den uppfattningen, och det tycker jag känns väldigt skönt.

Men jag funderar lite över vad som hände när Vaxholmskonflikten startade och stack upp. Då fick man inte riktigt de signalerna från den moderata partiledningen. Fredrik Reinfeldt som då inte var statsminister men partiledare yttrade om Vaxholmskonflikten: Byggnads agerande är en skamfläck.

Det säger han när konflikten pågår och när Byggnads går ut i kamp för att upprätthålla borthållandet av diskriminering av utländska arbetskraft. Jag drog ett antal exempel på hur det kan gå om inte facket ligger i framkant och håller i kampen. Jag visade hur det kan gå med arbetsmil-

jön, när arbetare dör och inte får ut sina löner och så vidare. Det är det som är alternativet till att vi har en aktiv facklig kamp.

För bara några år sedan, när det här uppstod, sade alltså Fredrik Reinfeldt att Byggnads agerande är en skamfläck. Han sade också, vilket är ganska talande, att bristen på konkurrens har givit ett för högt löneläge. Jag säger det återigen: Det fanns en tanke med att vilja ha in en illojal konkurrens på arbetsmarknaden, det vill säga att pressa ned svenska arbetares löner. Detta säger alltså Fredrik Reinfeldt vintern 2004/05.

Det är lite intressant att Reinfeldt inte är ensam i debatten. Det finns en annan moderat toppfigur som sedermera blev arbetsmarknadsminister som också är ute och yttrar sig om att Byggnads är en skamfläck. Det är någon sorts *master's voice* från Vaxholmskonflikten.

I vilket fall som helst finns det en oro för hur tankarna går. Det finns en stark kraft från högersidan när man driver den typ av kampanjer mot fackföreningsrörelsen som jag har gett exempel på här. Det skapar en stor osäkerhet om regeringens framtida agerande. Bortsett från att jag trivs med tydliga ideologiska konflikter – det gör det lättare både för mig och för väljarna, som vi har sagt förut – är det inte bra för landet att ha en osäkerhet om vad regeringen verkligen vill.

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Den osäkerheten behöver inte Patrik Björck oroa sig för. Som jag sade i mitt svar står regeringen helt enig bakom den linje som vi har drivit i EG-domstolen, och vi kommer att fortsätta med det.

Samtidigt är det alltid bra med fri debatt. Folk får väl tycka lite vad de vill, och så får man ta debatten. Jag anför varje gång jag får den här typen av debatt: Sluta nu! Vi får ändå se på vad den svenska modellen har lett oss till. Den har lett oss till ett läge där vi förra året förlorade ungefär 2 000 arbetsdagar på svensk arbetsmarknad av flera 100 miljoner arbetade dagar. Det slöts 3 906 avtal på lokal nivå. Det var konflikt i 18 av dem. Det är inte ens en halv procent. Vi har 435 fall per år i Arbetsdomstolen – jag tror att det var så förra året. Det ska man jämföra med ett läge som i Storbritannien, där över 100 000 ärenden togs upp i motsvarande arbetstribunaler. Då kan inte jag säga att det här är problemet på svensk arbetsmarknad. Det är precis tvärtom, det här är det minsta problemet vi har. Det stora problemet handlar om den diskussion som vi har haft tidigare här i dag.

När man ser ett antal byggjobbare och deras fackföreningsföreträdare stå och skrika ”Go home! Go home!” till de lettiska byggarbetarna tycker jag att det är en skamfläck. Det är fortfarande en skamfläck, och det var en skamfläck också då. Både Byggettan och Hans Tilly har ju bett om ursäkt för detta agerande, och det tycker jag ska lända dem till heder.

Låt mig gå tillbaka till grundfrågan. Vi står helt eniga, och vi står bakom den linje vi driver, nämligen att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige.

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 69 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Den svenska modellen är en succé, säger arbetsmarknadsministern, och det är ju kul att höra. När det gäller skamfläcksdiskussionen vill jag säga att det inte bara var en speciell händelse som moderata företrädare var kritiska till, utan det var själva det faktum att Byggnads hade rätt att ta till den här konflikten som man ifrågasatte. Det är viktigt att komma ihåg. Jag hörde inte någon som pratade om skamfläck när en slovakisk byggnadsarbetare slog ihjäl sig efter långa arbetspass i en orimlig arbetsmiljö och med slavkontrakt. Jag hörde inte dåvarande partisekreteraren i Moderaterna prata om skamfläck då. Här måste man fundera lite över vem det är som borde be om ursäkt.

Det är skönt att höra att regeringen står bakom den svenska modellen och att den har varit en sådan succé. Det är bra att veta att när man pratar för den svenska regeringen är det den här ståndpunkten man står bakom. Man stöder den svenska fackföreningsrörelsens kamp mot diskriminering av utländsk arbetskraft. Kan jag känna mig trygg att Carl Bildt i fortsättningen kommer att stå bakom Byggnads när de slåss för arbetares rättigheter? Kan jag känna mig trygg att Maud Olofsson står bakom de här tankegångarna?

Vi får bara hoppas att arbetsmarknadsministern har det inflytandet i regeringen. Nu kan arbetsmarknadsministern kanske inte ha något inflytande på den centerpartiska riksdagsgruppen, men jag misstänker att ni har någon sorts gemensamma träffar i den borgerliga gruppen, och det vore bra om man kunde få en samstämmighet här.

Jag håller inte med om att det här med skamfläcken skulle ha med en enskild incident i samband med den här blockaden att göra. Det var inte så det var. De exempel som jag räknade upp visar tydligt att man står bakom utländska arbetare i Sverige i sitt agerande.

Anf. 70 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Skamfläcksdiskussionen var uppe just efter detta "Go home! Go home!" som var enormt uppmärksammat. Det visades på tv gång efter annan. Jag tycker fortfarande att det var en skamfläck. Jag tycker inte att det var rätt. Jag tycker dessutom att det var anstötligt att man gjorde på det sättet och att man inte agerade snabbt för att ta bort det eller be om ursäkt, vilket man så småningom gjorde.

Jag har också försvarat aktionerna när det gäller salladsbaren i Göteborg. Ibland måste man försvara en princip även när omständigheterna runt omkring principen kan vara lite besvärliga. Det gäller för mig, Patrik Björck och andra som delar den här grunduppfattningen att kunna skilja på de grundläggande principerna och att även kunna föra en fri diskussion om omständigheterna runt de grundläggande principerna. Där tror jag inte att vi skiljer oss så hemskt mycket åt.

I grunden, om jag går tillbaka till Patrik Björcks interpellation, är vi överens om att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. Jag tycker, precis som vi sade i vårt yttrande till EG-domstolen, att man också ska ha möjligheter att vidta stridsåtgärder för att hävda att så ska vara fallet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att de till Arbetsmiljöverket minskade anslagen inte ska leda till ett försämrat arbetsmiljöarbete i vårt land.

Jag har svarat på liknande frågor vid ett flertal interpellationsdebatter. Liksom tidigare vill jag framhålla att regeringen anser att arbetsmiljöområdet är mycket viktigt och att frågorna har nära beröring med regeringens övergripande prioritering att bryta utanförskapet.

Svaret på frågan är att det på arbetsmiljöområdet pågår en översyn av politiken. En avsikt är att det även i arbetsmiljöpolitiken bör finnas en koppling till frågorna om utanförskap och målsättningen att fler människor ska komma i arbete.

Som jag sagt tidigare så förutsätter jag att Arbetsmiljöverket kommer att bedriva en effektiv och målinriktad tillsynsverksamhet inom ramen för de resurser man tilldelas. De besparingar som görs på Arbetsmiljöverket görs stegvis och kommer att följas av regeringen.

Även andra insatser och verktyg måste uppmärksammas än enbart anslagen till myndigheterna. Som exempel kan man nämna systemet med regionala skyddsombud som endast förekommer undantagsvis i andra länder.

Anf. 72 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag besökte för en tid sedan Arbetsmiljöverkets kontor i Falun och diskuterade grundligt de här frågorna med personalen där. När jag läser svaret från Sven Otto Littorin frågar jag mig: På vilket sätt värnar man med det minskade anslaget till Arbetsmiljöverket arbetsmiljön? På vilket sätt leder det minskade anslaget till Arbetsmiljöverket till ett minskat utanförskap?

I budgetpropositionen för hösten 2006 minskar Arbetsmiljöverkets anslag med 157,2 miljoner kronor. Nu planerar man att minska personalen från 763 ½ årsarbetare till 540 årsarbetare. Kommer det här att leda till en bättre arbetsmiljöinspektion i Sverige? Kommer det att leda till ett fortsatt och utvecklat förebyggande arbetsmiljöarbete på arbetsplatserna? Svaret på den frågan är självklart nej.

Nu tittar man på de här frågorna inom Arbetsmiljöverket, och då ser man att ungefär 70 procent av nedskärningarna måste ske i den direkta inspektionsverksamheten. Det här kommer att få starka effekter på Arbetsmiljöverkets regionala verksamhet.

Några konkreta resultat blir: Inspektionsverksamheten kommer att minska med ungefär 20 procent. Det förebyggande arbetet kommer att dras ned rejält. Det kommer att bli svårare att upprätthålla konkurrensneutralitet i insatserna eftersom breda tillsyner inom olika branscher kommer att minska. Handläggningstiderna kommer att öka. Regelutvecklingen och stödet till den regionala tillsynen kommer att minska. Verkets möjlighet att delta i europeiskt standardiseringsarbete minskar i omfattning. Man kommer att få svårare att bedriva en så kallad marknadskontroll i nivå med vad man förväntar sig från EU-kommissionen.

*Svar på
interpellationer*

Det här är allvarliga saker. Det är ingenting som går spårlöst förbi. Det är definitivt ingenting som påverkar något utanförskap i någon positiv mening.

Jag tycker att svaret som jag har fått är väldigt allmänt hållet. Det ger väldigt lite vägledning. Sedan förs det in en passus i svaret som jag tycker är väldigt märklig och som gör mig lite fundersam: "Även andra insatser och verktyg måste uppmärksammas än enbart anslagen till myndigheterna. Som exempel kan man nämna systemet med regionala skyddsombud som endast förekommer undantagsvis i andra länder."

Detta är någonting som inte har med Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet eller myndighetsutövning att göra. Det här är en verksamhet som regleras mellan arbetsmarknadens parter. Staten bidrar visserligen med 110 miljoner kronor, men det hela bygger på avtalsreglering. Varför för man in det här i diskussionen? Planerar man att göra någonting när det gäller de regionala skyddsombuden? Ska den verksamheten i någon mening regleras? Eller vad menar ministern? Staten förfogar över Arbetsmiljöverket som ett verktyg för bättre arbetsmiljö. Ni förfogar inte över de regionala skyddsombuden.

Kontentan av alltihop är en sänkt ambition på detta viktiga område. Kopplar man sedan detta till nedläggningen av Arbetsmiljöinstitutet tycker jag att regeringen på bred front angriper arbetsmiljöarbetet i vårt land på ett mycket negativt sätt. Och jag frågar mig varför. Här kanske ministern skulle kunna ge ett konkret svar och inte bara allmänna formuleringar som döljer nedskärningarna och de faktiska försämringarna.

Anf. 73 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag hade först inte tänkt att delta i den här debatten, men jag erinrade mig den debatt som Sven Otto Littorin och jag hade den 5 juni. På de frågor som jag hade om arbetsmiljöarbetet då svarade Sven Otto Littorin mycket kort att frågan bereds i Regeringskansliet, och vi avser att återkomma senare.

Därmed ströks den debatten, och jag blev väldigt uppbragt av sättet man hanterade det på, för man ville också göra gällande att det var exakt samma frågor som man hade fått tidigare. När jag tittar på frågeställningarna ser jag att det är skillnader mellan dem.

Arbetsmiljöarbetet är stort, brett och omfattar flera olika områden. Därför finns det all anledning att även i dag försöka diskutera dessa frågor som är så viktiga. Även om de bereds i Regeringskansliet och man vill titta på hur det ska gå till i framtiden måste man väl ändå ha någon uppfattning om hur saker och ting utvecklas och hur det ser ut!

Ministern tror väl ändå inte på fullaste allvar att stora nedskärningar på Arbetsmiljöverket inte drabbar verksamheten? Verksamheten består ju av flera olika delar, till exempel arbetssjukdomar kontra arbetsskador. Hur ser strategin ut här? Det är väl bra om man försöker komma åt arbetsolyckstillfällena, men vi vet att arbetssjukdomarna ökar. Det är hela tiden en föränderlig värld eftersom arbetsplatserna ser så olika ut.

Hur påverkar stressfaktorer och allt fler deltidsanställningar arbetsmiljön för den enskilde? Vad har man för inflytande på jobbet, och vad får det för effekter att bara bli inkallad när jobb behövs, stressen är som störst och arbetsgivarna behöver arbetskraften? Det är då man tar in personalen, och då ska de jobba som sjutton.

När det gäller detta är forskningen och utvecklingen oerhört viktig, och hur vi slår ut folk på arbetsmarknaden är en viktig del.

Sven Otto Littorin talar ofta om utanförskap och säger att det ska genomsyra allting. Det får vi också ofta höra i svaren. Men kopplingen mellan utanförskap, arbetsmiljö och arbetssjukdomar är väl också väldigt viktig!

Man säger att det är samma nivåer som i slutet av 90-talet när det gäller arbetsmiljösatsningar och att det då väl inte kan vara så farligt att man nu drar ned. Men händer det inte väldigt mycket inom dessa områden? Får vi inte fler verksamma ute på arbetsgolvet också? Det är ju bra! Hur kan man då dra in resurserna?

Varför lägger man ned världens ledande institut inom forskning om arbetslivet utan någon som helst beredning? Det har vi inte fått svar på.

När det gäller de regionala skyddsombuden likaså, som berördes här tidigare, är mycket avhängigt av kollektivavtal och dylikt. Vi kan gå in och diskutera dem ytterligare, men skyddsombuden, huvudskyddsombuden och de regionala skyddsombuden behöver mer verktyg. De behöver inte avsaknaden av desamma!

Det är de här frågorna, Sven Otto Littorin, som vi så gärna vill diskutera!

Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren ställer frågan om det inte finns någon koppling. Jo, det är precis just det som det gör! Vi lär förlora 2 procent av bnp per år när det gäller arbetsmiljörelaterade frågeställningar. Det är just därför som jag i – inte exakt samma men liknande – interpellationsdebatter den 15 maj, den 29 maj och den 5 juni har svarat på ungefär samma sätt, nämligen att EU antog en ny arbetsmiljöstrategi i våras.

Jag har nu tagit initiativet till att utarbeta en ny tankeram för arbetsmiljöfrågorna baserad inte bara på den europeiska strategin utan även på de nya erfarenheter som finns av vad det kostar att ha en dålig arbetsmiljö. Detta gör jag eftersom jag gärna vill koppla arbetsmiljöfrågorna – och inte bara ha dem som egen liten ö – till de stora frågorna om utanförskap och vad det betyder att ha en dålig arbetsmiljö. Man ska alltså inte ta miste på ambitionsnivån, det vill jag gärna understryka.

Vi kommer att ha – och det är ny information – ett seminarium med parterna och relevanta forskare och myndigheter den 22 augusti i syfte att diskutera framför allt med parterna hur man ser på den här typen av frågor. Det handlar om vilka saker man vill ha belyst lite bättre och på vilka sätt man kan arbeta. Vi kallar det tankeram, och i min värld är det ett första steg till en nationell strategi i arbetsmiljöfrågorna.

Det är alltså inget fel på ambitionsnivån. Vi har inlett ett arbete, och vi kommer att belysa och ha möjlighet att diskutera det mer i detalj när vi har kommit något lite längre. Jag vill bara understryka att diskussionen finns där och framför allt kommer att finnas där.

Det är inget fel på ambitionsnivån i mitt tycke, utan tvärtom har vi just inlett ett arbete för att få den diskussion som Sylvia Lindgren och Peter Hultqvist efterlyser.

Anf. 75 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag måste tyvärr säga att jag blir mycket förvånad över arbetsmarknadsministern. Du säger ju ingenting! Det är så tunt och innehållslöst, och det ger nästan ingenting i själva debatten.

Jag tycker inte att du pratar om kärnfrågorna om hur vi får arbetsmiljöarbetet att vara effektivt, hur det ska ge resultat och hur det ska kunna vara förebyggande. Det finns inget i nedskärningarna som ni har föreslagit som gör att frågan om utanförskapet hanteras på något positivt sätt.

Det du säger är bara ord, undanflykter och dimridåer för att dölja det faktum att detta är rejäla nedskärningar. Det är en nivåsenkning av arbetsmiljöarbetet i vårt land. Så är det!

Danmark är ett land där arbetsmiljöarbetet utvecklas. Det satsas mer pengar än i Sverige. Jämfört med Danmark kommer Sverige att ha hälften så många inspektörer per 10 000 anställda när nedskärningarna är klara. Sverige kommer då inte upp till den nivå som ILO har rekommenderat på en inspektör per 10 000 anställda. Vi kommer att ligga efter både Finland, Norge och Danmark.

Självklart är detta nedrustning, minskad ambition och tillbakagång! Får man en anslagsnedskärning med så stora belopp som detta är frågan om kommer verket när de börjar planera att se att när detta slår fullt ut 2009 har vi sänkt ambitionsnivån rejält och skurit ned på personalen rejält, och då kan de inte leva upp till de mest *basic* kontrollfunktionerna.

Den planerade neddragningen ser ut så här i de olika distrikten: I Falun försvinner 8 årsarbetare, i Göteborg 21, i Härnösand 7 ½, i Linköping 12, i Luleå 9, i Malmö 11 ½, i Stockholm 21,5, i Umeå 10, i Växjö 16 och i Örebro 9.

Detta är alltså en neddragning av verksamheten med 22 procent. Det sker i en tid när ett framåtsyftande arbetsmiljöarbete ingår i ett framtidsinriktat tänkande. Det är ju så man resonerar i näringslivet. Att mer och mer koncentrera Arbetsmiljöverkets insatser på akut utryckning, kontroll och uppföljning är en tillbakagång i tiden.

Det som behövs är en satsning på förebyggande arbete. Det har man börjat bygga upp inom Arbetsmiljöverket, och det skulle vara mer framåtsyftande om man hade sett till att kunna fortsätta detta i dialog med företagen, öka kunnandet om arbetsmiljöfrågorna och kunna uppträda offensivt som myndighet. Det är den typen av arbete som nu spolieras på grund av att det ekonomiska utrymmet inte kommer att finnas.

Det blir alltså en tillbakagång i tiden, med mer av ett gammalt och ålderdomligt sätt att jobba, mer av ett traditionellt myndighetssätt att jobba och mindre av förebyggande arbete.

Tittar man på antalet årsarbetskrafter inom Arbetsmiljöverket sedan 90-talets början kan man se att den lägsta siffran är 680. Den kommer att ha pressats ned till 540 när detta är klart 2009.

Försök inte inbilla mig eller någon annan att det som händer är offensivt och att detta påverkar någon sorts utanförskap på ett positivt sätt! Detta är i praktiken nedrustning av arbetsmiljöverksamhet, och i kombination med nedläggningen av Arbetsmiljöinstitutet är detta mycket allvarligt.

Anf. 76 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Om Sven Otto Littorin tycker att han får många frågor kring detta beror det på att arbetsmiljö och arbetsmarknadsfrågor ligger oss socialdemokrater oerhört varmt om hjärtat. Det är en kamp vi har fört länge. Räkna med att vi reser ragg när vi känner att det tas steg tillbaka!

Enligt EU-kommissionen behövs insatser både på europeisk och på nationell nivå. Den nya strategin syftar till att få ned arbetsplatsolyckorna med 25 procent till 2012, och om man välvilligt försöker analysera de debatter som arbetsmarknadsministern haft den senaste tiden på arbetsmiljöområdet visar det sig att Sven Otto Littorin håller sin envisa linje och talar om utanförskapet. Men när det gäller EU:s europeiska strategi hänvisas nu också till att regeringen håller på med den nationella handlingsplanen.

Jag tycker att den nya arbetsmiljöstrategin i många delar är en besvikelse. Den tar egentligen bara upp två frågor: dels direkta arbetsskador – alltså olyckor och inte arbetssjukdomar – dels förenklingar av regelverket. Däremot talas det inte särskilt mycket om vikten av partssamarbete. På det hela taget innebär den nya strategin att kommissionen flyttar tillbaka positionerna och drar ned på ambitionerna.

Det är så vi känner att vindarna blåser även här, och det är därför vi måste vända den vinden så att vi får resurser, åtgärder och en vilja att ta till vara arbetsmiljöarbetet. Det är oerhört viktigt, inte minst för att vi vill ha nya företag. Vi vill ha företag som växer. Vi vill se till att man har möjlighet att jobba heltid. Vi måste se till att inflytandet på arbetsmarknaden också innebär insatser på arbetsmiljöområdet.

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Just det. Jag har inte sagt att vi ska kopiera EU:s arbetsmiljöstrategi, men nu finns den där. Den är ny. Låt oss ta den som en av utgångspunkterna och låt oss bygga vidare på den erfarenhet vi har från Sverige och hur vi har jobbat på olika vis.

Men låt oss också som Peter Hultqvist så välvilligt plockade upp titta på Danmark. Jag var där med Kenth Pettersson på hans sista utrikesresa den 23 maj. Det var ett väldigt intressant besök och gav många nya idéer och tankar som jag gärna vill föda in i det utvecklingsarbete vi håller på med och också in i debatten.

Jag kan bara upprepa det jag har sagt vid de åtminstone tre tidigare interpellationsdebatter där vi har diskuterat den här frågan: Jag välkomnar både Peter Hultqvist och Sylvia Lindgren in i denna debatt som vi säkerligen kommer att driva med stort intresse och med stora ambitioner i höst!

Anf. 78 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tycker att det var bra att Sven Otto Littorin noterade besöket i Danmark. Jag kände till att det hade ägt rum.

Danmark är faktiskt ett land som satsar lite hårdare på det här området. Som jag redovisade i mitt förra inlägg kommer de att ha rejält många fler inspektörer på arbetsmiljöområdet än vad Sverige har när nedskärningen är klar.

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

Jag tycker därför att man skulle kunna använda Danmark som ett exempel på att det faktiskt går att gå en annan väg. Att man gör denna stora nedskärning förvånar mig. Det skapar en oerhört negativ stämning i hela verket. Nedskärningen slår mot arbetsmiljöarbetet och gör att idéverksamheten låser sig.

För mig skulle ett naturligt nästa steg vara att sätta in stöten på det förebyggande arbetet. Kontrollfunktionen och myndighetsutövningen måste få ökad tid till det förebyggande arbetet för att få en positiv dialog med företagen innan arbetsmiljöproblemen har uppstått och innan man står där som en negativ myndighetsperson. Detta är modernt och framtidsinriktat, men det kräver naturligtvis ekonomiska resurser.

När arbetsmarknadsministern på ett vällovligt sätt pratar i allmänna ordalag om framtidsplaner och strategier som inte blir särskilt konkreta börjar han definitivt i fel ände. Vi får en dramatisk, stor nedskärning som gör att hela systemet går i lås. På det viset skapas en oerhört svår situation för det utvecklingsarbete som det talas om.

De regionala skyddsombuden har egentligen inte i det här sammanhanget att göra. Regeringen kontrollerar Arbetsmiljöverket, och det är där man nu borde ta ut steglängden och gå på offensiven. I praktiken går man i stället baklänges in i framtiden.

Anf. 79 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag är inte nöjd så länge en enda person skadas, mår dåligt, blir sjuk eller dör på jobbet. Det måste vara den enda rimliga utgångspunkten.

Därför gäller det att hitta rätt sätt att angripa problemet och försöka lösa det. Jag måste erkänna att jag blev rätt imponerad av det danska arbetet, och det fanns många intressanta saker att ta till sig av det.

Det är just därför jag helst inte vill hålla en stor, ideologisk stridslinje runt arbetsmiljöfrågorna. De är för viktiga för det. I stället skulle jag vilja att vi börjar med en ordentlig diskussion tillsammans med parterna och ställer frågor: Vad tycker ni är viktigt? Hur skulle ni vilja att vi gör om en nationell strategi för arbetsmiljöfrågor?

I den debatten kan jag bara välkomna både Sylvia Lindgren och Peter Hultqvist, för jag tror att ni också behövs i den debatten.

Jag ber att få önska glad midsommar och en glad sommar!

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2006/07:586 om jobb- och utvecklingsgarantin

Anf. 80 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ann-Christin Ahlberg har frågat mig om jag har för avsikt att inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin säkerställa att möjligheter ges att bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering med syfte att underlätta för långtidsarbetslösa att återkomma till arbetslivet.

Ann-Christin Ahlberg har också frågat om jag avser att klargöra i vilken fas inom jobb- och utvecklingsgarantin som personer, som redan nu deltagit under lång tid i den nuvarande aktivitetsgarantin, kommer att inplaceras.

Redan i inledningen till avsnittet om införande av en jobb- och utvecklingsgaranti i propositionen *Ytterligare reformer inom arbetsmarknadspolitiken m.m.* anförde regeringen detta: "I jobb- och utvecklingsgarantin bör det ingå individuellt utformade åtgärder som syftar till att så snabbt som möjligt få in deltagarna på arbetsmarknaden."

Av förordningen om jobb- och utvecklingsgarantin framgår att regeringen fullföljt denna intention.

Reglering av faserna ett-tre i förordningen visar att det finns en utvecklingsriktning inom jobb- och utvecklingsgarantin. De tre fasernas innehåll anges på ett sätt som ger utrymme för individuell anpassning av insatser.

Om en person redan är duktig på att söka jobb men saknar arbetslivserfarenhet är ett subventionerat arbete bättre än en jobbsökarkurs även om personen just har börjat i jobb- och utvecklingsgarantin.

Någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering kan vara en bra insats för vissa deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin. Den arbetslivsinriktade rehabiliteringen kan ske i det arbetsmarknadspolitiska programmet med det namnet eller i någon annan, upphandlad form.

Regeringens roll är inte att avgöra vad som är bra eller dåligt i enskilda fall utan att besluta om regelverk och finansiering som gör det möjligt för myndigheterna att göra individanpassade insatser som hjälper människor att hitta arbete.

Anf. 81 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Jag vill tacka Sven Otto Littorin för svaret, men det gav inte så mycket svar på mina frågor.

Jag kan konstatera att det är väldigt svårt att se vad den jobb- och utvecklingsgaranti som regeringen inför nu i sommar, närmare bestämt om drygt en vecka, innehåller. Det finns väldigt få konkreta exempel på vad som erbjuds de arbetslösa så att de lättare ska kunna komma tillbaka till arbetslivet.

Det finns däremot väldigt detaljrika och konkreta beskrivningar angående den sänkta ersättningen. Innehållet beskrivs inte alls närmare och inte heller vilka insatser som kan tänkas erbjudas den som är arbetslös. Med tanke på att det bara är en dryg vecka kvar är det högst anmärkningsvärt att vi inte har fått reda på vad det är – speciellt gäller det de arbetslösa.

I dag vet de som sagt var endast att den ersättning de får sänks från 80 procent till 65 procent. Vi socialdemokrater motsätter oss den sänkningen. Det är ett enormt hårt ekonomiskt slag för dem som är långtidsarbetslösa. Om man lägger till den nya beräkningsgrund som den borgerliga regeringen har genomfört i a-kassan kommer många att hamna under både 80 och 65 procent av sin inkomst. Vi vet att sänkningarna drabbar i synnerhet äldre och lågutbildade. De har arbetat i sådana yrken och branscher där det har skett stora förändringar.

Prot. 2006/07:131

21 juni

*Svar på
interpellationer*

De grupper som löper den största risken att få sämre ekonomi vid arbetslöshet kommer knappast att få en ökad vilja till omställning. Dessa människors kompetens och kunnande kommer inte att stärkas av att de får sämre ekonomi. Tvärtom. Det som märks så tydligt nu när det blir fler jobb är att den arbetslöses kompetens inte stämmer överens med arbetsgivarens behov av kompetens. Ams har skrivit att man räknar med 40 000 nya jobb där arbetsgivaren behöver kompetent personal men att det inte är rätt personer som står till arbetsmarknadens förfogande.

Det är anmärkningsvärt att en så stor förändring med jobb- och utvecklingsgarantin genomförs utan att pengar eller andra resurser satsas under 2007. Det är också oansvarigt att regeringen så snabbt driver igenom en så stor förändring utan att tala om vad det innebär. Man ger inte tillräckligt med pengar. Det är trots allt ungefär 100 000 människor som kanske kan behöva dessa möjligheter. Nu skickas de ut i en stor ovisshet, och det ska börja gälla den 2 juli. Det är bara drygt en vecka kvar.

Vad är det som erbjuds dessa personer, Sven Otto Littorin, som kommer in i jobb- och utvecklingsgarantin, förutom sänkt ersättning? Hur ska ni bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering så att den långtidsarbetslöse ska kunna återkomma till arbetslivet?

Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag ska försöka resonera igenom detta.

Som jag var inne på förut är det tre faser som jobb- och utvecklingsgarantin avses omfatta. Vi beräknar att drygt 60 000 personer ska ingå. Vi ser också att vi har gjort ett budgetestimat på 9,8 miljarder brutto för detta.

Den första fasen är en inledning på max 150 dagar med kartläggning, jobbsökaraktiviteter med coachning och förberedande insatser. Jag ska komma tillbaka till detta alldeles strax och försöka fördjupa det. Nu beskriver jag de övergripande faserna.

Fas 2 omfattar arbetspraktik, arbetsträning och förstärkt arbetsträning. Fas 3, efter 450 dagar, innebär att den som då inte har funnit arbete ska anvisas till en varaktig samhällsnyttig sysselsättning.

Jag ska försöka gå lite bättre in på en del av delarna. Det som går bäst att beskriva är Jobbnätet, som bland annat tillämpas på Arbetsförmedlingen Expo i Stockholm. Det är ett projekt som har utvecklats under många år i samarbete mellan Ams, ESF-rådet och andra aktörer. Man har jobbat med handledning och ett sätt att arbeta med den typen av personer som verkligen behöver mycket stöd. Det finns en ordentlig dokumentation om detta.

Jag försöker snabbt att gå igenom de olika delarna. Coachning kan innebära såväl individuell coachning, coachning i grupp, jobbsökarutbildning, individuellt jobbsökande, starta-eget-kurser som studiebesök. De kan anordnas av arbetsförmedlingen eller upphandlas av privata företag. Det här är den största andelen av de åtgärder som ska genomföras, kanske en fjärdedel av det totala paketet. Tanken är att aktiviteterna ska fylla funktionen som ett kitt mellan andra aktiviteter och det som så att säga får saker och ting att fungera bättre.

Den andra delen kan vara arbetsträning. I det kan ligga sådant som klassmorfar, naturvård, äldreomsorg och annat.

Den tredje delen innebär olika typer av andra matchningsaktiviteter som naturligtvis är mer normala ur arbetsförmedlingens synvinkel. Nystartsjobben har vi pratat om. Särskilt anställningsstöd finns också. Det är viktigt med arbetspraktik, att man har möjlighet att komma ut och testa av arbetsmarknaden och hur det fungerar ute på olika arbetsplatser.

Förberedande arbetsmarknadsutbildning är också en viktig dimension. Det kan till exempel vara yrkessvenska eller annat som behövs för att klara sig på arbetsmarknaden.

Sedan har vi frågan om kartläggning. Vi har det så kallade Pilaprojektet. Vi har ett problem med dem som befinner sig långt bort och ofta har problem av annan karaktär än bara arbetslöshet. De har kanske ett rehabiliteringsbehov, är långtidssjukskrivna eller förtidspensionerade. Det finns försöksverksamheter, det som kallas Pilaprojektet. De har syftat till att göra en ny bedömning av och lägga fram en ny åtgärdsplan för varje person som befinner sig i det läget.

Nu kommer det i början av augusti vidare utvärderingar av de försöksprojekt som hittills har gjorts. De preliminära resultaten visar att ungefär 20 000 som har genomgått detta har gått över till arbetsmarknaden. Det är naturligtvis glädjande för de 20 000 personerna. Men det har samtidigt varit kostsamt, och man har uppenbarligen haft en del problem med upphandlingen av de bedömningstjänster som ska göras. Därför måste vi naturligtvis titta lite närmare på detta så att inte våra pengar slösas utan se till att få den bästa effekten.

Det här är otroligt viktigt. Jag skulle vilja säga att förutom arbetsmiljöarbetet är det i min värld allra viktigast att se till att göra mer för dem som verkligen behöver rehabiliteringsåtgärder eller annat för att lämna förtidspension, om det är möjligt, eller långtidssjukskrivning och komma tillbaka på arbetsmarknaden.

Anf. 83 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Jag får tacka för dessa svar som jag har fått av Sven Otto Littorin. Jag kan inte säga att jag har blivit så mycket klokare på de svaren. Jag undrar om de arbetslösa blir klokare på dem.

När du nämnde klassmorfar fick du mig att tänka på plusjobben. De jobben har regeringen kritiserat hårt. Där har varit kollektivavtalsenliga löner. Ni har kritiserat att de inte är riktiga jobb, ger låg ersättning och allt. Men ska man nu göra ungefär som med plusjobben fast med en mycket lägre ersättning? Är det så regeringen har tänkt? Är det här jobb- och utvecklingsgarantin? När du nämnde klassmorfar började jag fundera.

Jag har pratat med flera arbetsförmedlare där jag bor. De frågar ofta: Vad har regeringen tänkt med jobb- och utvecklingsgarantin? De har inte heller fått veta hur det ska fungera. Det finns inte resurser för coachning, som det så vackert heter, av var och en som är arbetslös. En annan sak de också tar upp, som vi inte har fått svar på än, är det regeringen kallar varaktig samhällsnyttig sysselsättning. Vad är det, eller vad kommer det att innebära? Det är jätteviktigt att vi får konkreta exempel. Vad ska det vara? Vad händer med dem som har deltagit i till exempel aktivitetsgarantin? Ska de börja om från början i jobb- och utvecklingsgarantin? Vilka insatser ska de få ta del av? Ska de direkt skickas ut i en varaktig samhällsnyttig sysselsättning?

Det är hög tid att arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin talar om vad detta är. Kan du förklara för mig, för de arbetsförmedlare som fortfarande inte vet och för dem som är arbetslösa bara några dagar innan detta ska börja gälla?

Anf. 84 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Varje jobb- och utvecklingsgaranti värd namnet kräver reella ekonomiska resurser, inte minst på arbetsförmedlingen. Det vill Sven Otto Littorin förneka arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken. En jobb- och utvecklingsgaranti utan resurser för arbetsförmedlarna att erbjuda – rehabilitering, praktik och en rad andra insatser – blir bara en chimär.

Det var det som var avsikten, misstänker jag, eftersom Littorins partivänner här i Stockholm också har någon form av jobbgaranti. I valrörelsen hette det att man inom fem dagar skulle få jobb, arbete eller utbildning om man var arbetslös. Det har nu reducerats till att man ska få en plan för försörjning. Jag förstår att det är ganska billigt – det behövs inga resurser på arbetsförmedlingen om man bara ska få en plan för försörjning.

Tycker arbetsmarknadsministern att det är ett bra stöd för hans centrala arbetsmarknadspolitik från partivännerna i Stockholm att de – Axén Olin och andra moderater här i Stockholm – har reducerat den så kallade jobbgarantin till att bara bli en plan för försörjning?

Littorins insatser på det centrala planet kommer att bli av samma art. Det är väl en plan för ett samtal, plan för en diskussion, plan för coaching, eller vad det nu kan kallas. Men det är inte en plan för något arbete, inte för något reellt arbete, för det kostar pengar, och inte för någon reell utbildning, för det kostar också pengar.

I svar efter svar säger Sven Otto Littorin att interpellanten påstår att långtidsarbetslösheten bland de unga ökar. Jag delar inte den uppfattningen, säger Littorin.

Om Littorin vill förneka verkligheten är det ganska illa. Om det var 2 000 långtidsarbetslösa ungdomar i höstas och det är 10 000 i dag, om det i Stockholmsregionen var ett par hundra långtidsarbetslösa i höstas och det är 1 000 i dag, säger Sven Otto Littorin så här: De finns inte. Det är fel. Jag förnekar det. Då behöver Littorin kanske inte ens någon jobb- och utvecklingsgaranti, därför att då finns det inte något problem, finns det inte någon långtidsarbetslöshet över huvud taget.

Det är märkligt att Moderaternas hela syn på arbete handlar om att förvillia diskussionen och att säga att man ska ha jobb- och utvecklingsgarantin på papperet, men det ska inte fungera i verkligheten. Inga resurser ska anvisas på arbetsförmedlingen. Littorin räknar upp vilka resurser som fanns anvisade i höstas men inte vilka resurser som finns i form av nya tillskott när man ska införa ett nytt instrument i form av jobb- och utvecklingsgarantin.

Jag skulle gärna vilja höra Littorins svar: Tycker han att det är ett bra inslag som Moderaterna i Stockholm nu står för, när de har ersatt jobbgarantin med en plan för egen försörjning? Är det något slags tröstplan som de långtidsarbetslösa ungdomarna och andra långtidsarbetslösa ska få i Stockholm i fortsättningen?

Nej, jag vill bestämt hävda att Sven Otto Littorin är unik som arbetsmarknadsminister. Det är få som har lyckats med bedriften att i brinnande högkonjunktur, när arbetsmarknaden är stark och vi får fler och fler jobb, på kort tid fyrdubbla långtidsarbetslösheten bland ungdomar. Det är få som har orkat åstadkomma det.

Jag tror inte att det behövs någon större akademisk utbildning, inte ens någon låtsad akademisk utbildning, för den bedriften.

Det behövs däremot mycket av moderat, nyliberal ideologi. Det är väl det som styr det hela. De arbetslösa är väl bara en restpost – de är inte så viktiga. Men ge dem gärna en låtsasplan, en plan för egen försörjning, i stället för de jobb och den utbildning som utlovades i valrörelsen från Moderaterna. Det är nu reducerat till ingenting. Det visar väl Littorins ointresse för de långtidsarbetslösa ungdomarna.

Anf. 85 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Bosse Ringholm uppvisar ännu en gång prov på sin humor genom att inte kunna skilja på öppen och total arbetslöshet. Bosse Ringholm verkar tro att det är bara öppet arbetslösa som räknas, men den totala siffran för arbetslösa bryr han sig inte om. Det var naturligtvis precis så som utanförskapet tog form och det femtedelssamhälle som den regering Bosse Ringholm tillhörde skapades, där var femte svensk i arbetsför ålder står utanför eller arbetar mindre än han eller hon skulle vilja.

Räknar man total ungdomsarbetslöshet, Bosse Ringholm, är det 10 000 fler långtidsarbetslösa ungdomar som har jobb i dag än vad det var för ett år sedan.

Vi kanske ska hålla oss till fakta. Vi kan naturligtvis utgå från att Bosse Ringholms verklighetsbild är korrekt, vilket innebär att alla de ungdomar som inte har ett arbete att gå till men ligger fastlåsta i olika typer av programåtgärder tydligen inte är arbetslösa utan har ett jobb. Det är inte med sanningen överensstämmande.

Jobb- och utvecklingsgarantin omfattar 9,8 miljarder kronor brutto. Ams har i dag 5 miljarder i anslag för att bedriva sin verksamhet, och man har 10 000 anställda. Det finns gott om resurser för att genomföra just det som interpellationen egentligen handlar om, nämligen Ann-Christin Ahlbergs frågor.

Ann-Christin Ahlberg ställde i det förra inlägget en fråga på detta tema: Blir de arbetslösa klokare? Poängen är just att det är det som är utgångspunkten. Man ska få sin individuella bedömning, och man ska få en individuell handlingsplan. Det tydliga syftet är att hjälpa var och en av de arbetslösa tydligare till ett arbete – permanent arbete, så att man inte behöver fastna i Bosse Ringholms utanförskap.

Jag antyder nu de olika verktyg som står till buds i denna arsenal av åtgärder som finns att tillgå.

Det är inte min sak att avgöra varje enskilt ärende, utan vad jag försöker säga är att när man gör en förnyad bedömning utgår man från vad den enskilda personen kan. Sedan bygger man vidare på det och ser hur vi snabbast och enklast kan se till att den personen har en möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Erfarenheter finns att dra från andra håll i vår absoluta närhet, från både Danmark och Norge och delvis Finland, för att se hur man har arbetat med de tre begreppen *coaching*, *targeting* och *profiling*. Där utgår man från att titta igenom vad personen kan, hur man lättare och med en bestämd och gemensamt överenskommen handlingsplan ska se till att han så snabbt som möjligt kan komma tillbaka till arbetsmarknaden. Det är syftet med jobb- och utvecklingsgarantin.

Anf. 86 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Jag tycker fortfarande inte att vi har fått något riktigt bra svar på vad jobb- och utvecklingsgarantin kommer att innebära, speciellt inte vad varaktigt samhällsnyttig sysselsättning är. Kommer det att vara en typ av gratisarbete? Eller kommer det att vara ett plusjobb, som är en sänkt ersättning långt under kollektivavtalsenliga löner?

En sak är helt klar, och det är att det blir låg ersättning. Det råder inga oklarheter om det. Det har regeringen varit väldigt tydlig med. Jag är väldigt övertygad om att den som är arbetslös både känner till och vet det. Är det gratisarbete som den varaktigt samhällsnyttiga sysselsättningen innebär? Eller är det ett plusarbete till lägre ersättning?

Man kan säga att regeringen hellre satsar pengar på åtgärder som ger stora vinster för företagaren utan att skapa ett enda nytt jobb. Är det inte bättre att använda dessa pengar till yrkesutbildning, som både ger utbildning till den arbetslöse och ger arbetsgivaren möjlighet att få en person med rätt kompetens? Ams räknar med att det finns 40 000 nya jobb, men arbetsgivaren tycker inte att det finns rätt personer.

Det finns en hel del arbetslösa som har en hel del kompetens men inte den kompetens som arbetsgivaren efterfrågar. Som arbetslös brukar man inte ha råd att köpa sig sin utbildning, som en del andra har möjlighet att göra.

Hade det inte varit bättre att ta de 50–60 miljoner som kanske ett endaste företag tjänar om året på de sänkta arbetsgivaravgifterna, Sven Otto Littorin, och göra yrkesutbildning av pengarna? Tycker du inte att det hade varit bättre att använda de pengarna, svenska folkets skattemedel, för att se till att de som är arbetslösa får rätt kompetens för de jobb som står till förfogande just nu?

Anf. 87 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Regeringens enda tröst till landets 10 000 långtidsarbetslösa ungdomar är att den allmänna arbetslösheten bland ungdomar har minskat. Det är väl ingen större prestation, i den konjunktur som Europa och Sverige i dag befinner sig i. Det är väl ingen större prestation på arbetsmarknaden att det kommer fler nya jobb när vi har bättre tillväxt än någonsin, grundad på en långvarig socialdemokratisk ekonomisk politik som har varit mycket framgångsrik.

Sven Otto Littorins insatser är att han under den här perioden på sju åtta månader har lyckats fyrdubbla långtidsarbetslösheten bland ungdomar.

Det är en bedrift som ingen kan bestrida att han ensam är ansvarig för. Möjligen kan man säga att han har visst stöd av sina partivänner i Stockholms stad, som har hjälpt Littorin på den här punkten. De har

också lovat en jobbgaranti. Den jobbgarantin har hittills bestått i att man får en plan för försörjning.

Jag kan tänka mig att många av de 10 000 ungdomar som nu är långtidsarbetslösa och som bor i Stockholm har fått hjälp av Littorins partivänner där – Axén Olin och andra – som inte heller har åstadkommit någon riktig utvecklingsgaranti eller jobbgaranti. Då är det märkligt att Littorin säger att man ska se helheten – det vill säga att de var arbetslösa förut också. Förut fick de ju praktik. De fick utbildning. De hade kanske ett plusjobb. Det fanns olika typer av insatser. I dag gör de ingenting.

Littorins och regeringens stora mål är tydligen att så många som möjligt av de långtidsarbetslösa ska tas bort från de insatser de i dag får på arbetsmarknaden. Nog har politiken havererat även på det här området. Och framför allt: Det är ingen tröst för de 10 000 långtidsarbetslösa ungdomarna att arbetsmarknaden i övrigt går bra. Det är en ringa tröst, Littorin.

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag är glad för några saker. Jag är glad för att 185 000 nya jobb kommer de här åren. Vi ser att arbetslösheten nu sjunker dramatiskt. Sysselsättningen ökar, utanförskapet minskar och obalanstalen sjunker. Det är jag oerhört glad för. Det ger oss fler skattebetalare som bidrar till tillväxt och skatteintäkter.

Detta kan man naturligtvis försöka utnyttja, förstärka och förlänga så gott det går. Vi försöker göra det på lite olika sätt. Jag tror att jag är helt av samma grunduppfattning som Ann-Christin Ahlberg, nämligen att vi måste se till att hjälpa dem som står allra längst bort och som inte ens under brinnande högkonjunktur har möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden på normalt sätt. Därför måste vi vidta alla de åtgärder som vi nu vidtar för de 9,8 miljarder brutto som vi nu lägger till för jobb- och utvecklingsgarantin.

Ann-Christin Ahlberg frågar om varaktig sysselsättning steg 3. Jag ska inte glömma bort att svara på den frågan. Den inträder 450 dagar efter den 2 juli. Det blir 2009. Vi har nu inlett ett ordentligt arbete för att se hur vi ska jobba fram hur den typen av insats ska se ut. Vi har säkert möjlighet att debattera detta. Jag ber att få återkomma och debattera mer om just denna specifika insats med Ann-Christin Ahlberg och andra.

Bosse Ringholm återkommer med en fantastisk envishet till att han inte förstår skillnaden mellan total arbetslöshet och öppen arbetslöshet. Låt mig sluta med det som jag sade i en interpellationsdebatt för någon timme sedan: Om man räknar ihop programdeltagare och långtidsarbetslösa – och då menar jag ungdomar under 24 som har varit borta länge från arbetsmarknaden – finner man att de i dag är 10 000 färre än då Bosse Ringholm satt i regeringen. De är 10 000 personer färre!

Om man bara talar om öppen arbetslöshet missar man hela poängen. Det är nu totalt 10 000 färre långtidsarbetslösa ungdomar än när Bosse Ringholm satt i regeringen. De har nu gått över till något annat. De har ett arbete att gå till. Det är en fantastisk seger.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:131

21 juni

Svar på
interpellationer

16 § Svar på interpellation 2006/07:619 om allvarliga konsekvenser av förändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ann-Christin Ahlberg har frågat mig om jag avser att ta några initiativ till att förändra den del i arbetslöshetsförsäkringens regelverk som medger att den som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år får ersättning under längst 450 dagar.

Frågan är föranledd av den nu beslutade bestämmelsen om att en sökande som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år får arbetslöshetsersättning under längst 450 dagar medan övriga sökande får ersättning under längst 300 dagar.

Mot bakgrund av att Ann-Christin Ahlberg, i form av en skriftlig fråga, redan ställt samma fråga vill jag hänvisa till det svar som hon den 24 maj fick på denna.

Av det tidigare lämnade svaret framgår att regeringen inte har för avsikt att göra någon ändring vad gäller denna bestämmelse, en ståndpunkt som fyra veckor senare fortfarande gäller. Någon förändring kommer således inte att göras.

Anf. 90 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Jag får tacka svaret, men det var som Sven Otto Littorin sade ett svar som jag redan hade fått på en skriftlig fråga, det vill säga att regeringen inte har för avsikt att göra någon ändring i de föreslagna bestämmelserna. Er ståndpunkt gäller fortfarande, fyra veckor senare.

Regeringen har annars ändrat på en hel del i rasande fart. Det är bara att beklaga att man inte har kunnat ta till sig det här och hur tokigt detta slår. Att göra fel är en sak, men att man inte har viljan att rätta till felet tycker jag är mycket anmärkningsvärt. Eller var tanken, Sven Otto Littorin, att det skulle vara så – en vinst- eller nitlott om man fick den förhöjda ersättningen under extra dagar?

Herr talman! Regeringens snabba förändringar i a-kassan utan ordentlig beredning får absurda konsekvenser, som nu visar sig efter hand. Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin verkar ha så bråttom att reformera a-kassan i grunden att han inte orkar analysera vilka konsekvenser förändringarna får eller rätta till de tokigheter som uppstår under resans gång. Detta skapar oro och osäkerhet bland de människor som berörs.

Jag vill poängtera att arbetslöshetsförsäkringen är en individuell rättighet som är knuten till arbetet och medlemskap i a-kassan. Att knyta rättigheterna till familjesituationen bryter denna principiella koppling mellan arbete och rättigheter i arbetslöshetsförsäkringen. När nu den borgerliga regeringen har ändrat på det är det märkligt att regeringen enbart riktar in sig på att någon är förälder till barn under 18 år – inte på faktisk vårdnad eller försörjningsbörda. A-kassan räknas olika på grund av föräldrarnas ålder och barnets ålder just dag 300 i arbetslöshetsförsäkringen.

Då blir min fråga: Varför ändrade regeringen i a-kassan så att vissa arbetslösa med barn får en förlängd ersättningsperiod med något högre ersättning medan andra blir utan? Tycker statsrådet Sven Otto Littorin att det är riktigt att den arbetslösa förälder som har en tvååring kan bli utan

den förhöjda a-kasseersättningen bara för att hon eller han inte hade barn just dag 300 i arbetslöshetsförsäkringen, även om hon eller han faktiskt har ett försörjningsansvar? En annan förälder – vars barn är en 19-åring som flyttat hemifrån och som var 17 ½ år just på dag 300 – får extra ersättning, trots att han eller hon kanske inte har försörjningsansvar längre eftersom barnet inte ens bor hemma.

Ärligt talat, Sven Otto Littorin, borde det inte vara så att man ska få möjlighet till extra dagar med lite högre ersättning om man råkar vara arbetslös och har barn under 18 år? Svara ärligt nu!

Herr talman! De nya reglerna i a-kassan som kopplas till familjesituationen skapar bara godtyckligheter och än mer orättvisa i a-kassasystemet om det ska göras på det här sättet.

Anf. 91 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig läsa högt ur det brevsvaret som Ann-Christin Ahlberg fick av mig den 24 maj. Ann-Christin Ahlberg har kanske inte läst det.

”Huvudregeln i arbetslöshetsförsäkringen är att arbetslöshetsersättning lämnas under längst 300 dagar. Regeringen har dock gjort bedömningen att den som dag 300 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år ska få ytterligare 150 dagar av det skälet att hänsyn kan behövas tas till fler än enbart den arbetssökande. Det är således inte fråga om någon extra ersättningsperiod.

Regeringen anser att det är förhållandet på dag 300 som är avgörande. Att sökanden därefter kan lämna arbetslöshetsförsäkringen för exempelvis arbete eller studier stämmer. Jag vill dock framhålla att rätten att återgå till sin tidigare ersättningsperiod gäller under tolv månader från det att arbetslöshetsersättning senast lämnats med undantag för sådan tid som kan överhoppas.

Självfallet kommer det att finnas de som blir föräldrar efter dag 300. För dessa aktualiseras den ovan redogjorda bestämmelsen om de upparbetat ett nytt arbetsvillkor och dag 300 i den nya ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år.”

Slutsatsen är, precis som den 24 maj, att regeringen inte har för avsikt att göra någon ändring i den föreslagna bestämmelsen.

Anf. 92 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Jag har läst Sven Otto Littorins svar, som jag har fått tidigare, och jag undrar om Sven Otto Littorin förstår problematiken.

Men jag kan berätta att arbetsmarknadsutskottet den 15 maj var inbjudet till SO, alltså arbetslöshetskassornas samorganisation. Där fick vi en genomgång av hur den nya a-kassans regler påverkar medlemskap i a-kassan, arbetsmiljön för handläggarna på a-kassorna och omställningsprocessen med mera. Det var en mycket bra genomgång. Men ingen av Sven Otto Littorins partikamrater var med trots att hela utskottet var inbjudet. Man kan undra varför. När man på så kort tid har gjort så stora förändringar borde man väl ha intresse av att höra vad a-kassornas samorganisation har att säga.

Där fick vi bland annat veta att a-kassans nya regler slår väldigt orättvist för att man har skrivit i lagen att det är just dag 300 i arbetslöshets-

försäkringen som man ska titta på när det gäller om föräldrar ska få den höjda ersättningen i de här 150 dagarna.

Även för SO och a-kassorna är detta nytt, att hantera föräldraskap i a-kassan. De har nu upptäckt hur det här kan slå och vilka konsekvenser det blir just för att det i lagtexten står dag 300.

Jag frågar återigen: Var det meningen att det skulle vara så här, statsrådet Littorin?

Min erfarenhet säger mig att det här antagligen mest kommer att drabba unga kvinnor då de ofta har otrygga anställningar, jobbar timmar och har kortare vikariat. De går på föräldraledighet, och de studerar. Ibland blir de trots det arbetslösa.

Ska de bli straffade för att de får just den här typen av anställningar? Är det inte bra att de försöker göra något åt sin arbetsmarknadssituation?

Vi vet att det är fler kvinnor som växlar mellan studier och jobb och att det är fler kvinnor som tar ut föräldraledighet. Och det är ju inte riktigt samma villkor för män som vill ha familj med barn som för kvinnor som vill ha familj med barn. De flesta kvinnor kan faktiskt inte vänta tills de blir uppemot 50. Då, Sven Otto Littorin, inträffar det kanske att man får barn efter dag 300. Tycker du då att de här kvinnorna, eller männen, ska bli så orättvist behandlade?

Är ditt svar fortfarande att regeringen inte har för avsikt att göra någon ändring i de föreslagna bestämmelserna?

Jag har ytterligare en fråga. Varför ändrade regeringen i a-kassan, så att vissa arbetslösa med barn får en förlängd ersättningsperiod med en något högre ersättning medan andra blir utan? Var det meningen att det skulle bli så? Gick det inte lite för fort? Och om man nu inser att något kanske blev fel undrar jag: Varför kan man inte åtminstone titta på det och eventuellt rätta till det?

Anf. 93 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag inser naturligtvis att det kan bli avgränsningsproblem, men vi har valt dag 300 som brytpunkt, som jag skrev i brevet den 24 maj och som jag sade alldeles nyss. Vi avser inte att ändra regelverket.

Jag vill till slut önska Ann-Christin Ahlberg en glad sommar. Jag ser fram emot att vi säkert möts i interpellationsdebatt igen i mitten av augusti när jag kör i gång igen.

Anf. 94 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! I mitt sista inlägg vill jag åter fråga: Tycker statsrådet Sven Otto Littorin att det är riktigt att en förälder som har en tvååring kan bli utan den förhöjda a-kasseersättningen bara för att hon eller han inte just då, på dag 300, hade barn medan en förälder till en 19-åring som flyttat hemifrån och som var 17 ½ år dag 300 i arbetslöshetsförsäkringen ska få den extra ersättningen?

Det här tycker vi är fruktansvärt orättvist. Ärligt talat, Sven Otto Littorin, borde det inte vara så att man ska få möjligheten till de här extra dagarna med lite högre ersättning om man är arbetslös och har barn under 18 år?

Det är svårt att förstå a-kassans regelverk. Jag kan förstå om Sven Otto Littorin inte i detalj kan a-kassans regelsystem. Men låter det inte tokigt när jag säger hur reglerna faktiskt slår?

Kan du inte lova mig att åtminstone titta på de tokiga regelverken? Jag tror inte att Sven Otto Littorin förstår den problematik som finns. Ta gärna kontakt med SO, för de om några kan regelverket, och de vill att det ska vara tryggt och säkert och att alla ska bli behandlade lika.

Jag säger det igen: Att göra fel är en sak, men att inte vilja rätta till dem tycker jag är värre.

Jag vill avsluta med att önska statsrådet Littorin och alla andra i kammaren och dem som lyssnar en trevlig midsommar och en trevlig sommar.

Anf. 95 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ann-Christin Ahlberg är en väldigt sympatisk debattör, måste jag säga. Hon är resonerande och klok på många sätt och vis.

Ja, jag ska naturligtvis lova att göra det som man alltid måste göra. Man måste följa konsekvenserna av saker och ting, och man måste följa det noga. Vi har dessutom Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och IFAU som naturligtvis också har i sitt uppdrag att följa de olika förändringar som görs.

Jag kan lova Ann-Christin Ahlberg att detta kommer jag naturligtvis att göra. Vi har också ofta kontakt med SO och går igenom och diskuterar olika saker.

Man ska aldrig vara sämre än att man kan ändra sig, men just i den här frågan är det klart att avgränsningsproblemen kommer i vilket fall som helst. Vi tyckte att det var viktigt att se till att de som har barn som är unga har en möjlighet till en lite längre period. Då fastnade vi för förslaget om 300 dagar, att det skulle vara brytpunkten. Det var där som diskussionen hamnade.

Men jag kan lova Ann-Christin Ahlberg att jag ska fortsätta att följa utvecklingen och naturligtvis se över alltihop under konstanta former. Och så önskar jag en trevlig sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2006/07:621 om satsning på arbeten för ungdomar

Anf. 96 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av den dramatiska ökningen av långtidsarbetslösa ungdomar samt om jag avser att göra ytterligare besparingar när det gäller statens medfinansiering av kommunernas ferieplatser.

Eva-Lena Jansson har uppfattningen att antalet långtidsarbetslösa ungdomar har ökat. Jag delar inte Eva-Lena Janssons uppfattning. Antalet ungdomar i arbetsmarknadspolitiska program har minskat under det senaste året. Det är förklaringen till att fler ungdomar nu är registrerade

som långtidsarbetslösa. Ungdomarna var dock lika fullt arbetslösa när de deltog i arbetsmarknadspolitiska program.

Jag delar inte heller Eva-Lena Janssons verklighetsbeskrivning att ungdomar hamnat i sysslolöshet i väntan på jobbgarantin. Jag vill påminna om att regeringen vidtar flera åtgärder för att bekämpa ungdomsarbetslöshet. Dit hör till exempel möjligheten för ungdomar att få nystartsjobb efter sex månader samt nedsättningen av socialavgifterna för ungdomar som gäller från den 1 juli i år.

Det totala antalet arbetslösa har minskat mer än antalet ungdomar i program. Det talar för att de minskade programvolymerna lett till att ungdomarna fått arbete snarare än blivit arbetslösa. Även statistiken från SCB talar för att ungdomar fått arbete snarare än hamnat i sysslolöshet. Enligt SCB ökade antalet sysselsatta ungdomar med 44 000 mellan första kvartalet 2006 och första kvartalet 2007. Det är den största ökningen sedan 1987.

Från och med år 2007 ger staten inte längre något bidrag till kommunala feriearbeten. Det skapas däremot väldigt många feriearbeten utan statligt stöd. Under de fyra första månaderna 2007 rapporterades det in 68 000 feriearbeten till Ams. Det är den högsta siffran sedan 1990. Att staten inte längre ger bidrag till feriearbeten beror på att resurserna prioriterats om till dem som står längst ifrån arbetsmarknaden. Den stora efterfrågan på arbetskraft talar dock för att många ungdomar kommer att få feriearbete ändå.

Anf. 97 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Tack, Sven Otto Littorin, för svaret!

Jag vill börja med en del av mina frågor.

För de ungdomar som inte får sommarjobb finns feriepraktikplatser som anordnas av kommuner med stöd av staten. Det är en viktig satsning för att ungdomar ska få möjlighet att under arbetsliknande former få meningsfull sysselsättning och dessutom tjäna sin första lön.

När gruppen ungdomar mellan 15 och 18 år är rekordstor i Sverige väljer alltså den borgerliga regeringen att dra ned på stödet till feriepraktikjobb. Jag har valt att förtydliga skillnaden mellan sommarjobb och feriepraktikplatser, för det är en väsentlig skillnad.

I svaret säger Sven Otto Littorin: Jag delar inte Eva-Lena Janssons uppfattning. Antalet ungdomar i arbetsmarknadspolitiska program har minskat under det senaste året. Det är förklaringen till att fler ungdomar nu är registrerade som långtidsarbetslösa.

Min fråga till arbetsmarknadsminister Littorin blir då: Hur vet arbetsmarknadsministern att det är samma ungdomar som det handlar om? Kan du bevisa att de 10 000 långtidsarbetslösa ungdomarna har varit inskrivna i AF-program och nu blivit långtidsarbetslösa tack vare dina åtgärder? Det skulle jag vilja veta.

För många av de ungdomar som inte har fått feriepraktikplatser, för Sara, Astrid och alla andra ungdomar som inte har fått feriepraktikplatser, kvarstår fortfarande svårigheten att få ett vanligt sommarjobb. Många är under 16 år, man har ingen erfarenhet, man har inget körkort, och de ska nu konkurrera med ungdomar från gymnasiet som är över 18 år och från universiteten. Sommarjobben är fler, men feriepraktikplatserna är tyvärr färre.

Jag har pekat på exempel från min egen hemstad Örebro. Där har man nu dragit ned från 1 000 platser till 800. Den borgerliga ledningen har faktiskt lovat att se över det och kanske öka med ytterligare 100 platser. Det är vi tacksamma för. Men det var 2 400 ungdomar som sökte de här feriepraktikplatserna. Många har alltså fått ett nej.

Så min fråga till Sven Otto Littorin är: Hur kan du på allvar säga, som du sade i den förra debatten, att det var befängt att satsa på feriepraktikplatser? Jag uppfattar att det här ändå är en del av arbetsmarknadspolitiken. Jag upprepar frågan: Hur vet du att det är samma ungdomar du pratar om? De 10 000 som är långtidsarbetslösa, hur vet du att de har varit inlåsta i några program som du påstår?

Anf. 98 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att gå upp i den här debatten. Statsrådet svarar här att sänkningen av sociala avgifter för ungdomar är en åtgärd för att få in ungdomar på arbetsmarknaden.

Vi har en högkonjunktur. Man får gå tillbaks till de år då statsrådet och jag föddes, till 60-talet, för att hitta en liknande högkonjunktur. Mitt i den brinnande högkonjunkturen fyrdubblas långtidsarbetslösheten för det första. För det andra väljer regeringen att sänka de sociala avgifterna för samtliga som har fyllt 18 år men inte 25. Det handlar om samtliga bosatta i Sverige. Det innebär, herr talman, att för alla som är anställda i dag sänker man de sociala avgifterna. McDonalds har själva räknat ut att de får 50 miljoner – 50 miljoner utan att behöva anställa en enda ungdom.

Regeringen med statsrådet Littorin i spetsen skriver i propositionen att man gör det för att underlätta för yngres inträde på arbetsmarknaden. Det är något som jag har jättesvårt att förstå. Varför vill man omfatta alla som redan finns på marknaden för att underlätta för de andra att komma in? Det är lite svårt att förstå för mig.

Det handlar om huruvida man verkligen vill satsa på dem som står långt från arbetsmarknaden, på de 10 000 som har fyrdubblats eller femdubblats. Jag hade exakta uppgifter. Nu har jag det inte i huvudet. Men det var från 2 000 motsvarande vecka i fjol till motsvarande vecka i år då det var drygt 9 000 personer. Om man verkligen ville satsa på dem kunde man ta de 4 miljarder netto som den här åtgärden kommer att kosta. Då innebär det grovt räknat 400 000 kronor per person för att få in dem på arbetsmarknaden.

Det är väldigt mycket pengar. Om statsrådet verkligen ville göra det, verkligen ville satsa på dem som står långt utanför arbetsmarknaden skulle man ha råd till det. Man skulle ha 4 miljarder i runda siffror att satsa på de nästan 10 000 som står långt från arbetsmarknaden i en brinnande högkonjunktur där man egentligen inte skulle ha haft det svårt.

Ett råd till statsrådet, som jag även gav till en partikamrat som debatterade ärendet här i kammaren med mig, är att prata med McDonalds, att prata med Ikea och att ge arbetsförmedlingen i uppdrag, tillsammans med facken och arbetsgivare som Ikea och McDonalds, att ge de här pengarna till åtgärder som de tillsammans kommer överens om och som kan få in unga som står långt ifrån arbetsmarknaden i arbete. Det är mycket bättre utnyttjade pengar än att bara kasta dem i sjön.

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det är rätt underhållande, tycker jag, när jag är i den tredje interpellationsdebatten i dag och det ändå inte för Socialdemokraterna går att förstå skillnaden mellan total arbetslöshet och öppen arbetslöshet. Det är för mig en gåta.

I dag har vi totalt 10 000 långtidsarbetslösa ungdomar färre än för ett år sedan. Vi har den starkaste arbetsmarknaden för ungdomar sedan 1987 med 44 000 fler ungdomar i arbete. Vi har det största antalet sommarjobb och feriejobb på 20 år. I det läget vill Eva-Lena Jansson lägga ytterligare 100 miljoner kronor till kommunerna för att de ska anställa fler sommarjobbare. Nio av tio kommuner gör redan rekordvinster. För mig är det ett kraftfullt slöseri med skattemedel.

Låt oss i stället göra det vi gör. Vi lägger 3,8 miljarder brutto på en jobbgaranti för unga, för att 30 000 ungdomar under 24, just de som Jasenko Omanovic efterlyser insatser till, ska få hjälp, råd, stöd och dåd för att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Det är mera jobbpolitik och mindre programåtgärds politik.

Anf. 100 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tycker fortfarande att feriepraktikplatser är en oerhört viktig satsning från kommunerna, oavsett hur arbetsmarknaden ser ut. Vi pratar om ungdomars första möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden, att få prova på jobb. Vi vet också att väldigt många arbetsgivare, trots högkonjunktur, kräver att man ska vara 16 år. Vi vet att många kräver att man ska ha körkort.

Nu står arbetsmarknadsministern, herr talman, och säger att det är slöseri med 100 miljoner till kommunerna samtidigt som han väljer att subventionera ett av de största amerikanska multinationella företagen med 50 miljoner kronor. Man kan undra vem det är som slösar med pengarna, herr talman. Jag tycker att det är ett större slöseri än att ge kommunerna de pengarna så att man faktiskt kan använda sina egna skattepengar till skolan, vården och omsorgen.

Jag har den uppfattningen att arbetsmarknadspolitik är en fråga för staten och inte för kommunerna. Kommunerna gör viktiga insatser, men jag tycker fortfarande att det är statens arbetsuppgift.

I svaret som jag fick från arbetsmarknadsministern säger han att ungdomarna inte hamnar i sysslolöshet. Då vill jag säga till arbetsmarknadsminister Littorin: Om de inte kan få något som helst stöd förutom att de kan få besöka arbetsförmedlingens lokaler menar jag att risken är uppenbar att ungdomarna lämnas åt sitt eget öde och därmed blir sysslolösa. Om man besöker arbetsförmedlingen en eller flera gånger i veckan men ändå inte upplever att någon efterfrågar en blir man sysslolös och hamnar långt från arbetsmarknaden.

Därför, herr talman, undrar jag: Hur kan arbetsmarknadsministern tycka att det är slöseri att satsa 100 miljoner på ungdomar så att de ska kunna få göra en viktig insats i sina kommuner, samtidigt som han inte tycker att det är slöseri att ge 100 miljoner till företag? Hur kan han tycka att det är helt okej att sänka skatten med 1,7 miljarder för de rikaste här i Sverige? Det är obegripligt, herr talman.

Anf. 101 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Jag tänkte också kommentera det här med slöseri när det gäller kommuner och företag, men Eva-Lena Jansson, min partikamrat, har sagt det så bra att det inte finns någonting att tillägga.

Men det finns det när det gäller den totala arbetslösheten. Det är faktiskt så här, statsrådet Littorin, att förut var de långtidsarbetslösa ungdomarna 2 000. Det var de som inte var i något program och som inte var i någon åtgärd. I dag är de 10 000.

Tidigare var det så att ungdomarna faktiskt kunde få tillgång till en praktikplats för att kunna lära känna en arbetsplats och för att kunna se hur det är på arbetsmarknaden, men nu, i en så kraftig högkonjunktur som vi har konstaterat råder i Sverige i dag, är det så att statsrådet Littorin så att säga förbjuder ungdomar att ha en kontakt med arbetsmarknaden genom att dra ned på arbetsmarknadspolitiska program. Det första steget in på arbetsmarknaden – att en ungdom för första gången kommer i på en arbetsplats – vill inte Littorin att ungdomar ska ha tillgång till.

Därför gömmer han sig bakom uttrycket ”den totala arbetslösheten”. Det finns öppen arbetslöshet, och det finns de som är i program i förhoppning om att genom detta program komma in på arbetsmarknaden. Den totala arbetslösheten är bara ett begrepp. Finns det någon halv, kvarts eller total arbetslöshet, eller en 36-procentig arbetslöshet? Det här är bara att gömma sig undan sanningen. Så är det.

Anf. 102 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Man skulle kunna fråga de ungdomar som det nu handlar om: Vill du ha ett jobb att gå till, eller vill du ha en Ams-åtgärd? Vad tror Jasenko Omanovic att den enskilde ungdomen skulle svara? Det är jobb – exakt! Just det! Det är därför som den totala arbetslösheten är det korrekta måttet på det utanförskap som de ungdomar som ni lämnade efter er känner.

10 000 fler ungdomar, som tidigare var långtidsarbetslösa, har nu jobb att gå till. Det är väldigt bra. Vi har den starkaste arbetsmarknaden för ungdomar sedan 1987, som jag har sagt jag vet inte hur många gånger i dag, med 44 000 fler ungdomar i arbete i dag än förra året. Vi har det största antalet sommarjobb på 20 år.

Att ge 100 miljoner till kommunerna i det läget, när kommunerna ändå gör rekordvinster – det tycker jag vore ett konstigt sätt att prioritera de knappa resurserna inom arbetsmarknadspolitikens område. Vi gör olika bedömningar i den frågan, Eva-Lena Jansson och jag. Det är bara att konstatera att Eva-Lena Jansson står för den gamla, socialdemokratiska programlinjen, medan jag står för en arbetslinje.

Anf. 103 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Nej, jag fick inget svar den här gången, faktiskt. Jag vet fortfarande inte hur du, Sven Otto Littorin, kan tycka att det är viktigare att ge 100 miljoner till företag – eller 200 eller 300 miljoner eller vad det är – i sänkta sociala avgifter, vilket ökar deras vinst, än att låta kommunerna använda skattepengarna till andra viktiga insatser.

Du svarade inte heller på hur du kom fram till slutsatsen att de här 10 000 ungdomarna som nu är långtidsarbetslösa skulle kunna vara

samma personer som tidigare hade arbetsmarknadsåtgärder. Du kan inte bevisa det. Det finns inga siffror som visar det.

Jag vill ändå tacka för att jag har fått ett enskilt svar på min interpellation. Alla statsråd har inte varit av samma uppfattning som arbetsmarknadsminister Littorin, som behandlar våra interpellationer en i taget.

Jag har inte riktigt fått de svar jag hade önskat i dag. Jag tycker fortfarande som många socialdemokrater tycker, att det är viktigt att satsa på att ungdomar ska få en ordentlig start i arbetslivet och att feriepraktikplatser i kommunerna kan vara en viktig insats.

Jag vill härmed tacka arbetsmarknadsminister Littorin, talmannen och övrig personal i kammaren och önska en glad sommar.

Anf. 104 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det här blir ett väldigt kort slutanförande. Det här är, tror jag, min 76:e interpellation sedan den 6 oktober. Det kan ibland framstå som att jag tycker att det är lite trist att köra samma interpellation den tredje veckan i rad eller så, men faktum är ju – där ger jag naturligtvis Eva-Lena Jansson rätt – att det här är riksdagens möjlighet till kontroll av oss, och den ska man försöka respektera så gott man kan.

Jag försöker alltid att svara så gott jag kan i de interpellationsdebatter som förekommer. Sedan tillhör det ju också traditionen att oppositionen sällan är nöjd med det svar som regeringen ger. Jag har ett svagt minne av att det var ungefär samma relation i den frågan under förra mandatperioden, om jag ska vara helt ärlig.

Jag ber att få önska också Eva-Lena Jansson en glad, skön och avkopplande sommar! Vi möts säkert igen i nya interpellationsdebatter i höst.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2006/07:630 om ökad risk för hot och våld mot arbetsförmedlare

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig om jag är beredd att vidta åtgärder för att personalen vid landets arbetsförmedlingar ska känna trygghet i sin yrkesutövning.

Frågan är ställd utifrån att Luciano Astudillo menar att regeringens politik riskerar att leda till hot och våld mot arbetsförmedlingens personal.

Luciano Astudillo hänvisar till en undersökning från Synovate Temo som har gjorts på uppdrag av Akademikerförbundet SSR bland anställda medlemmar inom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Undersökningen genomfördes i november 2006. Frågorna som ställdes avsåg bland annat huruvida målgruppen upplevt hot och våld under de senaste 18 månaderna och om de anser att våldet ökat under de senaste åren. Det är en period som även omfattar den tidigare regeringens politik.

Jag är väl medveten om att det förekommer hot och våld på arbetsförmedlingarna. Det oroar mig mycket, och jag tror inte att oron var

mindre hos mina företrädare. Dessvärre är det så att det arbetsförmedlarna upplever är en utveckling som skett under de senaste åren och inte något som skett över natten från det att den nya regeringen tillträdde, vilket jag tycker Luciano Astudillo insinuerar med sin fråga.

Våld och hot om våld kan aldrig accepteras men dessvärre finns det i vår vardag. Människor som jobbar på myndigheter som har verksamheter som påverkar människors vardag och ekonomi kan vara särskilt utsatta. Detta kan aldrig på något sätt accepteras. Vi har alla ett stort ansvar för att göra allt för att stoppa det och inte på något sätt skapa en grund för att acceptera det.

Oavsett utifrån vilka grunder Luciano Astudillo ställt frågan tar jag detta problem på största allvar. Det är Ams som är chefsmyndighet och har det arbetsgivaransvar som bland annat innebär att se till att minimera riskerna för hot och våld på arbetsförmedlingarna. I detta ansvar ingår att tillse att förmedlarna har utbildning och kunskap för att kunna förhindra och möta situationer där våld kan uppstå. Arbetsplatserna måste också vara utformade så att de minimerar risken för våld. Jag vet att Ams jobbar med dessa frågor, och självklart följer jag utvecklingen och Ams arbete ingående.

Anf. 106 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag förstår att Sven Otto Littorin, så här när han tar den 77:e interpellationsdebatten, börjar känna sig något trött efter det här året. Han är också väldigt pressad, åtminstone i den offentliga debatten. Att statsrådet snart vill fira midsommar, det förstår jag, men han har en interpellationsdebatt kvar efter den här, så det blir en 78:e interpellationsdebatt också.

Det har varit ett händelserikt år för statsrådet. Först kan vi ta debatten i höstas om försämringen i a-kassan. Littorin kommer ju att gå till historien som den som gav sig på vanliga löntagares trygghet. Sedan har vi bakgrunden kring att man rycker undan stödet för de människor som fortfarande, trots högkonjunkturen, inte har ett jobb. Man rycker undan stödet. Ams tvingas till timeout.

Sedan är det alla privata turer, allt från avslöjandena kring medlemskapet i det hemliga exklusiva Sällskapet till det senaste om Littorins MBA-utbildning. Jag förstår att Littorin är trött.

Svaret andas ändå något av paranoia. Littorin insinuerar att min fråga inte är välmenad, att jag underförstått vill åt Littorin och att de ökade hot som ändå finns inom Ams beror bara på Littorin. Nej, det är inte så. Allting är inte Moderaternas fel – jag lovar, Littorin! – även om mycket är det.

Kärnan är vi överens om. Våld och hot mot tjänstemän som jobbar för att stötta andra människor får aldrig accepteras. Faktum är att angreppen i år hittills har minskat, i alla fall i Skåne – det är de siffror jag har.

Bakgrunden till den här interpellationsdebatten är ett grovt överfall på en arbetsförmedlare i Malmö – ett överfall av den mycket grövre sorten, men lyckligtvis ett undantag bland alla de överfall och hot som förekommit.

Händelsen fick väldigt liten uppmärksamhet. Det är bekymmersamt att medier inte uppmärksammar när det tas strupgrepp på en arbetsförmedlare och denne blir hotad.

Bakgrunden är också att arbetsförmedlaren bara har försökt att göra sitt jobb och att ge besked: Nu är det tyvärr så att vi måste återkalla tidigare ekonomiska beslut för dig.

Jag har stött på många arbetsförmedlare som skildrar en ökad känsla av otrygghet. Det är därför som jag hänvisar till en opinionsundersökning. Förvisso är det, precis som Littorin säger, en lite äldre undersökning. Men det som det talas om här ökar. Jag har stött på det under våren och har träffat flera arbetsförmedlare som vittnar om ett brutalare språk, om råare uttryck. Samtidigt talar de om en enorm ovisshet.

Man frågar: Vad händer nu med arbetsförmedlingen i den stora omorganisation som sker? Hur blir det med de kraftiga personalneddragningar som ändå ska göras? Och vilka verktyg kommer att finnas till hands när vi ska stötta dem som inte heller i dag får jobb, trots högkonjunkturen?

Jag kan inte ge dem svar på alla de frågorna.

Jag möter också många som fortfarande är arbetslösa och som säger: Men jag då – hur ska det gå för mig? Många är oroliga. En del är till och med desperata, Littorin!

Jag hade hoppats på att få ett mer konkret svar om Ams säkerhetsarbete. I slutet av svaret är det väldigt luddigt. Men ministern får möjlighet att utveckla sitt svar i sina inlägg här. Jag hoppas att han tar den chansen.

Kom ihåg att politik och retorik ändå påverkar! Under valrörelsen till exempel talade Maud Olofsson beträffande Bosse Bylund och Ams om propaganda för den socialdemokratiska regeringen. Då ökade hoten mot arbetsförmedlarna, så det finns samband här.

Jag tror att den mix av politik som borgarna är i färd med att genomföra kommer att innebära att vi riskerar ökade hot mot arbetsförmedlarna.

Anf. 107 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Så var det ändå till slut vårt fel. Jag är hemskt ledsen, men den slutsatsen kan man inte dra av den här undersökningen eftersom den genomfördes i november – det vill säga innan de förändringar som vi nu genomfört trädde i kraft.

Grundproblemet kvarstår, nämligen att hot och våld förekommer. Det är väl både Luciano Astudillo och jag lika mycket emot – det hoppas jag verkligen.

När det gäller en handlingsplan och så vidare för att motverka hot och våld liksom vad man gör på arbetsförmedlingarna är det Arbetsmarknadsstyrelsens, Ams, ansvar som arbetsgivare att se till att sådant görs.

Jag kan hänvisa till Ams hemsida från den 25 april i år. Där finns en strategi, en nolltolerans, mot trakasserier, hot och våld inom Arbetsmarknadsverket. Där finns hela dokumentationen över det arbete som man gör på Ams för att komma till rätta med den här typen av frågeställningar.

Anf. 108 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det viktiga med den här debatten är ändå att klockorna har ringt, att vi har varnat. Mycket av politiken är ju inte genomförd. Hundradagarsregeln förändras i sommar. Det innebär att den arbetslöse från första dagen ska söka jobb i hela Sverige och i vilket yrke som helst. Det gäller när detta börjar genomföras och får fullt genomslag, kopplat

också till trappmodellen med sänkt a-kassa för dem som fortfarande är arbetslösa. Ams får också mindre resurser. Vi har nu sagt detta. Vi har varnat.

Det enda som jag tror räddar den borgerliga regeringen och de stackars arbetsförmedlarna där ute är att vi nu har högkonjunktur och att de här kraven då inte slår till. Människor har jobb i närheten att söka. Men när konjunkturen vänder finns det risker med den här råare politiken.

Det handlar inte om att ge er skulden för detta, utan jag undrar om ni har en beredskap för det här. Finns det någon tanke hos er i Regeringskansliet om att det här kan hända?

Jag kan vara självkritisk. När vi i förrförra valet – förvisso satt jag inte i riksdagen då – genomförde den så kallade aktivitetsgarantin lade vi in för lite pengar där. Det spred mycket frustration ute bland de arbetslösa och på arbetsförmedlingarna. Hoten ökade.

Utifrån det ser jag en risk att vi får samma situation nu med den politik som ni sätter i sjön – plus att det är kopplat till att konjunkturen inte i all evighet kan fortsätta som nu.

Jag tror att det – förutom, som sagt, att konjunkturen är som den är – finns ett skäl, något som ändå är en tröst i allt det här, till att våldet och hoten inte ökat på arbetsförmedlingarna under det här året, nämligen att svensken i gemen och inte minst de som drabbas av arbetslöshet och de som fortfarande är arbetslösa förstår att detta inte är enskilda arbetsförmedlares fel utan att de bara försöker göra sitt jobb.

Det är väldigt tydligt att det är Sven Otto Littorin som är personen bakom attacken mot de arbetslösa genom försämringen av a-kassan. Det är Sven Otto Littorin som i den borgerliga regeringen har fått uppdraget att jaga de arbetslösa. Det är Sven Otto Littorin som sviker de långtidsarbetslösa, dem som trots högkonjunkturen inte får ett jobb och som är i behov av stöd och av att bli rustade. Det är Sven Otto Littorin som också sviker många av de företag som behöver yrkesutbildad personal men som inte hittar en sådan bland de arbetslösa.

Sammantaget blir bokslut Littorin första året väldigt klart: Det var han som gav sig på de arbetslösa. Det var han som också svek dem längst bort från arbetsmarknaden.

Med det tror jag att Littorin kommer att gå till historien – inte med de andra privata skandalerna kring utbildning, hemliga sällskap för bara män och sådant.

Det är en både omoralisk och orättvis politik som förs. Vi socialdemokrater kommer att fortsätta att jaga er för den politiken. Det är nämligen en politik som inte kommer att leda till jobb, utan det är en politik som ökar klyftorna i Sverige.

Anf. 109 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det finns en sak i statsrådets svar som lite grann oroar mig. Jag har stött på det i andra svar tidigare och blir tveksam.

Allt har inte varit som de senaste årens ganska goda ekonomiska situation i Sverige. Jag har själv, som kommunpolitiker, varit med om att genomföra illa omtyckta beslut som inneburit att personal har fått sitta emellan. Då har det alltid krävts svar om vad vi tänkt göra åt personalens situation.

Prot. 2006/07:131
21 juni

*Svar på
interpellationer*

Jag tror att det är andra eller tredje gången som jag stöter på att man säger: Nej, detta är inte riktigt vårt ansvar. Det är någon annans ansvar. I det här fallet är det myndigheten som har ansvaret. Vi har inte riktigt ansvaret.

Jag tycker att det är ett oansvarigt förhållningssätt. Man behöver inte dra det så långt som till att det är ens eget fel att personalen blir hotad. Det behöver man absolut inte erkänna. Men man kan åtminstone säga att man tycker att det här är allvarligt, att man vill göra allt för att åtgärda detta och att man är beredd att bidra till att utverka handlingsplaner eller vad det nu kan vara.

Men att, herr talman, bara säga att det här nog inte riktigt är regeringens ansvar utan att det är myndighetens ansvar tycker jag, ärligt talat, är *väldigt* oansvarigt i sammanhanget.

Sedan kan jag ha väldigt många synpunkter på arbetsmarknadsministern, på sättet att hantera detta, och på varför man sitter i den här situationen. Men den debatten tänkte jag spara till en annan gång.

Låt mig ändå dra en slutsats här: Jag tror inte att justitieministern skulle stå här och på samma sätt tala om polisen, att det är polisens ansvar att ta hand om det som händer på gator och torg om våld och hot skulle öka i vårt samhälle. Jag tror att hon då så att säga skulle bli upphängd och ganska ordentligt kritiserad.

När det gäller personalen inom staten tycker jag utifrån vad man från den här regeringen i alla fall två gånger har sagt till mig – jag har dock inte läst vartenda interpellationssvar, för då hade jag väl inte fått göra annat det här året – att det är en konstig hållning i sammanhanget.

Min konkreta fråga blir därför: Vad kommer man att göra? Jag tycker att den här interpellationen kräver ett svar på den frågan.

Anf. 110 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Börje Vestlund säger att han inte har läst varje interpellationssvar, och han har uppenbarligen inte lyssnat på det här. Låt mig citera: "Oavsett utifrån vilka grunder Luciano Astudillo har ställt frågan så tar jag detta problem på största allvar." Kan det sägas tydligare än så, Börje Vestlund? I tillägg till detta konstaterar jag att det konkreta arbetet måste naturligtvis den myndighet göra som har ett arbetsgivaransvar för att deras medarbetare ska ha en trygg tillvaro.

Våra medarbetare på arbetsförmedlingar ska känna trygghet när de går till sitt jobb oavsett vilken politik som drivs. Därför blir jag lite sur när Luciano Astudillo försöker flytta över hot om våld och trakasserier från någon oförskyllt och lägga det på mig. Ja, jag kanske behöver lite fler Säpogubbar. Jag tackar så mycket för det, Luciano Astudillo!

Låt oss konstatera, precis som jag gjorde i mitt förra inlägg, att vi har en nolltoleransstrategi på Ams just mot hot om våld och trakasserier. Det är naturligtvis en sådan fråga som vi tar upp varje gång som vi har resultatdialog med våra myndigheter, för att se att de har den typen av planer och handlingsberedskap som behövs för alla möjliga olika saker. Det kan handla om allt från lönestruktur till hur personalen är sammansatt, kompetensutveckling och den här typen av strategier. Det ansvaret måste vi naturligtvis ta. Men när det gäller aktiv handling gentemot de arbetsförmedlare som Luciano Astudillo talar om i sin interpellation är det arbets-

givaren som har ansvaret. Därvidlag skiljs inte statlig myndighet från någon annan arbetsgivare, ett företag eller så.

Jag tycker att det Börje Vestlund säger är lite märkligt. Jag har varit oerhört tydlig. Jag tar detta problem på största allvar. Det var precis det jag sade. Att försöka få det till att jag struntar i hur arbetsförmedlarna har det på jobbet är, med all respekt, att gå över gränsen.

Prot. 2006/07:131
21 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 111 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Littorin behöver inte hetsa upp sig så där nu när det är så lite kvar av debatten. Jag tycker att det är allvarligt att hävda att jag försöker flytta ansvaret. Det är regeringen som för den politik som genomförs i dag, och det är viktigt att ta ansvar för den. Men ingen politiker – det står jag bakom, för jag har varit med om en del också – ska behöva ha säkerhetsvakter. Tyvärr är verkligheten såsom den är. Lägg inte det på mig!

Tyvärr har vi redan nu flera borgerliga riksdagsledamöter som inte riktigt tar ansvar för att man tar bort 100-dagarsregeln och som har jobbigt med att förklara för arbetslösa som inte får stöd vid arbetsförmedlingen. Det är viktigt att de inte viftar bort det eller skyller på oss som inte regerar längre. De får stå upp för den politik som förs. Det är väl snarare den kopplingen jag skulle vilja göra.

Det görs väldigt mycket. Jag hade inte väntat mig så mycket som svar från Littorin. Jag har tagit reda på hur man jobbar med säkerhetszoner, hur man flyttar från lokaler till bättre lokaler, hur man jobbar med säkerhetsmöbleringen och hur man sedan maj i år har larm i varje dator och har handlingsplaner som Littorin skrev in i all hast innan han kom hit för att ha att vifta med. Jag har tagit del av detta och av nolltoleransstrategin.

Det jag har fått höra här är att det inte finns någon särskild beredskap om hoten skulle öka mot enskilda arbetsförmedlare. Det är lite synd. Men jag hoppas att den här debatten i alla fall bidragit till att larmet har gått.

Jag vill avslutningsvis önska Littorin, talmannen och personalen en trevlig sommarledighet. Inte minst Littorin har en del att grunna på. Men vila, så ses vi efter sommaren. Jag lovar: Jag kommer.

Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag ska försöka förklara för Sven Otto Littorin vad jag menar. Jag hade under förra mandatperioden ett uppdrag i ett studentbostadsbolag där man skärpte till köreglerna ganska väsentligt. Det var på studenternas initiativ. Det innebar att vår personal blev ganska så illa utsatt. Det förekom ganska mycket hot och våld. Det innebar inte att studenterna som hade skapat eller bestämt reglerna inte hade så att säga operativt ansvar och lämnade allt ansvar på styrelsen och den verkställande ledningen i bolaget. Man sade så här: Vi måste ta ansvar. Dels tillförde man pengar till stiftelsen, dels försökte man göra någonting åt det. Man sade inte bara att man tog problemet på allvar, utan man gjorde någonting konkret.

Det är det som saknas. Är man beredd att göra så mycket man kan? Är man beredd att tillsammans med en myndighet se över planerna? Det är möjligen det, engagemanget, som man kanske får bli lite tveksam till.

Det är klart att man tar det på största allvar. Jag tar det alltid på största allvar när jag ser att någon, oaktat om det är en anställd eller inte, råkar ut för någonting som är tråkigt. Det ser man alltid med allvar på.

Frågan är: Vad kommer man att kunna göra, självklart tillsammans med chefsmyndigheten Ams? Vad är det man från regeringen är beredd att bidra med? Det var min fråga. Om jag uttryckte mig klumpigt ber jag om ursäkt.

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sedan den 6 oktober förra året har jag lagt 5 propositioner på riksdagens bord. Vi har infört många lagförändringar och nya kungörelser. Jag har haft tre stora ärendedebatter, 78 interpellationsdebatter, svarat på 91 skriftliga frågor, varit föremål för 6 KU-anmälningar, gett 2 ½ tusen intervjuer och kommentarer.

Jag tar gärna debatten i sak – jag ser att Luciano Astudillo nu har lämnat kammaren. Jag tar den gärna om politiken, har inga problem med det. Jag står gärna upp för den politik som jag tror på, och jag kommer att möta flera av er flera gånger framöver i interpellationsdebatter. Det kan jag vara säker på, och det ser jag faktiskt fram emot. Jag tycker att det är viktigt för väljarna att kunna se skillnader i politiken.

Jag tar också den här frågan på stort allvar, som jag sade i interpellationssvaret. Men man måste skilja på rollerna. Det är Ams som har arbetsgivaransvaret. De måste liksom alla andra arbetsgivare leva upp till det ansvaret. Vår uppgift är att kontrollera att man gör så. Det gör vi löpande, inte minst vid de resultatdialoger som vi för och som vi alldeles nyligen har genomfört med Ams.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2006/07:632 om arbetssökande med funktionshinder

Anf. 114 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jasenko Omanovic har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att hjälpa arbetssökande med olika funktionshinder in på arbetsmarknaden.

Han uppger att först efter 300 dagar skrivs funktionshindrade in i jobb- och utvecklingsgarantin där det finns verktyg med arbetsmarknadspolitiska program för dem som har arbetslöshetsersättning.

Regeringen har i 2007 års ekonomiska vårproposition föreslagit att förstärka de särskilda insatserna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Sedan tidigare hade det beslutats att öka anslaget för lönebidrag med motsvarande 2 000 anställningar för perioden 2006–2007. I årets ekonomiska vårproposition aviseras ett förslag att behålla denna ökning även 2008. En ytterligare ökning aviseras för 2009 och 2010. Även anslaget för Samhall föreslås öka i förhållande till tidigare beslutat.

Jag vill tillägga att det är möjligt för funktionshindrade, som för alla andra, att delta i konjunkturberoende program med aktivitetsstöd före jobb- och utvecklingsgarantin. Det är dock Arbetsmarknadsstyrelsen som ska göra en prioritering av dem som mest behöver insatserna med det övergripande målet att motverka utanförskap. Inom ramen för denna prioritering kan man konstatera att hittills under 2007 har personer med funktionshinder fått en större del av programmen under 2007 jämfört med 2005 och 2006. Andelen funktionshindrade i program har hittills under 2007 ökat mer än andelen arbetslösa med funktionshinder jämfört med 2006.

Slutligen vill jag påpeka att det finns en speciell insats för personer med socialmedicinska och psykiska funktionshinder nämligen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare. Förra året deltog drygt 5 000 personer i denna insats.

Anf. 115 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Jag vill (talaren gör tecken liknande teckenspråk).

Jag gjorde ett försök att tacka ministern för svaret på teckenspråk. Alla här kunde se att språket var bristfälligt, utan några känslor och utan något större engagemang, helt enkelt en mekanisk rörelse. Exakt så, herr talman, uppfattar jag och upplever jag svaret från statsrådet, utan engagemang.

Oavsett hur frågan om funktionshindrade lyder eller vilken ledamot som ställer frågan blir det samma svar: Det är 2 000 nya lönebidragsanställningar. Statsrådet Littorin! Drygt 3 procent av det totala antalet lönebidragsanställningar är 2 000 anställningar.

Enligt den statistik som finns att hämta på Ams hemsida hade 60 289 personer lönebidragsstöd vecka 24 i år. Jämfört med vecka 24 i fjol är det nästan 200 personer färre. Det har alltså blivit färre personer med lönebidrag jämfört med i fjol.

Antalet i skyddade arbeten hos offentlig arbetsgivare, som statsrådet också redovisar i sitt svar, var vecka 24 i år 4 988. I fjol var det 5 153. Det är alltså återigen färre möjligheter för funktionshindrade att komma in på arbetsmarknaden. Som jag sade måste man vänta i 300 dagar därför att det inte finns några resurser och möjligheter. Statsrådet nämner Samhall. För att få en anställning på Samhall måste först restförmågan testas. Det måste ske en arbetsprövning. Tyvärr är det så att statsrådet själv har medverkat till att det blivit mindre resurser när det gäller både åtgärdsprogrammen och personal.

Det finns nu allt färre arbetsförmedlare som har möjlighet och tid att jobba med funktionshindrade, även i mina hemtrakter i Norrland. Jag skulle vilja återkomma till detta senare i debatten, men jag hoppas att statsrådet nu ger mig svar på varför de har blivit färre.

Anf. 116 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det är nästan så att man beklagar att man behöver begära ordet, för vi som gillar det här med arbetsmiljöfrågor inser att arbetssituationen för ministern måste vara ganska svår här just nu.

Jag ska nu gå över till frågan om de funktionshindrade. Vi har haft en sådan debatt tidigare.

Antalet arbetssökande funktionshindrade som är inskrivna på arbetsförmedlingarna har ökat de senaste åren. I Stockholms län är det inte ovanligt att en arbetsförmedlare har ansvar för 100–150 arbetssökande med funktionshinder. Prognosen är att gruppen riskerar att öka, eftersom regeringen har aviserat en allmän omprövning av alla sjukersättningsförmåner för dem som inte fyllt 60 år. Även här slår bantningen av arbetsmarknadsutbildningarna och de så kallade förberedande utbildningarna igenom.

I Stockholms län har bantningen haft direkta effekter på arbetsförmedlarnas möjligheter att göra så kallade arbetsförmågebedömningar hos funktionshindrade. Tidigare handlade länsarbetsnämnden upp stora delar av dessa tjänster av externa aktörer, vilket det nu inte längre finns utrymme för.

Möjligheten att göra arbetsförmågebedömningar begränsas ytterligare eftersom arbetsförmedlaren själv måste göra hela insatsen att leta upp lämpliga arbetsgivare. Den tid som finns för detta begränsas när man har uppemot 100–150 sökande att administrera.

Risken är att utvecklingen leder till ett kraftigt försämrat stöd och framför allt till en dålig kvalitet i arbetet med de arbetssökande. Kontakterna med företagen försvåras när resurserna minskar.

Detta, herr talman, är ingenting som vi har hittat på eller kommit fram till helt ovetande, utan vi har faktiskt varit runt på en rad arbetsförmedlingar, inte minst i den här regionen, och försökt lyfta fram frågorna om ungdomars situation och funktionshindrades situation. Det är utifrån det som vi för frågorna vidare.

Anf. 117 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag har debatterat samma fråga med några av Sylvia Lindgrens och Jasenko Omanovics partikamrater tidigare. Och jag vill tacka för att ni tar upp debatten, för det är en oerhört viktig diskussion att föra.

Vi vet att arbetskraftsdeltagandet bland funktionshindrade är väsentligt lägre än bland den övriga befolkningen. I grund och botten finns det inget skäl för det. Det kan naturligtvis i det individuella fallet vara så att man inte har hundra procents arbetsförmåga kvar.

Jag skulle vilja vända på det och se det ungefär så här: Det ska inte spela någon roll vilken storlek man har på hjulen på sin kontorsstol. Det ska inte vara någon skillnad om man, som vi som inte är funktionshindrade, har små hjul på stolen eller om man är funktionshindrad och har stora hjul. Vår uppgift måste vara att efter bästa förmåga utjämna den typen av skillnader och att få även funktionshindrade tillbaka i arbete utifrån den arbetskapacitet som de faktiskt har. Då tycker jag att utgångspunkten måste vara den individuella möjligheten eller förmågan att ta sig tillbaka.

Jag har haft samtal och diskussioner med handikapporganisationer, bland annat DHR och HSO, för att höra deras syn på vad det är för hinder som står i vägen och vilken typ av åtgärder som är viktiga. Och det finns en lång rad åtgärder som de kommer tillbaka till. Den första är naturligtvis att stärka Diskrimineringsombudsmannens verksamhet – det som kommer att bli Diskrimineringsombudsmannen. Inte sällan kan det förekomma multidiskriminering om man är funktionshindrad – man kanske också är kvinna, gammal eller vad det nu kan vara.

Vi måste se till att så mycket det går motverka den typen av illegal diskriminering med de legala medel som finns för att beivra den typen av beteenden. Det är ett mer preventivt syfte. Men i ett något mer proaktivt syfte finns det också mer att göra.

Arbetsmarknadens parter har olika typer av konstellationer för att hjälpa till med att få in invandrare på arbetsmarknaden, men man har inte motsvarande när det gäller funktionshindrade, vilket skulle vara en önskan från min sida. Varför inte sluta sig samman och gå igenom vilka typer av överenskommelser man kan sluta och vilken typ av proaktivt arbete arbetsmarknadens parter kan göra för att minska den typen av fördomar som finns mot många funktionshindrade? Det gäller både fysiskt funktionshindrade och, inte minst, personer med olika typer av psykiska handikapp. Detta är två parametrar.

Det vi kan göra är naturligtvis att bidra till det på olika sätt, dels genom att föregå med gott exempel, dels genom att göra det som vi har gjort. Vi har nämligen anslagit en knapp miljard mer för de kommande åren just till anställningar inom Samhall, lönebidrag och annat. Det gör vi för att hjälpa dem som behöver hjälpen allra mest och som inte har en egen förmåga ens i goda tider. Vi kommer naturligtvis att fortsätta debattera matchning och vad det nu kan vara.

Här tror jag att vi får fortsätta att ha en bred och öppen dialog, naturligtvis också med de olika organisationer som finns på det här området.

En debatt som jag gärna inbjuder till, och som jag hoppas att vi kan fortsätta att ha framöver, är vad vi gör med den så kallade rehabröran – som de funktionshindrade själva beskriver det – det vill säga svårigheten att få en korrekt beskrivning och handläggning av den rehabilitering man behöver för att kunna komma tillbaka till arbetet. Här finns betydligt mer att göra. Jag hoppas att vi kan få en intressant och spännande diskussion om vad det skulle kunna vara och hur vi bättre ser till att få det att funka. Jag tror nämligen att vi vill samma sak. Det ska inte spela någon roll om hjulen på kontorsstolen är stora eller små.

Anf. 118 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Jag blir lite brydd. Det är andra gången i en debatt som statsrådet använder ”små och stora hjul”. Jag vet inte hur jag ska uppfatta det.

Statsrådet och jag har den förmånen när vi sätter oss i våra kontorsstolar att när vi småningom vill ta en kopp kaffe reser vi oss upp och går och hämtar kaffe. Eller om vi behöver gå på toa kan vi resa oss ur stolen. Men för den som har stora hjul är dessa två hjul den personens ben. Så där tror jag att statsrådet gör en felaktig jämförelse.

Man kan tolka detta vidare och säga att okej, då ska vi anpassa arbetsplatsen så att den som har stora hjul kan ta sig till fikarum, toalett, sammanträdesrum och allt. Hur blir det då om vi bygger ut tanken och säger: Okej, hur blir det med de döva som jag började debatten med? Hur blir det för dem? Ska de bara gå runt och vifta med händerna och le och då är allt bra? Eller ska man även anpassa arbetsplatsen för dem? Då måste man lära oss andra på arbetsplatsen teckenspråk.

Jag tycker, herr talman, inte om jämförelsen mellan stora och små hjul. Det måste jag säga när jag nu hör den för andra gången. Jag tycker faktiskt att det är lite nonchalant att jämföra det.

*Svar på
interpellationer*

Jag kan förstå att statsrådet har en tanke där om att vi inte ska ha fördomar. Jag hoppas att vi alla jobbar för att inte ha några fördomar. Men vi ska ändå inte säga att det inte är något problem. Vi ska jobba för att förebygga att det inte blir något problem. Men att jämföra med kontorsstolshjul tycker jag var att ta i.

Som jag nämnde när det gäller funktionshindrade som är döva finns det i dag 10 000 personer i landet som är från 0–20 år och döva och hörselskadade. De kommer snart ut på arbetsmarknaden. I dag är det så att arbetslösheten bland döva och hörselskadade ungdomar är högre än bland ungdomar utan funktionshinder. Vad tänker ministern göra åt det?

Antalet lönebidrag och OSA-platser minskar. Vad tänker ministern göra? Det enda svaret jag fick var att Ams och arbetsförmedlingarna får göra den politiska prioriteringen. Utifrån den debatten som Luciano hade tidigare om att arbetsförmedlarna har en utsatt arbetsmiljö tycker jag inte att de även ska göra politiska prioriteringar åt regeringen. Det tycker jag är fel. Regeringen måste själv säga: Detta vill vi prioritera, dessa grupper vill vi prioritera. Jag hoppas innerligt att också funktionshindrade ligger på den prioriteringslistan.

Anf. 119 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Man kan ganska tydligt se att där man har satt in resurser och åtgärder har det också blivit resultat. Sätter man in särskilda resurser för arbetsförmedlare att söka upp företagare och förbereda möjligheter för att få ut funktionshindrade ger det resultat.

Det finns sådana exempel i andra sammanhang också. Ministern har själv berömt detta med 50- plusverksamheten i en av Hötorgsskraporna i Stockholm. Vilket fantastiskt resultat, men vilka resurser man har gett! Vilken guldkant! Gör man det på de områden som har det svårast kan det få positiva effekter. Och det är viktigt att de goda exemplen sprids vidare.

Det vi ser i dag är att när man skär ned på arbetsförmedlingarnas resurser får det negativa konsekvenser för dem som står långt ifrån. Det är långtidsarbetslösa ungdomar och inte minst funktionshindrade. Det är därför det är så viktigt att hålla denna debatt vid liv.

Kontakten med företagarna i dessa frågor är viktig för att få den berömda matchningen att fungera. Där kan vi diskutera socialt företagande, kooperativa företag, kontakter och så vidare för att på så sätt komma till rätta med det.

De goda exemplen måste spridas vidare, och vi måste se till att ha tillräckliga resurser där de bäst behövs. Och kritiken mot att man tar bort dessa resurser är knivskarp från Arbetsmiljöverket, arbetsförmedlingarna och andra.

Anf. 120 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Först klagar Jasenko Omanovic på brist på engagemang. Sedan får jag kritik för att jag visar engagemang. Jag har lite svårt att veta hur jag ska tolka det.

När det gäller liknelsen med hjulen har alla liknelser problem. Jag fick den liknelsen av HSO:s generalsekreterare. Jag tyckte att det var en bra liknelse för den handlar just om de fördomar som finns mot personer som har olika typer av handikapp. Det låg inget mer bakom det annat än

att jag tycker att det så väl fångar den typen av känslor som man säkert kan uppleva om man sitter i rullstol. Varför ska jag behandlas annorlunda för att jag har lite större hjul? Och det var det som var min poäng.

När det gäller antalet personer med lönebidrag kan jag bara konstatera att lönebidragen beviljas utifrån en individuell prövning. Och det kan skilja sig lite från månad till månad. Men det finns pengar för ytterligare ett par tusen lönebidragsanställda.

Jag konstaterar också att under de fem första månaderna 2007 hade andelen personer med funktionshinder i Amsprogram ökat till 26 procent från 21 procent för ett år sedan. Det visar att det händer saker. Det finns också en stor andel funktionshindrade som nu får nystartsjobb. Det är också mycket bra.

Totalt sett lägger vi 1 miljard mer på Samhall, lönebidrag och den typen av åtgärder över de tre år som vi nu pratar om än den socialdemokratiska regeringen gjorde. Det visar på att engagemanget inte bara är i ord utan också i handling.

Sylvia Lindgren har väldigt rätt i att goda förebilder och exempel talar högst. Sylvia Lindgren tog också på ett förtjänstfullt sätt upp det sociala företagandet som exempel. Vi har flera exempel där man har jobbat på ett fantastiskt bra sätt när det gäller funktionshindrade. Fountain House är ett sådant exempel. De jobbar med ett stort engagemang. Det finns ett företag i Kristinehamn som heter Left is right som jobbar med barn som har Aspergers syndrom. Barnens föräldrar har varit med och satt i gång det, och där försöker man jobba med att dra fördel av det som är Aspergersbarnens kännetecken såsom noggrannhet, kontroll och förmågan att leverera samma kvalitet hela tiden. Man har nu bildat ett bolag för att kunna tillgodogöra sig de kunskaper och kompetenser som de har.

Jag håller helt med och tar gärna emot alla goda exempel. Jag var på Basta för någon månad sedan. De jobbar med en helt annan målgrupp, men det är mycket intressant att se det personliga engagemanget som ofta är så oerhört viktigt och att man som enskild individ när man befinner sig i denna besvärliga situation känner sig sedd som människa och inte som problem. Vi kan ha olika åsikter om mycket, men just den utgångspunkten tror jag nog att vi delar.

Anf. 121 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Nu har vi fått in i protokollet att ministern berättade om hjulen för att få bort fördomar. Det är bra, för annars kunde man ha uppfattat det annorlunda och lite dubbelsidigt såsom jag gjorde efter att ha hört den jämförelsen för andra gången i debatten.

Arbetsförmedlingen, inte regeringen, ska prioritera om man har råd och möjlighet att satsa på funktionshindrade. Det tycker jag är beklagligt.

Nu märkte jag att det plötsligt passar att säga att den här gruppen inte finns med i den totala arbetslösheten utan man står i program. Det var intressant och en ny upplevelse.

Det finns alltså en del grupper som står i den öppna arbetslösheten i program och det finns andra grupper som står bara i den totala arbetslösheten.

Herr talman! Jag tror att vi kommer att fortsätta att diskutera detta även under hösten. Jag hoppas att ministern under sommaren får tid att

vila ut och att han kommer med kloka förslag i höst så att vi någon gång kan ha samma åsikt i politiska frågor.

Jag tackar för interpellationsdebatten och önskar både personalen, talmannen och ministern trevlig sommar.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag ska inte förlänga debatten. Jag önskar Sylvia Lindgren, Jasenko Omanovic, Börje Vestlund, Kalle Larsson och talmannen med medarbetare en härlig, skön och avkopplande sommar.

Efter elva interpellationer på raken i dag och 78 totalt, kommer jag att göra mitt allra bästa för att, i enlighet med den nya arbetstidslagen, få elva timmars sammanhängande dygnsvila efter jourarbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på interpellation 2006/07:611 om sjukvård till asylsökande och gömda

Anf. 123 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Kalle Larsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att asylsökandes rätt till hälsoundersökningar ska tillgodoses, vilka åtgärder jag avser att vidta för att människor inte ska nekas vård i Sverige, vilka åtgärder jag avser att vidta för att asylsökande lagstiftningsmässigt inte ska hamna i ett sidospår där rätten till sjukvård inte vilar på samma principer som gäller för alla andra.

Vidare har Kalle Larsson frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att se över hur en utökad rätt till full sjukvård för asylsökande och gömda ska genomföras samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att sjukvårdspersonal ska förfoga över nödvändig kunskap om sekretesslagens innehåll i fråga om gömda personer som söker sjukvård.

Regeringen är medveten om och bekymrad över det relativt låga antalet asylsökande som genomför en hälsoundersökning. För den asylsökande kan hälsosamtalet vara den första kontakten med svensk sjukvård och det är därför viktigt att personer med särskilda behov identifieras på ett tidigt stadium. Enligt överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting ska alla asylsökande erbjudas en kostnadsfri hälsoundersökning. Enligt vad jag har erfarit från Socialstyrelsen kommer ett uppdaterat meddelandeblad om hälsosamtal för asylsökande att färdigställas före årsskiftet i syfte att informera landstingen om riktlinjer för hälsosamtal och hälsoundersökningar för asylsökande.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är landstingen skyldiga att erbjuda omedelbar hälso- och sjukvård till alla som vistas inom landstinget, även de som inte är bosatta där. Denna skyldighet omfattar även personer som vistas i Sverige illegalt. Bestämmelsen medför inte någon skyldighet för landstingen att tillhandahålla vården kostnadsfritt eller till ett särskilt lågt pris. Ingen får dock nekas omedelbar vård på grund av bristande betalningsförmåga. Det är landstingen som organiserar vården i Sverige och det är i första hand deras ansvar att se till att lagen efterföljs.

Asylsökande barn erbjuds i dag samma hälso- och sjukvård samt tandvård som barn bosatta i Sverige. Detsamma gäller även för gömda barn. För asylsökande vuxna erbjuder Sverige omedelbar vård och vård som inte kan anstå det vill säga sådan vård som behövs för att förebygga akuta sjukdomstillstånd. Den hälso- och sjukvård som asylsökande med flera har tillgång till är i överensstämmelse med EG-direktivet om mottagandevillkor för asylsökande och innebär även i vissa avseenden betydligt mer långtgående åtaganden än vad direktivet fordrar. Inom Regeringskansliet pågår sedan en tid beredning av en lagreglering av asylsökandes och vissa andra utlänningars hälso- och sjukvård. Förslaget som bereds innebär att nuvarande ordning med överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting ersätts av en lag.

Frågan om landstingen ska erbjuda något annat än omedelbar vård även till vuxna gömda är föremål för fortsatta överväganden inom Regeringskansliet. Om vården ska utvidgas ytterligare för asylsökande eller om vuxna gömda ska erbjudas något annat än omedelbar vård krävs att en utredning ser över detta. I nuläget saknas beredningsunderlag för att ändra innehållet i lagrådsremissens förslag.

Sekretess gäller inom hälso- och sjukvården för uppgift om enskilda hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men. Det finns en skyldighet för hälso- och sjukvårdspersonal att på begäran av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller skattemyndighet uppge om en person vistas på sjukvårdsinrättningen. Däremot finns det inte någon rätt att på eget initiativ lämna sådana uppgifter. Det är naturligtvis beklagligt om det finns brister inom detta område.

Sveriges Kommuner och Landsting och Socialstyrelsen besöker årligen landstingen runt om i Sverige i syfte att informera om vad som gäller vid vård av asylsökande och gömda. Frågor om hur sekretessbelagda uppgifter ska hanteras ingår ständigt som en del av den informationen.

Anf. 124 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret och 16 tidigare interpellanter för uppvärmningen.

Vi har en viktig och intressant diskussion framför oss här i kammaren en stund innan sommaruppehållet tar vid. Den rör ganska grundläggande och viktiga frågor. Den rör rätten till hälsa och rätten till liv, den rätt som alla människor borde ha att få den vård man behöver när man behöver den.

Här finns det stora brister i Sverige och i många andra länder när det gäller hur människor som är gömda och asylsökande får den rätten till godosedd. Det är inte jag ensam som påstår det. Det gör många andra också. FN:s särskilde rapportör Paul Hunt har gjort det vid flera tillfällen bland annat i en rapport i mars. Vid sitt återbesök i Sverige denna vecka framkom ytterligare kritik mot det svenska sättet att hantera dessa frågor.

Centerpartistiska riksdagsledamöter har lämnat den kritiken, även om de sedan inte har röstat för den här i kammaren. Kristdemokraterna lämnade en rapport för två veckor sedan som handlar om detta. Den var betydelsefull och viktig, tycker jag.

Visst har vi bekymmer. Vi kan se på hälsoundersökningarna. Det är bara 30 procent av de nyanlända asylsökande som genomgår en hälsoundersökning. Det kan inte vara tillfredsställande. Jag försöker att i statsrådets svar se en försiktig kritik av detta förhållande och inställningen att det borde göras mer och att det borde göras bättre.

Visst har vem som helst som befinner sig i Sverige rätt att få akutvård. Det går inte att hindra någon i dörren till sjukhuset eller akutintaget och säga: Du är inte välkommen. Du har inte pengar nog att betala.

Det problem som man ställs inför som asylsökande eller gömd är att man riskerar att få en räkning i brevlådan när man får uppehållstillstånd. Landstingen gör lite olika, men i flera fall har den som har fått uppehållstillstånd samtidigt fått en räkning på 20 000, 30 000, 40 000 och upp mot 75 000 kronor, som är det högsta belopp som jag har sett, för en förlossning eller en operation som man var tvungen att genomgå. Det är naturligtvis inte särskilt välkomnande från det land som man har fått tillstånd i. Här måste staten göra insatser för att försöka hitta ett sätt att subventionera detta.

Min något återhållsamma ton i det här första inlägget beror på att jag tror att vi är på väg mot något som skulle kunna kallas en lösning. Jag ska inte förutskicka att jag är säker på hur den kommer att se ut eller att jag kommer att gilla den när den är klar.

En annan minister än Tobias Billström har alldeles nyligen tagit ställning i den här frågan. Göran Hägglund uttalar sig i dagens Göteborgs-Posten. Det är den tidning som, om det är tillåtet att för kammarens protokoll säga det, väl och noggrant har följt hur de här frågorna hanteras. Göran Hägglund säger att tiden är mogen för att också gömda flyktingar ska få del av svensk vård. Han ger också öppningar för att man som gömd och asylsökande måste slippa få en räkning när man sedan får uppehållstillstånd.

Inledningsvis ska jag ge chansen att få ut lite mer av svaret än de ganska allmänna omdömen som står i det skriftliga svaret.

Jag ställer en direkt fråga till Tobias Billström: Är det så att ni nu är i färd med att komma överens mellan departementen om en ny ordning som skulle kunna ge människor, också gömda och asylsökande, den vård de behöver? Och hur skulle en sådan reglering i så fall kunna se ut? Talar ni fortfarande som den promemoria som tidigare utfärdades om en särskild lag för asylsökande och gömda? Eller anser ni som vi i Vänsterpartiet att de bör omfattas av den allmänna hälso- och sjukvårdslagen och få vård på precis samma villkor som de som är bosatta i landet?

Anf. 125 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Ja, rätten till hälsa är en mänsklig rättighet. Det är viktigt att understryka i den här diskussionen att alla asylsökande som kommer till Sverige bör ges information om möjligheten till hälsosamtal. Det är å ena sidan viktigt att människor går dit och tar chansen att genomgå en ordentlig undersökning, som ger information om status.

Å andra sidan är det också viktigt att peka på att hälsosamtalet faktiskt är frivilligt. Den asylsökande har alla möjligheter att tacka nej till det. Den frivilligheten bör fortsatt finnas med i systemet.

Inom Regeringskansliet pågår sedan en tid tillbaka beredning av lagreglering av asylsökandes och vissa andra utlänningars hälso- och sjuk-

vård. Den nuvarande ordningen är baserad på en överenskommelse mellan å ena sidan staten, å andra sidan Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, tidigare Kommunförbundet och Landstingsförbundet, som numera är hopslagna. Förslaget som bereds innebär att överenskommelsen ska ersättas av en lag. I och med en sådan lagreglering kommer rätten till ett hälsosamtal att kodifieras, att lagregleras. Men samtalet kommer fortsatt att vara icke obligatoriskt. Det återstår att se vad som kommer att bli slutresultatet när lagregleringen är färdig.

Utöver detta har vi en utredning om mottagandevillkor för asylsökande. Den har haft till uppgift att ta ställning till hur mottagandedirektivet om minimivillkoren för asylsökande ska genomföras i Sverige. Utredningen har bedömt att den vård som ges till asylsökande i Sverige enligt den överenskommelse mellan staten och SKL som jag precis nämnde motsvarar direktivets krav. Dessutom går överenskommelsen delvis längre än direktivet fordrar, vilket är viktigt att nämna i sammanhanget. Betydligt längre än direktivet fordrar går åtagandena i synnerhet – och bland annat – i fråga om hälso- och sjukvården för asylsökande barn. Det är en kategori som är särskilt viktig att uppmärksamma i sammanhanget.

Det är regeringens ambition att den enskilda asylsökandens möjlighet att få vård och behandling tydligt ska framgå av lagen. För att man ska uppnå en tydligare reglering av den hälso- och sjukvård för asylsökande som de i praktiken erhåller – det är viktigt att påminna kammaren om att de i praktiken erhåller den – bereds den inom Regeringskansliet, så att vi får en kompletterande lagstiftning på området.

Jag anser som statsråd och ansvarig för delar av hälso- och sjukvården, i synnerhet när det gäller de här frågorna, att det är viktigt att understryka att jag ser lagregleringen som ett viktigt steg framåt. Den kommer att innebära att den enskildes rättigheter på området förtydligas och stärks. Det finns detaljer som kammaren säkert kommer att ha anledning att fortsätta att diskutera när lagförslaget väl ligger på bordet, men det är viktigt att understryka att vi nu tar stora steg framåt genom den planerade lagregleringen. Det är angeläget att understryka det.

Anf. 126 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Det var inte mycket till förtydliganden tyvärr. Det är synd, när vi nu har chansen att ta ett ytterligare steg. Vad är det egentligen vi får höra? Jo, att mottagandedirektivet inte kräver några förbättringar av Sverige på den här punkten. Det som görs är tillräckligt.

Det kan ju vara okej att man nöjer sig med att uppfylla EU:s minimiregler. Men förhoppningen är väl att vi ska kunna gå längre om vi gemensamt tycker att detta är eftersträvänsvärt. Det är den första frågan. Vore det inte bra att göra det vi vill, i stället för att nöja sig med att göra det vi måste göra enligt EU?

Statsrådet talade under långa delar av sitt anförande om att det behövs en lagreglering. Det är säkert riktigt. Men det viktiga är att veta vad lagen kommer att innehålla. Jag förstår att det pågår ett beredningsarbete och har all respekt för det. Det finns en hel del saker att fundera över innan man lägger fram ett förslag till kammaren. Just den här lagregleringen har dock beretts i kanske något år sammantaget, även under den tidigare regeringen, så man borde väl snart kunna komma fram med något. Men

vad är det egentligen, i alla fall ungefärligen, vi kommer att få se? Att vi får en lag är ingen stor sak. Den stora saken är ju om lagen gör situationen bättre eller inte.

Den promemoria, *Hälso- och sjukvård samt tandvård för asylsökande m.fl.*, som Utrikesdepartementet tidigare har formulerat och som ligger till grund för beredningsarbetet, utesluter gruppen gömda vuxna. Det är en del av kritiken från Paul Hunt, FN:s särskilda rapportör, och från många av oss som arbetar intensivt med flyktingpolitiska frågor. Man bortser helt och hållet från en grupp som trots allt finns i Sverige i tusentals.

Vi kan ha olika åsikter, Tobias Billström och jag, när det gäller hur den gruppen ska hanteras. Det har kammarens protokoll många gånger visat. Jag tycker att de bör få chansen att stanna, Tobias Billström tycker att de bör åka hem. Men det vi nu diskuterar är om de så länge de ändå är här ska få möjligheten till vård om de drabbas av sjukdom och allvarliga olyckor, för att inte få ett ännu sämre liv.

I dag är personer som lever gömda hänvisade till hemliga underjordiska kliniker som bara finns på några håll i landet – om de inte ska behöva betala många tusen kronor för vården. Det har gjorts tv-reportage och tidningsartiklar om detta, och det kan knappast vara obekant för ministern att det är på dessa kliniker, där sjuksköterskor och läkare arbetar gratis och många frivilligorganisationer ställer upp för att människor ska få grundläggande sjuk- och hälsovård, som den här vården i dag bedrivs. Det kan ändå inte vara rimligt att det är så vården ska organiseras i ett samhälle med de resurser som det svenska samhället ändå har.

Jag kan också hänvisa till vad Göran Hägglund har sagt. Nu är citat alltid som de är; de kan vara lite förvridna och så. I alla fall håller jag med Göran Hägglund om det stämmer att han har sagt att det inte kan vara rimligt att en kvinna som lever gömd och föder ett barn på ett svenskt sjukhus sedan får en faktura från landstinget på 25 000 kronor när hon får asyl. Det är inget bra välkomnande. Vidare: Sverige ställer man med all rätt högre krav på än till exempel Rumänien. Vi har möjlighet att här gå före och göra större insatser.

Frågan återstår, och jag hoppas ändå att vi kan få ett lite tydligare svar på vad lagstiftningen förväntas innehålla. Att man bereder ett förslag i Regeringskansliet är väl känt sedan lång tid tillbaka, och det har också skett under väldigt lång tid. Men är det så att det lagförslag som nu bereds innebär att de asylsökande och gömda ska in under den ordinarie hälso- och sjukvårdslagen? Och ska de i så fall också få rätt till sjukvård på samma villkor som de som är bosatta i landet?

Anf. 127 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det är angeläget och viktigt att understryka här i kammaren att de här frågorna måste behandlas i rätt ordning. Dessutom måste man behandla dem med rätt ingångsvärden. Problemet med den situation vi står inför illustreras väldigt tydligt av det faktum att den förra regeringen inte utredde frågan om utvidgad vård för asylsökande och om de så kallade gömda vuxna skulle erbjudas annat än omedelbar vård.

Det gör att vi i dagsläget saknar beredningsunderlag för att utvidga vården för de grupper jag nyss nämnde. Detta är ett problem. Det är ett problem därför att det också innebär att vi måste ta hänsyn till ett flertal

olika följdfrågor. Om vården till asylsökande och så kallade gömda ska utvidgas kommer det att kräva att en utredning tillsätts alternativt att en departementspromemoria skrivs för att se över detta, precis i enlighet med de rutiner som finns i Regeringskansliet, men också för att säkerställa att regeringen gör rätt och att kammaren har ett väl underbyggt underlag att ta ställning till.

Men regeringens avsikt är inte att fördröja det lagstiftningsarbete som redan pågår, utan att skyndsamt ge förslag till att lagreglera den fråga som jag nämnde tidigare, både i svaret och i den förra repliken, nämligen hur vi ska kunna stärka de asylsökandes och andra utlänningars rätt till hälso- och sjukvård. Drar vi i gång en ny apparat på det här området kommer vi att ställas inför förseningar. Det gäller för regeringen att överväga huruvida det är en önskvärd ordning. Jag bedömer det som problematiskt om man skulle vidta en sådan åtgärd.

Därutöver finns det – som Kalle Larsson känner till, och som han också nämnde i sitt inlägg – olika åsikter i den här frågan. De personer som har kommit till Sverige som asylsökande, fått sitt ärende prövat i domstol och inte bedömts vara i behov av skydd förväntas i enlighet med internationell rätt och internationella konventioner återvända till sitt hemland.

Vårt system i Sverige ska självfallet vara humanitärt. Det ska ställa upp för de människor som är i behov av skydd. Men det ska samtidigt inte inbjuda en olämplig användning. Den fråga vi måste ställa oss är: Om alla personer som uppehåller sig i vårt land skulle ha rätt, och dessutom en ovillkorlig rätt, till fullständig vård, vad skulle det kunna bidra till att sända ut för signaler?

Skulle det vara oönskade signaler? Skulle det vara signaler som skickas ut till omvärlden om att vårt system i själva verket ser annorlunda ut än vad vi har avsett att det skulle göra? Tanken att en person som har fått sitt ärende prövat, och som jag sade nyss inte har befunnits i behov av skydd, ska återvända till sitt hemland är en grundprincip och en grundpelare för integriteten i vårt asylsystem.

Mot den bakgrunden finner jag det vara inkonsekvent och otydligt om staten skulle ersätta landstingen för hälso- och sjukvård för personer som inte har rätt att vistas i Sverige enligt samma ordning som gäller för asylsökande. Det är i den diskussionen och den distinktionen som hela elementet i debatten egentligen ligger.

När detta är sagt är det viktigt att understryka att barnen inte får lov att drabbas på grund av föräldrarnas gärningar. Regeringen stöder därför den nuvarande ordningen att asylsökande barn och så kallade gömda barn ska erbjudas vård på samma villkor som barn bosatta i Sverige.

Denna ordning kommer också att lagregleras enligt det förslag till lagstiftning som jag precis nämnde bereds inom Regeringskansliet.

Anf. 128 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Det är alltid denna rädsla och byråkratisering av svaren. Det gör mig fundersam över vad som egentligen är den brinnande kärnan i Tobias Billströms engagemang. Det handlar om en rädsla för att vi ska få ett system som är så bra att det kanske drar åt sig människor från andra länder som får signaler om att vårt system är ett annat än vad som var avsett.

Släpp rädslan och börja tro på någonting, börja agera och börja ta ledningen för de här frågorna i en riktning som du åtminstone väljer själv eller tillsammans med dina regeringskolleger, eller varför inte tillsammans med breda lager i den svenska riksdagen. Det finns även partier som står närmare ditt parti än mitt parti som vill ha en reglering som innebär att man får mer rättigheter och ökad vård även som gömd vuxen.

Det är en byråkratisering. Jag får ännu en gång föredraget för mig hur en beredningsprocess i Regeringskansliet går till. Jag är väl medveten om detta. Jag ha varit indragen i ett antal regeringspromemorior som har skrivits och också en hel del lagstiftningsarbete på departementsnivå för att sedan föra det vidare till riksdagsbehandling, och så vidare.

Det jag frågar efter nu är inte i första hand hur beredningen går till. Det jag nu frågar efter är vad Tobias Billström vill. Jag är förvånad över att det är så lätt för andra ministrar att säga vad de vill. Göran Hägglund är ett sådant exempel. Han vågar säga: Tiden är mogen för att också gömda flyktingar ska få del av svensk vård.

Vi efterlyser på något sätt här under de sista klämtande minuterna inför sommaravslutningen en vilja, en drivkraft, en idé hos Tobias Billström. Det måste inte vara denna. Man kan lika gärna säga: Vi ska faktiskt se till att gömda inte får någon som helst vård. Vad är det för besked vi egentligen får?

Avslutningsvis vill jag säga något om dem som lever gömda. Det är inte alls som Tobias Billström säger att alla dessa personer har fått sina ärenden prövade i domstol. Det finns tusentals människor här i landet som aldrig har fått sina ärenden prövade i domstol utan enligt den gamla rättsosäkra ordningen och i några fall enligt den tillfälliga asyllagen.

Anf. 129 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Regeringen anser att Sverige uppfyller rätten till hälsa. Det vore inkonsekvent av regeringen att erbjuda dessa rättigheter till personer som olagligen vistas i landet. Det skulle riskera att på sikt undergräva hela det svenska asylsystemet.

Ord som bra, rättvist och effektivt kan man förvisso kanske lägga in olika värderingar i. Det sker samt och stundligen i denna kammare och i den allmänna debatten. Jag tycker att det är viktigt och angeläget att repetera hur beredningsprocessen i Regeringskansliet går till. Det gör jag inte för att ordna någon sorts lektion i största allmänhet utan just därför att jag vill understryka att saker och ting måste göras rätt från början.

Om man inte gör det utan försöker hoppa över olika led och dessutom försöker åsidosätta behovet av att producera lagstiftning för de många bästa, som ju tanken är bakom att lagreglera de asylsökandes möjligheter att få vård i Sverige, skulle vi som jag ser det hamna i stora svårigheter.

Det är också så att de allra flesta länder i Europa liksom Sverige har någon form av inskränkning i hälso- och sjukvården för människor som vistas illegalt på deras område. Det är viktigt att understryka. Det är svårt i debatten att göra generella jämförelser mellan länder eftersom sjukvårdssystemen varierar liksom antalet asylsökande.

I anslutning till det Kalle Larsson sade tidigare är definitionen av vad som är en så kallad papperslös immigrant eller så kallad gömd person ytterligare ett element som man måste fundera över mycket noggrant.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att det har varit en intressant debatt med möjlighet för regeringen att deklarera sina ståndpunkter. Jag vill ta tillfället att önska interpellanten en glad midsommar precis som talmannen och övriga i kammaren. Tack så mycket för diskussionen.

Prot. 2006/07:131
21 juni

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden fredagen den 25 maj och fredagen den 1 juni inkommit.

22 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2006/07:124 till socialutskottet
2006/07:126 till miljö- och jordbruksutskottet

Motioner
2006/07:Sf22–Sf24 till socialförsäkringsutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner skulle förlängas till *fredagen den 21 september*.

23 § Anmälan och hänvisning av ärende till utskott

Anmälades
Skrivelse
2006/07:125 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2006

Kammaren biföll talmannens förslag att skrivelsen omedelbart skulle hänvisas till socialutskottet.

24 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 21 juni

2006/07:1407 Förskolans framtid

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:1408 Försäljning per telefon

av *Göran Lindblad* (m)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:1409 Internationella säkerhetsstyrkan ISAF

av *Åsa Lindestam* (s)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:1410 Budskap till Kina om Tibetfrågan och mänskliga rättigheter

av *Sven Bergström* (c)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1411 Dalabanans framtid

av *Peter Hultqvist* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1412 Outbetalda skrotningspremier

av *Hans Olsson* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:1413 Järnvägen och Trollhätteuppgörelsen

av *Peter Jonsson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1414 Gatuspel

av *Lars Wegendal* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1415 Ryska exporttullar

av *Ann-Kristine Johansson* (s)

till statsrådet Sten Tolgfors (m)

2006/07:1416 Ökade resurser till miljödomstolarna

av *Gunilla Tjernberg* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1417 Besked om utebliven uppräkning för kulturinstitutionerna

av *Louise Malmström* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:1418 Resecentrum i Alvesta

av *Lars Wegendal* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1419 Fortsatta kränkningar av mänskliga rättigheter i Turkiet

av *Yilmaz Kerimo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1420 Ip-telefoni avslöjar hemliga nummer

av *Johan Linander* (c)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1421 Falska och oseriösa examina

av *Fredrik Lundh* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:1422 Dumpat toalettavfall i Östersjön

av *Tina Ehn* (mp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 september.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 21 juni

2006/07:1354 Kina och Darfur

av *Urban Ahlin* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1355 Besök av Kinas statschef

av *Kent Härstedt* (s)

till statsrådet Sten Tolgfors (m)

2006/07:1361 FN och människors rätt till religionsfrihet

av *Staffan Danielsson* (c)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 september.

26 § Kammaren åtskildes kl. 14.56.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdet början till och med 9 § anf. 38 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 84 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om riksmötet 2007/08	1
3 § Meddelande om försök med interpellationer under augusti och september	1
4 § Svar på interpellation 2006/07:515 om oljebolagens investeringar i Sudan.....	1
Anf. 1 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	1
Anf. 2 PETER ERIKSSON (mp)	2
Anf. 3 PETER HULTQVIST (s).....	3
Anf. 4 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	4
Anf. 5 PETER ERIKSSON (mp)	5
Anf. 6 PETER HULTQVIST (s).....	6
Anf. 7 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	6
Anf. 8 PETER ERIKSSON (mp)	8
Anf. 9 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	8
5 § Svar på interpellation 2006/07:594 om nedskärningarna av Exportrådets verksamhet.....	9
Anf. 10 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	9
Anf. 11 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	9
Anf. 12 MARIE WEIBULL KORNIAS (m)	10
Anf. 13 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	11
Anf. 14 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	13
Anf. 15 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	14
Anf. 16 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	15
Anf. 17 Statsrådet STEN TOLGFORS (m).....	15
6 § Svar på interpellation 2006/07:620 om den kaotiska situationen vid Prideparaden i Moskva	16
Anf. 18 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	16
Anf. 19 BÖRJE VESTLUND (s)	17
Anf. 20 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18
Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (s)	19
Anf. 22 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	20
Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s)	20
Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	21
7 § Svar på interpellation 2006/07:622 om kirunasvenskarnas öden.....	21
Anf. 25 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	21
Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	22
Anf. 27 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	23
Anf. 28 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	24
Anf. 29 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	25
8 § Svar på interpellation 2006/07:603 om tillväxt i Afrikas jordbruk	26
Anf. 30 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	26
Anf. 31 STAFFAN DANIELSSON (c)	27

Anf. 32 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	28	Prot. 2006/07:131
Anf. 33 STAFFAN DANIELSSON (c)	29	21 juni
Anf. 34 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	30	
Anf. 35 STAFFAN DANIELSSON (c)	31	
Anf. 36 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	32	
9 § Svar på interpellation 2006/07:576 om en parlamentarisk utredning om obligatorisk a-kassa	32	
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	32	
Anf. 38 ULF HOLM (mp)	33	
Anf. 39 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	34	
Anf. 40 ULF HOLM (mp)	34	
Anf. 41 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	36	
Anf. 42 ULF HOLM (mp)	36	
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	36	
10 § Svar på interpellation 2006/07:570 om människor med utländsk bakgrund som står längst bort från arbetsmarknaden	37	
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	37	
Anf. 45 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	38	
Anf. 46 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	39	
Anf. 47 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	40	
Anf. 48 BOSSE RINGHOLM (s)	41	
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	42	
Anf. 50 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	43	
Anf. 51 BOSSE RINGHOLM (s)	43	
Anf. 52 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	44	
11 § Svar på interpellation 2006/07:573 om unga långtidsarbetslösa	44	
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	44	
Anf. 54 MARYAM YAZDANFAR (s)	45	
Anf. 55 LUCIANO ASTUDILLO (s)	46	
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	47	
Anf. 57 MARYAM YAZDANFAR (s)	48	
Anf. 58 LUCIANO ASTUDILLO (s)	48	
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	49	
Anf. 60 MARYAM YAZDANFAR (s)	49	

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	50
12 § Svar på interpellation 2006/07:583 om vallöften till	
långtidsarbetslösa	51
Anf. 62 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	51
Anf. 63 BOSSE RINGHOLM (s).....	51
13 § Svar på interpellation 2006/07:587 om EG-rättens stöd	
till fackföreningsrörelsens kamp mot diskriminering av	
utländsk arbetskraft	53
Anf. 64 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	53
Anf. 65 PATRIK BJÖRCK (s).....	53
Anf. 66 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	55
Anf. 67 PATRIK BJÖRCK (s).....	55
Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	56
Anf. 69 PATRIK BJÖRCK (s).....	57
Anf. 70 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	57
14 § Svar på interpellation 2006/07:590 om försämrat	
arbetsmiljöarbete	58
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	58
Anf. 72 PETER HULTQVIST (s).....	58
Anf. 73 SYLVIA LINDGREN (s)	59
Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	60
Anf. 75 PETER HULTQVIST (s).....	61
Anf. 76 SYLVIA LINDGREN (s)	62
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	62
Anf. 78 PETER HULTQVIST (s).....	62
Anf. 79 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	63
15 § Svar på interpellation 2006/07:586 om jobb- och	
utvecklingsgarantin	63
Anf. 80 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	63
Anf. 81 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s)	64
Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	65
Anf. 83 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s)	66
Anf. 84 BOSSE RINGHOLM (s).....	67
Anf. 85 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	68
Anf. 86 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s)	69

Anf. 87 BOSSE RINGHOLM (s).....	69	Prot. 2006/07:131
Anf. 88 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		21 juni
LITTORIN (m).....	70	
16 § Svar på interpellation 2006/07:619 om allvarliga konsekvenser av förändringar i arbetslöshetsförsäkringen	71	
Anf. 89 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	71	
Anf. 90 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s).....	71	
Anf. 91 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	72	
Anf. 92 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s).....	72	
Anf. 93 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	73	
Anf. 94 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s).....	73	
Anf. 95 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	74	
17 § Svar på interpellation 2006/07:621 om satsning på arbeten för ungdomar.....	74	
Anf. 96 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	74	
Anf. 97 EVA-LENA JANSSON (s).....	75	
Anf. 98 JASENKO OMANOVIC (s).....	76	
Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	77	
Anf. 100 EVA-LENA JANSSON (s).....	77	
Anf. 101 JASENKO OMANOVIC (s).....	78	
Anf. 102 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	78	
Anf. 103 EVA-LENA JANSSON (s).....	78	
Anf. 104 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	79	
18 § Svar på interpellation 2006/07:630 om ökad risk för hot och våld mot arbetsförmedlare.....	79	
Anf. 105 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	79	
Anf. 106 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	80	
Anf. 107 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	81	
Anf. 108 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	81	
Anf. 109 BÖRJE VESTLUND (s).....	82	
Anf. 110 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	83	
Anf. 111 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	84	
Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (s).....	84	
Anf. 113 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	85	
19 § Svar på interpellation 2006/07:632 om arbetssökande med funktionshinder.....	85	

Anf. 114 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	85
Anf. 115 JASENKO OMANOVIC (s).....	86
Anf. 116 SYLVIA LINDGREN (s)	86
Anf. 117 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	87
Anf. 118 JASENKO OMANOVIC (s).....	88
Anf. 119 SYLVIA LINDGREN (s)	89
Anf. 120 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	89
Anf. 121 JASENKO OMANOVIC (s).....	90
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	91
20 § Svar på interpellation 2006/07:611 om sjukvård till	
asylsökande och gömda	91
Anf. 123 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	91
Anf. 124 KALLE LARSSON (v).....	92
Anf. 125 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	93
Anf. 126 KALLE LARSSON (v).....	94
Anf. 127 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	95
Anf. 128 KALLE LARSSON (v).....	96
Anf. 129 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	97
21 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-	
nämndssammanträden	98
22 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om	
förlängd motionstid	98
23 § Anmälan och hänvisning av ärende till utskott.....	98
24 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	98
25 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	100
26 § Kammaren åtskildes kl. 14.56.	100

Tryck: Elanders, Vällingby 2007